



Samrådsredogörelse

Örebro kommuns översiktsplan

Innehåll

| | |
|---|-----------|
| Innehåll..... | 2 |
| Bakgrund..... | 5 |
| Avgränsningar | 5 |
| Vad är en samrådsredogörelse? | 6 |
| Samrådsförslaget | 6 |
| Vad händer nu? | 6 |
| Samrådet..... | 8 |
| Information om samrådet | 9 |
| Syfte | 9 |
| Samrådsaktiviteter | 9 |
| Externa samrådsaktiviteter | 9 |
| Interna samrådsaktiviteter | 13 |
| Marknadsföring | 14 |
| Vilka har lämnat synpunkter? | 14 |
| Ändringar..... | 16 |
| Introduktion | 17 |
| Sammanfattning..... | 17 |
| Kartdel..... | 18 |
| Utvvecklingsinriktning | 18 |
| Mark-och vattenanvändning | 19 |
| Hänsyn | 24 |
| Fördjupade översiktsplaner | 25 |
| Textdel..... | 26 |
| Utgångspunkter och samhällsbyggnadsinriktningar | 26 |
| Utvvecklingsinriktning | 26 |
| Temaområden | 26 |
| Inkomna yttranden..... | 34 |
| Introduktion | 35 |
| Statliga myndigheter | 35 |
| Gemensamma synpunkter..... | 35 |
| Länsstyrelsen i Örebro län..... | 35 |
| Länsstyrelsen i Västmanlands län..... | 55 |
| Länsstyrelsen i Östergötlands län..... | 55 |
| Försvarmakten..... | 55 |
| Energimyndigheten..... | 56 |
| Trafikverket..... | 56 |
| Tillväxtverket..... | 57 |
| Svenska kraftnät..... | 57 |
| Sjöfartsverket..... | 58 |
| Sveriges geologiska undersökning..... | 58 |
| Statens geotekniska institut | 58 |
| Myndighet för civilt försvar..... | 59 |
| Polismyndigheten..... | 59 |
| Regionala myndigheter och kommuner..... | 60 |
| Kommuner..... | 60 |
| Örebro Region län | 63 |
| Kommunala nämnder och bolag | 69 |

| | |
|---|-----|
| <i>Kommunstyrelsen</i> | 69 |
| <i>Bygg- och miljönämnden</i> | 78 |
| <i>Förskolenämnden och grundskolenämnden</i> | 80 |
| <i>Kultur- och fritidsnämnden</i> | 81 |
| <i>Teknik- och servicenämnden</i> | 81 |
| <i>Vård- och omsorgs, Funktionsstöds- och Socialnämnden</i> | 84 |
| <i>Jämställhetsdelegationen</i> | 86 |
| <i>Landsbygdsdelegationen</i> | 87 |
| <i>Örebroporten</i> | 88 |
| <i>Örebrobostäder</i> | 90 |
| <i>Castellum</i> | 93 |
| <i>Nerikes Brandkår</i> | 93 |
| Föreningar, samfund, företag, organisationer och övriga sammanslutningar | 95 |
| <i>Axberg-Hovsta socialdemokratiska föreningen</i> | 95 |
| <i>Bordtennisklubben Safir och Örebro bordtennisseniorer</i> | 95 |
| <i>Bostadsrättsföreningen Park arena</i> | 95 |
| <i>Ellerio AB</i> | 95 |
| <i>E.ON Energidistribution AB</i> | 96 |
| <i>E.ON Energiinfrastruktur</i> | 96 |
| <i>Eyragruppen</i> | 97 |
| <i>Fastighetsägarna</i> | 98 |
| <i>Friluftsförbundet</i> | 98 |
| <i>Hagaby villaägarföreningen</i> | 99 |
| <i>Kommunala tillgänglighetsrådet</i> | 99 |
| <i>Lantbrukarnas riksförbund</i> | 99 |
| <i>Naturskyddsföreningen</i> | 103 |
| <i>Norra bros vägförening</i> | 108 |
| <i>Samverkan Norra Örebro</i> | 113 |
| <i>SR Energy</i> | 113 |
| <i>Stenvalvet</i> | 114 |
| <i>Vänsterpartiet</i> | 115 |
| <i>Vattenfall</i> | 115 |
| <i>Vätternvatten AB</i> | 115 |
| <i>Örebro Airport</i> | 115 |
| <i>Örebro hembygdsförening</i> | 117 |
| <i>Örebro moské</i> | 118 |
| <i>Örebro travsällskap</i> | 118 |
| <i>Örebro universitet</i> | 118 |
| Privatpersoner | 120 |
| <i>Geografiska områden</i> | 120 |
| <i>Adolfsberg</i> | 120 |
| <i>City</i> | 120 |
| <i>Ekeby-Almby</i> | 120 |
| <i>Gustarsvik golfbana</i> | 122 |
| <i>Lindbacka bruk</i> | 122 |
| <i>Latorp</i> | 122 |
| <i>Långenområdet</i> | 122 |
| <i>Kvinnersta/ Hovsta</i> | 122 |
| <i>Munkatorp trafikplats</i> | 123 |
| <i>Myrö</i> | 123 |

| | |
|---|------------|
| <i>Norra bro och Gryt</i> | 123 |
| <i>Nya Heden</i> | 124 |
| <i>Området mellan Gustavsvik och Sommarro</i> | 124 |
| <i>Ormesta och Södra Ormesta</i> | 124 |
| <i>Stora Mellösa</i> | 125 |
| <i>Södra Ladugårdsängen</i> | 125 |
| <i>Ölmbrororp</i> | 126 |
| <i>Temaområden</i> | 127 |
| <i>Arbets- och näringsliv</i> | 127 |
| <i>Bostäder</i> | 129 |
| <i>Energiförsörjning</i> | 130 |
| <i>Ett robust samhälle</i> | 132 |
| <i>Grönstruktur och naturområden</i> | 133 |
| <i>Klimat</i> | 136 |
| <i>Livsmiljöer</i> | 137 |
| <i>Miljö- och hälsorisker</i> | 139 |
| <i>Mobilitet</i> | 139 |
| <i>Människan i fokus</i> | 141 |
| <i>Samhällsfunktioner</i> | 142 |
| <i>Vatten</i> | 144 |
| <i>Utvecklingsinriktningen</i> | 144 |
| <i>Utgångspunkter</i> | 145 |
| Bilagor | 146 |
| <i>Länsstyrelsens yttrande</i> | 147 |

Bakgrund

1 april 2020 ändrades vissa bestämmelser i 3 kap. plan- och bygglagen (2010:900) i syfte att säkra att översiktsplaneringen bedrivs kontinuerligt, verkar framåtsyftande och att översiktsplanen hålls aktuell. Kommunen behöver ha en aktuell översiktsplan eftersom den både ska visa de strategiska inriktningarna för kommunens mark- och vattenanvändning och dessutom vara vägledande för beslut i plan- och lovärenden samt andra ärenden.

I december 2023 fattade Kommunfullmäktige beslut om att ge Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja arbetet med en ny översiktsplan i enighet med beslut i planeringsstrategin. I planeringsstrategin konstateras att kommunens översiktsplan behöver ändras i vissa avseenden för att den ska kunna vara vägledande i beslut gällande mark- och vattenanvändning.

Regeringen har beslutat att alla nya översiktsplaner som påbörjas efter 1 januari år 2027 ska vara digitala. Örebro kommun har föregått detta och skapat en digital översiktsplan.

Avgränsningar

En översiktsplan ska ange såväl en långsiktig och övergripande utvecklingsstrategi som grunddragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden. Översiktsplanen ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljökvalitetsnormer ska följas. Planen ska också ge vägledning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen hanterar frågor av en övergripande karaktär, på grund av detta finns det synpunkter som inkommit under samrådet som inte hanteras inom ramen för översiktsplanen. Dessa synpunkter har Örebro kommun valt att inte bemöta i denna samrådsredogörelse, men de har framförts till berörda aktörer, både intern och externt.

Några exempel på frågor som inte behandlas i en översiktsplan är skötselplaner av kommunal mark och allmän platsmark, snöröjning, vägföreningars ansvar och väghållaransvar, säkerhet vid skateparken, frågor som rör regionen så som kollektivtrafiken, kommunens upphandling, privatpersoners eller de kommunala bolagens användning och förvaltning av sina fastigheter, avvattningsföretag, tekniska lösningar i enskilda hushåll eller kommunens utbyggnad av tjänster som vatten och avlopp, vilka styrmedel som ska användas för att implementera översiktsplanens intentioner, hundrastgårdar, kommunens finansiella stöd till tex föreningar samt skolbuss.

Vad är en samrådsredogörelse?

I en samrådsredogörelse ska alla synpunkter som framkommit under samrådsskedet redovisas. Redovisningen ska visa i vilken utsträckning synpunkterna tillgodoses i planförslaget, allra främst de synpunkter som inte har kunnat beaktas i planförslaget och skälen bakom. Därefter ska samrådsredogörelsen finnas med i den fortsatta processen, tillsammans med planförslaget.

Denna samrådsredogörelse är ett omfattande dokument, men är tänkt att fungera som en uppslagsbok där man ska kunna leta upp de svarsgrupper eller typer av synpunkter man är särskilt intresserad av.

Samrådsförslaget

Samrådsförslaget av Örebro kommuns översiktsplan är framtaget av tjänstepersoner i Örebro kommun tillsammans med en politiskt tillsatt politiskt tillsatt grupp.

Förslaget till ny översiktsplan är, likt den redan gällande, en digital produkt som läses i sin helhet på webben genom text och karta. I förslaget har texter i kartan för olika geografiska områden blivit mer utvecklade till skillnad från den gällande översiktsplanen.

Samrådsförslaget har skapats för att spegla aktuella förutsättningar och förhållanden som behöver beaktas i samhällsutvecklingen. Örebro ska vara en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Översiktsplanen är kommunens sätt att kommunicera hur Örebro kan utvecklas på ett hållbart och attraktivt sätt, dels genom att presentera hur våra byggda miljöer i tätorter och på landsbygder ska utvecklas. Dels genom att beskriva hur natur- och grönområden och vattenområden ska bevaras, stärkas och utvecklas.

Samrådsförslaget för översiktsplanen bygger på fem övergripande strategier som visar vägen för Örebros framtid. Dessa strategier är grunden för hur vi formar vår kommun och skapar en hållbar utveckling. De fem övergripande strategierna är Naturens förutsättningar är utgångspunkt, Livsmiljöer har god kvalitet, Närhet präglar vardagen, Det redan byggda som resurs, och Ny storregional roll.

Vad händer nu?

Efter att samrådet genomförts har planförslaget utvecklats med hjälp av inkomna synpunkter. Där efter visas förslaget upp igen under en granskningsperiod. Granskningen pågår under två månader, då hålls planförslaget tillgängligt för allmänheten. Under denna period finns både samrådsredogörelsen och det uppdaterade planförslaget som tagits fram efter samrådet, tillgängliga.

Efter granskningstiden sammanställer kommunen de inkomna synpunkterna och redovisar eventuella förändringar i förslaget som dessa har gett upphov till. Om förslaget förändras i väsentlig grad efter granskningen ska kommunen genomföra en ny granskningsomgång.

Om inga väsentliga ändringar görs kan planen därefter antas av Kommunfullmäktige (KF).



Figur 1: Tidslinje av processen för framtagande av översiktsplanen.

Samrådet



Information om samrådet

Samrådet för Örebro kommuns förslag till ny översiktsplan ”Vårt framtida Örebro” pågick under perioden 22 januari – 16 april 2025. Under denna tid har det varit möjligt att lämna synpunkter på förslaget. Det har varit möjligt att, under samrådstiden, lämna synpunkter på flera sätt. Via webbformulär, mejl och brev.

Totalt inkom 543 inlämnade yttranden varav 475 var från privatpersoner.

Syfte

Syfte med samrådet var att kunna utveckla planförslaget och ge möjlighet till invånare i Örebro kommun, myndigheter, organisationer, sammanslutningar och enskilda i övrigt andra berörda parter att påverka planens utformning och innehåll.

Samrådsaktiviteter

Under perioden för samrådet har olika typer av aktiviteter ägt rum för att informera om förslaget samt lyfta möjligheten att lämna synpunkter.

Externa samrådsaktiviteter

Det har hållits sju officiella samrådsmöten runt om i kommunen. Se tabell 1 för specifika platser och tider samt hur stor uppslutningen av besökare var. Dessa samrådsmöten har varit utformade som drop-in möten, med olika stationer för de olika delarna av översiktsplanen och besökare har haft möjlighet att ställa frågor om förslaget.

Materialet som använts under mötena har varit utskrivna kartor med utdrag av lager ur kartan utifrån ämneskategoriseringar. Utöver det har det varit möjligt att, med hjälp av tjänstepersoner, titta i samrådsförslaget på två datorskärmar samt tre Ipads och ställa frågor om specifika områden, utpekade lager och texter med mer. Denna möjlighet har visat sig vara nyttig och har använts väl för att kunna ta till sig förslaget och förstå vad innehållet betyder, vilket ger möjlighet till ökat deltagande av synpunkter och formande av översiktsplanen. På plats har det även funnits politiska representanter på flera av mötena, som också har ingått i diskussioner och hanterat frågor av politisk karaktär.

Lokalerna har haft olika mycket tillgång till tekniska medel. Där det funnits möjlighet har videos utan ljud med undertexter rullat i bakgrunden kring hur man navigerar i översiktsplanen och även information om de fem övergripande strategierna. Genom att utföra samrådsmötena som drop-in möten fanns mycket tid för alla som ville att ställa frågor till tjänstepersoner om specifika ämnen som de är intresserade av och/eller få en kortare generell beskrivning av förslaget. Nedan finns samrådsmötenas innehåll beskrivet, beskrivningarna är sammanställda utifrån deltagande tjänstepersoners reflektioner som antecknats efter mötena.

| Samrådets Drop-in möten | | |
|---|-------------------------|----------------|
| Kulturkvarteret, Örebro | 4 februari 13.00-20.00 | Ca 40 besökare |
| Örebro universitet, Örebro | 26 februari 15.00-19.00 | Ca 30 besökare |
| Odensskolans matsal, Odensbacken | 6 mars 17.00-20.00 | Ca 30 besökare |
| Folketshus, Garphyttan | 20 mars 17.00-20.00 | Ca 60 besökare |
| Föreningarnas hus, Örebro | 3 april 17.00-20.00 | Ca 25 besökare |
| Kvinnerstagymnasiets matsal, Kvinnersta | 10 april 17.00-20.00 | Ca 55 besökare |
| Stortorget, Örebro | 14 april 14.00-18.00 | Ca 55 besökare |

Tabell 1 – redovisning av antal besökare på samrådets Drop-in-möten

Kulturkvarteret

Frågorna för det första samrådsmötet som ägde rum på Kulturkvarteret rörde bland annat befolkningsprognoser, bostadsutveckling och behovet av grönsstråk. Planer för Hjälmarens diskuterades, inklusive rekreationsområden och småbåtshamn.

Dricksvatten från Vättern, översvänningsåtgärder, solceller kontra skogsavverkning samt trafikproblem som parkering och cykelvägar togs upp. Även behovet av fler äldreboenden, Nobelbanan, utveckling i Kvinnersta och energifrågor som kärn- och vattenkraft lyftes.

Deltagarna efterfrågade ett starkare näringsliv, en översyn av bostadsproduktionen och mobilitetslösningar som ringled. Det önskades även tydligare struktur i planen och en strukturerad presentation av översiktsplanen på mötena.

Universitetet

Under samrådsmötet på Universitetet i Örebro tätort lyftes svårigheter med att navigera i översiktsplanen och frågor om planhierarkin, specifikt hur mycket översiktsplanen styr beslut. Frågor rörde även exploatering av naturmark, främst skog, i förhållande till skyddet av jordbruksmark.

En del besökare ansåg översiktsplanen vara för komplex och svår att ta till sig, många besökare kunde få mer information på plats om vad en översiktsplan är och vad den ska innehålla. Andra frågor som hanterades under mötet var mer områdesspecifika frågor, samt föreningsliv och dess geografiska förutsättningar. Natur- och kulturmiljöer diskuterades, bevarandet kontra exploateringen av dessa.

Odensbacken

Under samrådet i Odensbacken togs det upp av besökare att de upplevde en brist på parkeringsmöjligheter i city vilket gav hinder till att besöka staden. Stora gatan i Odensbacken ansågs vara i dåligt skick, och man ville öka pressen att utveckla den.

Delen för utvecklingsinriktningen i översiktsplanens karta upplevdes som komplicerad och svår att förstå sig på. Vikten av natur- och friluftsområden lyftes, samt frågor om utveckling i flera besökares specifika närområden.

Garphyttan

Under samrådsmötet i Garphyttan togs frågor kring mötets struktur upp. Utöver det togs frågor upp om markanvisningar, försäljning av småhustomter och den allmänna utvecklingen i Garphyttan. Marknadsläget för nya bostäder i området diskuterades också.

Enskilt huvudmannaskap och översvänningskartering samt totalförsvaret togs upp. Även dricksvattenförsörjning, översvänningsrisker i allmänhet och badmöjligheter var på agendan. Likt flera andra samrådsmöten var översiktsplanens struktur och läsbarhet en fråga som lyftes av besökare, flera tyckte att innehållet var svårt att ta till sig.

Föreningarnas Hus

Under mötet lyftes vikten av grönområden, med önskemål om vildvuxna gräsmattor och bredare cykelbanor för ökad trygghet. Även tillgänglighetsfrågan i staden diskuterades. Flera deltagare hade svårt att tolka kartmaterialet och efterfrågade tydligare färger, mer schematiska kartor och digitala hjälpmedel.

Planens strategier fick stöd, särskilt bevarandet av jordbruksmark och naturområden som Varbergaskogen och Karlslund. Begreppet *kärnor* väckte frågor om antal och placering i Örebro tätort.

Kvinnersta

Vanliga frågor rörde vattenfrågor, utveckling i Kvinnersta och Marieberg, samt solenergianläggningar i Hovsta och Ölmbrotorp. Många hade svårt att navigera i det digitala materialet, särskilt kartorna, och efterfrågade mer pappersmaterial – särskilt med fokus på kommunens norra delar.

Det fanns oro kring nedläggningen av Ölmbrogården, förfallna hus i Kvinnersta, trafikfrågor och bristen på livsmedelsbutiker i området. Samtidigt uppskattades grönområden och motionsspår.

Stortorget

På samrådsmötet på Stortorget lyftes svårigheter att urskilja specifika frågor i förslaget samt oro över utebliven utveckling i Norr och Ringstorp, och ökad otrygghet. Behov av offentliga toaletter, billigare bussresor för pensionärer, bättre anpassade busslinjer, fler parkeringsplatser i centrum och oro för handelns flytt till Marieberg diskuterades.

Även fler grönområden, idrottsytor, genomfartsvägar, övergångsställen, samt bättre snöröjning efterfrågades. Rivningar kritiserades, men positiva kommentarer gavs om kommunens bemötande och tydligheten kring kulturmiljövårdens riksintressen i förslaget.

Samrådsmötet på Stortorget hade ett särskilt fokus på aktiviteter för barn och ungdomar för att kunna föra de närmare den översiktliga planeringen av Örebro kommun. Detta gjordes genom olika stationer, ett ritbord där utskrivna motiv över Örebro fanns med möjlighet att fylla i dessa eller rita något eget. Den andra aktiviteten innehöll en AI-bildgenerator där barn och unga kunde ställa sina önskemål om vad en stad eller stadsdel skulle innehålla.

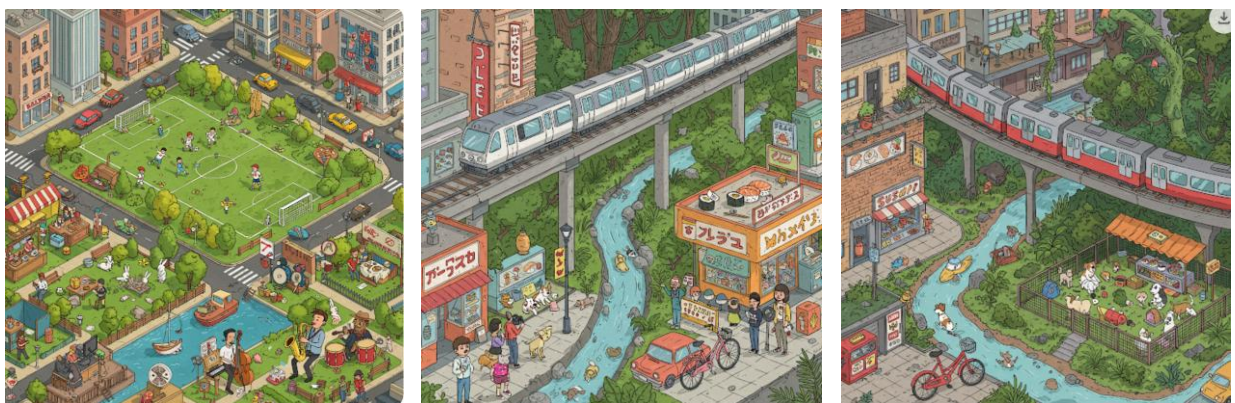




Bild 1-9 är de illustrationer som togs fram med hjälp av AI, samt de bilder som barn målade på mötet på Stortorget.

Interna samrådsaktiviteter

Under samrådsperioden träffade projektledningsgruppen representanter från alla kommunens förvaltningar där samrådsförslaget presenterades och dialog förekom kring förvaltningarnas förbättringsförslag på översiktsplanen. Alla förvaltningar lämnade in yttranden genom sina nämnder. Inom miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen genomfördes presentationer för alla avdelningar samt workshops med de enheter som arbetar kontinuerligt med översiktsplanen. Resultatet från detta arbete har bidragit till förbättringar av förslaget till översiktsplan. De förändringar som har genomförts redovisas under rubriken Ändringar.

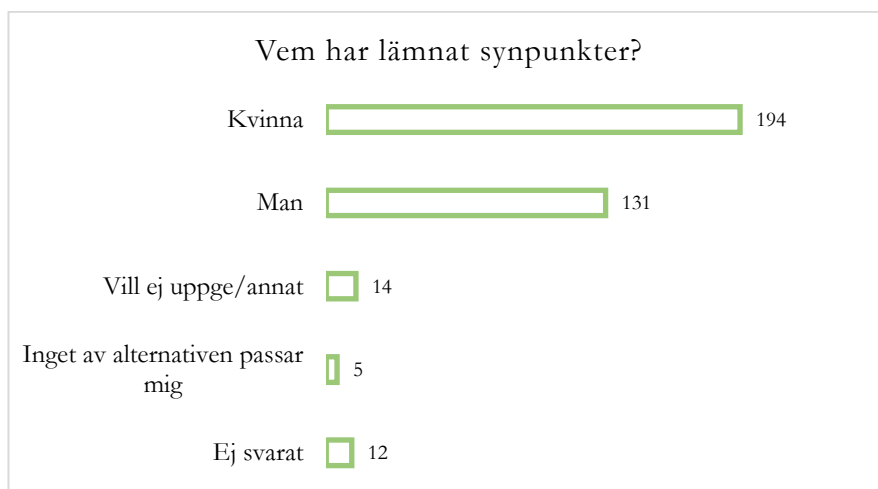
Marknadsföring

Samrådsförslaget har marknadsförts i olika forum och på olika platser runt om i kommunen, för att kunna skapa kännedom om översiktsplanen och väcka intresse för att lämna synpunkter. Mycket annonsering gjordes även för att sprida de datum som samrådsmötena ägde rum och uppmuntrade deltagande för att kunna ställa frågor.

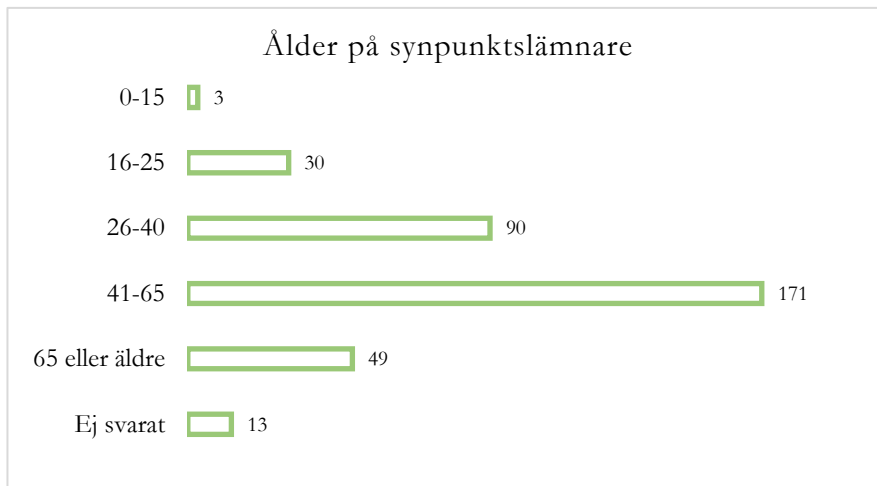
- SF Bio, Filmstaden Örebro,
- Bio Roxy, Örebro,
- Sociala medier - Instagram, Snapchat och Facebook, Youtube,
- Affischering i busskurer och fönsterskyltar i bussar,
- Jump Yard – digitala skärmar,
- Nerikes Allehanda-annonsering – papperstidning och NA e-tidning.
- Bred digital annonsering – Aftonbladet, Omni.se, Svenska Dagbladet, Klart.se & Godare, TV4

Vilka har lämnat synpunkter?

Efter att personer lämnat synpunkter på planförslaget fick dessa möjlighet att via en enkät berätta sin könstillhörighet, ålder samt hur denne tagit del av information om samrådsperioden. Denna statistik redovisas nedan.



Figur 2: Uppdelning kön på synpunktslämnare

*Figur 3: Uppdelning ålder på synpunktslämnare.**Figur 4: Uppdelning var synpunktslämnare sett reklam om Översiktsplan 2050.*

Ändringar



Introduktion

Utifrån de synpunkter som inkommit under samrådet har flertalet kunnat beaktats och medfört förändringar på översiktsplanens innehåll.

Sammanfattning

Under samrådet inkom många yttranden både från externa parter som privatpersoner, organisationer och myndigheter, samt interna parter som nämnder och avdelningar inom kommunen. Dessa har legat till grund för de förändringar som genomförts av översiktsplanen mellan samrådet och granskningen. Nedan beskrivs en sammanfattning av de förändringar som genomförts i stora drag.

Översiktsplanen har inför granskning kommit att få en tydligare och förenklad webb och karta i syfte att underlätta såväl navigering och tillgänglighet som förståelse för och tolkning av planens innehåll. Språket har likaså bearbetats. Delar kring hur översiktsplanen bör tolkas och hur dess olika delar hänger ihop har tillförts inledningsvis i planen.

I samrådsversionen beskrivs fem övergripande strategier, vilka har som syfte att vägleda samhällsplaneringen på övergripande nivå. Dessa har bytt namn i granskningsversionen till samhällsbyggnadsinriktningar. Fyra av dem består i sin helhet, emedan den femte har breddats och har nu ett fokus på kommunens geografiska läge; de funktioner som har stor bäring på kommunen ur ett regionalt och nationellt perspektiv samt infrastrukturinvesteringar som har betydelse för att stärka det geografiska läget.

Utvecklingsinriktningen har förtydligats och har i granskningsversionen fått ett nytt uttryck för att förtydliga den samlade strategiska synen på kommunen utveckling. Detta har resulterat i att 19 utvecklingsinriktningar har formulerats för kommunen som helhet respektive Örebro tätort. Alltsammans är nu, för tydlighetens skull, också samlat i kartan.

De beskrivningar av hänsyn som i samrådsversionen fanns på webbsidan har flyttats till kartan. Det innebär att all information som rör Riksintressen och annan hänsyn är integrerad i kartan, vilket ger en tydlig bild av de hänsyn som bör beaktas i samhällsplaneringen. Ett exempel är att det i alla stadsdelar och orter återfinns kortare beskrivningar av vilka hänsyn som är av särskild betydelse.

Näringslivets förutsättningar och behov har förtydligats och bekräftats i större utsträckning än i samrådsförslaget. Det rör främst i Utvecklingsinriktningen och i temaområdet Arbets- och näringsliv. Ytterligare verksamhetsmark, exempelvis kring Örebro flygplats och invid

Atterstaskogen, har tillkommit. Privatbilens betydelse, vid sidan om övriga trafikslag, har lyfts fram i Utvecklingsinriktningen och i temaområde Mobilitet.

Delen kring höga flöden och skyfall har utvecklats, vilken återfinns i temaområde Klimat. Här har kommunens metodik för att reducera risker och relevanta begrepp förtydligats. En ny del kring bergtäkter har tillkommit, som återfinns i temaområdet Miljö- och hälsorisker, för att tydliggöra hur kommunen ser på befintliga och nya bergtäkter. Områden som är möjliga att utreda vidare för vindbruk, vilka återfinns i kartan och beskrivs i temaområdet Energiförsörjning, har reducerats mellan samråd och granskning. Nu återstår sju områden.

Gällande översiktsplan består, förutom av den kommunomfattande delen, av fem ändringar. Bedömt relevanta delar i dem har inför granskning införlivats i planförslaget och ambitionen är att de upphävs när den nya översiktsplanen antas.

Kartdel

Översiktsplanens tre kartdelar har efter samrådet samlats på en webbsida där text som beskriver och förklarar kartan ligger på samma sida som själva kartan.

Flera ändringar har gjorts i syfte att förenkla läsningen av översiktsplanen. En översyn har gjorts av lager i respektive del av kartan vilket resulterat i en tydligare och förenklad struktur. Beskrivningar av kartlager och läsning av respektive kartdel har utvecklats eller lagts till i de fall de saknats.

Utvecklingsinriktning

Den större förändringen som har skett i Utvecklingsinriktningen är att den tidigare strategiska delen har blivit en egen del i den del i översiktsplanen som nu heter Styrning. Skälet är att den delen är styrande för hela översiktsplanen, kartan såväl som temaområdena. Den tidigare geografiska delen har placerats i översiktsplanens kartdel och förändrats på nedanstående sätt.

En större utveckling av utvecklingsinriktningen i kartan har gjorts. Två samlande kartillustrationer har tagits fram för att visuellt ange kommunens utvecklingsinriktning; dels för kommunen som helhet, dels för Örebro tätort. I samband med detta en ny lagerstruktur tagits fram.

Utvecklingsinriktningen har förändrats i sin helhet i syfte att göra den tydligare både i hur den relaterar till översiktsplanens övergripande Samhällsbyggnadsinriktningar (tidigare Strategier) och till planens innehåll. Sakinnehållet är i stort oförändrat, inriktningarna ligger fortsatt fast, men har kompletterats och bytt namn till Utvecklingsinriktningar. Den stora förändringen, således, är att 19 Utvecklingsinriktningar har formulerats, vilka tar fasta på Samhällsbyggnadsinriktningarna och konkretiserat dem geografiskt i text.

Nya delar, med delvis nytt sakinnehåll, rör framför allt delarna en kommun för alla och en jämlik stad, vilka båda lyfter fram den fysiska planeringens bidrag till social hållbarhet, primärt kopplat till jämn tillgång av serviceutbud och boendesegregation.

Mark-och vattenanvändning

Texten som beskriver Mark- och vattenanvändning har setts över i syfte att tydliggöra läsning och tolkning av kartdelen samt bättre beskriva de olika lagren i kartan.

En uppdatering av kartlager och lagerstrukturen har skett sett till struktur och benämningar. Kartlagret Sammanhängande bostadsbebyggelse, med tillhörande underkategorier, utgår och informationen överförs till Mångfunktionell bebyggelse. Underkategorierna Klimatanpassning och Centrum tas bort och informationen överförs till Grönområden respektive det nya lagret Lokala centrumfunktioner. Underkategorierna Företagsområden, Transportintensiva verksamheter samt Omgivningspåverkande och tillståndspliktiga verksamheter utgår och innehållet flyttas till det nya lagret Utbyggnadsområden för verksamheter. Lagren Tekniska anläggningar, Sammankopplande stråk och Ekologiska stråk utgår och innehållet har omdisponerats. Kartlagren Bad samt Karaktärsområde utgår.

Framförda synpunkter kring ofullkomligt ritade objekt, såsom felaktiga ytangivelser för specifika objekt eller objekt med felaktig status har i stor omfattning beaktats och kartan har justerats.

Tidigare nämnt infoclick benämns nu som objektsbeskrivningar, det vill säga den information som hör till respektive objekt i kartan. En översyn har gjorts av objektsbeskrivningar i kartans alla lager. En utveckling av flertalet objektsbeskrivningar har gjorts och information har lagts till där det saknades.

En omfattande genomgång av kartinformation för landsbygder, stadsdelar, tätorter på landsbygden samt verksamhetsområden har gjorts. Detta i syfte att förtydliga översiktsplanens intentioner med en platsspecifik koppling samt upplysa om berörda riksintressen och relevanta hänsyn som ska beaktas. I samband med denna genomgång har även miljökonsekvensbeskrivningens medskick om hänsyn som behöver tas eller uppmärksammas i respektive utbyggnadsområde införts i texterna för respektive utbyggnadsområde.

Några områden inom Mångfunktionell bebyggelse och Verksamhetsområden har delats i två med syftet att tydliggöra områdenas status; Törsjö, Lillån och Ormesta. Del av nordvästra Almby har slagits samman med Österplan.

Ett antal större geografiska ändringar har gjorts och listas nedan med utgångspunkt i huvudkategorierna i kartan.

Mångfunktionell bebyggelse

Tätortsutbredning och utbyggnadsområden för bostäder i Kvinnersta har justerats för att anpassas till naturvärden och jordbruksmark i området. Ett verksamhetsområde har lagts till i nordöstra delen av Hovsta.

I nordöstra delen av Lillån har anpassning av utbyggnadsområde för bostäder gjorts i förhållande till bruksvärden jordbruksmark. Ytan för Handel har ändrats till underkategorin Verksamheter och handelsfrågan beskrivs fortsatt i texten.

I södra delen av Lundby har ett utbyggnadsområde för bostäder tagits bort och ersatts av område för utveckling av besöksanläggning. Även ett utbyggnadsområde för bostäder längs vägen, söder om Öknaskogen, tas bort i syfte att värna naturens värden på platsen.

För Mellringelund görs en större justering sett till stadsdelens utbredning samt borttagande av framtida utbyggnadsyta för bostäder för att ta hänsyn till närliggande naturreservat samt jordbruksmarken och naturvärdena på platsen. Föreslagen utveckling ses som möjlig först på längre sikt och ingår således i stadens randzon.

Et utbyggnadsområde för bostäder har tagits med längs Ekersvägen mellan Mellringe och Hjärsta. Detta finns angivet i utvecklingsförslag för området.

Boglundsängens ytor har setts över för att ta utgångspunkt i den fördjupning av översiktsplanen som planeras utgå vid beslut av ny översiktsplan samt de utmaningar som finns kopplat till utveckling av området vilka behöver utredas vidare. Område för skola har utgått då läget inte bedöms vara är givet att värna utan alternativa lägen kan vara tänkbara beroende på hur omgivningen och närliggande utredningsområde utvecklas.

Intill Södra station har ytor för kontor och park tillförts.

I Centrum har ytor för handel, kontor och skola lagts till.

För CV-området, Aspholmen och Pappersbruksområdet har ytor för underkategorier samt beskrivning av utbyggnadsområden setts över för att förtydliga de planeringsunderlag som finns framtagna för respektive område.

I Almby har ett utbyggnadsområde för bostäder införts vid Almbyplan samt utökning av ytan för begravningsplatser gjorts i söder.

Även ytan för begravningsplats på Norra kyrkogården har utökats för att avspegla rätt utbredning.

Eyra har justerats i form av borttagande av utpekade utbyggnadsområde för bostäder samt utökande av område som ska utredas för besöksanläggning.

I Brickebacken har utbyggnadsytorna för bostäder förtydligats för att spegla pågående planering i stadsdelens norra och södra del. Ett möjligt utbyggnadsområde för verksamheter har tillförts i nordväst.

I Ånsta har föreslaget utbyggnadsområde för verksamheter utgått då det ligger i konflikt med vattenskyddsområdet.

Ett utbyggnadsområde för bostäder i norra delen av Mosås minskas genom att den västra delen utgår för att värna de höga naturvärden som finns på platsen. En utveckling på den västra delen kan dock även fortsatt utredas i och med utpekandet som mångfunktionell bebyggelse men utfallet och omfattningen behöver klargöras i framtida planering.

I stadsdelen Marieberg har utbyggnadsområde för bostäder justerats väster om travet och anpassats till lämnat planbesked samt hänsyn taget till grusåsen. Grönytan har justerats för att avspegla redan planlagt naturområde vilket värnas för sina höga värden.

Huvudkategorin för Mariebergs handelsområde har justerats till Mångfunktionell bebyggelse.

I Ekeby-Almby har det gjorts en ändring av tätortsutbredningen samt utbyggnadsområde för bostäder i väster har justerats för att återspegla byggrätter i nu gällande detaljplan.

I Garphyttan har tätortsutbredningen justerats i sydost för anpassning till Ekoparken. Utbyggnadsytor för bostäder och verksamheter i denna del har tagits bort då genomförbarheten bedöms vara svår. Ett nytt utbyggnadsområde för bostäder anges längs Lannaforsvägen.

Utbyggnadsområde för bostäder i nordost har justerats för att ge en flexibilitet i hur hantering av naturvärden och spridningsamband för barrskogs- och gräsmarker hanteras inom ytan.

I Vintrosa har utbyggnadsområdet för verksamheter i södra delen av tätorten justerats till att endast omfatta bostäder. Utbyggnadsområde för bostäder intill centrum har tagits bort som utpekande men en utveckling på platsen kan studeras i och med utpekandet av mångfunktionell bebyggelse för orten som helhet.

I Latorp har utpekad utbyggnadsområde för verksamheter tagits bort men finns fortsatt som möjlig fråga att studera då det ligger inom tätortsutpekandet.

Mindre ändringar av tätortsutbredningen har gjorts för såväl Tysslinge som Ervalla.

Ändring av tätortsutbredningen i Rinkaby har gjorts för att visa på flera tänkbara platser att studera för utveckling av orten. Ett nytt utbyggnadsområde för bostäder anges också.

I Glanshammar har de två utbyggnadsområdena för bostäder i nordväst justerats och utökats något för att skapa en flexibilitet i hur naturvärden respektive jordbruksmark hanteras inom ytorna. Det södra utbyggnadsområdet för bostäder har förtydligats för att spegla pågående planering där del av området utgör park.

I Stora Mellösa har utbyggnadsområdet för bostäder intill kyrkan utgått efter avvägning mot landskapets höga värden samt kulturmiljövärdena kring kyrkan. En anpassning har gjorts till höga naturvärden för utbyggnadsområdet för bostäder intill Sandåkers soldattorp.

I Odensbacken har en minskning av två utbyggnadsområden för bostäder gjorts norr om Kvismare kanal. Det norra utbyggnadsområdet berörde åkermark med mycket höga värden.

Ändring av tätortsutbredningen i Asker har gjorts för att visa flera tänkbara platser att studera för utveckling av orten. Utpekad utbyggnadsområde för bostäder utgår med hänsyn till platsens höga naturvärden.

En mindre justering av tätortsutbredning och yta för besöksanläggning har gjorts i Hampetorps nordvästra del för att endast omfatta landytan.

En mindre justering av tätortsutbredningen och yta för besöksanläggning har även gjorts i Brevens Bruks östra del.

Underkategorin Handel har setts över och anger nu de tre utpekade större etablerade handelsområdena; stadskärnan, Boglundsängen och Marieberg.

Underkategorin Skolor har kompletterats med gymnasieskolor på kommunens fastighet.

Underkategorierna Parker, Grönområden respektive Gröna rekreationsstråk har setts över och vissa justeringar har gjorts där objekt varit felaktigt ritade. Exempel på större justeringar är att Hemfjärden runt och Tysslingen runt nu finns angivna i kartan. Markerat grönstråk mot Lången utgår.

Underkategorin Besöksanläggningar har setts över och ytor har rättats samt kompletterats med anläggningar såsom Hästhagen och motionsanläggningen i Karlslund. En ändring har skett intill flygplatsens östra sida där område för segelflygets nuvarande verksamhet ändrats från besöksanläggning till flygplatsanknuten verksamhet. Ytor för besöksanläggning har här utökats åt öster och nordost. Ytor för odlingslotter har utgått från kartan och ingår nu i grönområden på relevanta platser.

Angivna ytor för återvinningscentraler i Hovsta, Glanshammar och Odensbacken utgår i syfte att förenkla kartan.

Verksamhetsområden

Verksamhetsområde kring flygplatsen har utökats åt söder och öster för att skapa en flexibilitet i hur naturvärden och framför allt brukningsvärd jordbruksmark hanteras inom ytor.

Atterstaskogen har justerats i nordsöstra delen för att skapa en flexibilitet i hur naturvärden och natursläpp hanteras inom denna del.

Utbyggnadsyta för verksamheter inom Palmbohult har justerats för att tydliggöra den pågående utredningen om ny järnvägsdragning inom området samt följa den gällande detaljplanen där de aktuella ytor inte får bebyggas.

Huvudkategorin för Åbyverket och Skebäcks avloppsreningsverk har justerats till Verksamhetsområde. Ytan för Skebäcks avloppsreningsverk har utökats samt försetts med information för att lyfta behovet kring framtida expansion, vilket även kan behöva studeras utanför utpekad yta.

Verksamhetsområde öster om Munkatorp har justerats i östra delen för att förtydliga det planeringsunderlag som finns framtaget för området samt anpassa till de höga naturvärdena i denna del. Ett förtydligande har gjorts i kartan genom att huvudkategorin inte längre överlagras av Natur och friluftsliv samt Landsbygd.

En ritteknisk justering har genomförts genom att del av sydvästra Törsjö V utgår som verksamhetsområde och övergår i mångfunktionell bebyggelse med bevarat grönområde som underkategori för att värna de höga naturvärdena på platsen.

Verksamhetsområde Västra Via intill Vintrosa har justerats genom minskning i västra och östra delen som anpassning till biotopskyddat område respektive jordbruksmark.

Verksamhetsområdena i Garphyttan, Odensbacken och Stora Mellösa har justerats för att överensstämma med redan planerade områden.

Områden för energiproduktion har setts över och ändrats i delar. Elva områden har minskats till sju. Harsjön, Ryttingsberget, Koltorp och Munketorp utgår. Skitåsen, Sjöboda och Älgslätt har minskats till ytan.

Områden för materialutvinning har setts över och ändrats i delar. Dylta bergtäkt med pågående verksamhet har tillkommit. Gränserna för tre utredningsområden för framtida bergtäkt i nordost har justerats något.

Transportinfrastruktur

Museijärnväg Nora-Bergslags järnväg har lagts till.

Kollektivtrafikstråk i sydöstra delen av kommunen har justerats. Föreslaget framtida kollektivtrafikstråk i Södra Ladugårdsskogen har lagts till.

Det ritade vägnätet har setts över och justerats på flera håll. Föreslagen väg mellan Gryts verksamhetsområde och Atterstaskogen har utgått då behov och genomförbarhet behöver studeras vidare. Föreslagen väg mellan Oxhagen och Varberga har utgått då den inte bedöms lämplig eller genomförbar.

Även det ritade cykelvägnätet har setts över och justerats på flera håll bland annat kring angiven status.

Natur och friluftsliv

Ett flertal ytor har tillkommit utanför tätorter och inom landsbygder, i form av ekopark Kilsbergen samt naturreservat. Tätortsnära natur- och friluftsområden, med konstaterat höga naturvärden och/eller av betydelse för rekreation och friluftsliv, har i flera fall justerats. Exempel på stora områden som lagts till i kartan är Ekopark Kilsbergen samt naturreservaten Tysslingen, Ånnaboda, Kvarnbäcken-Lerkesån, Stora Knattorpsmossen, Mantorpsskogen, Tåsta, Kvismaren, Björkö, Göksholm, Svenstorp, Sotterns skärgård samt Breven's tallskogar.

Tidigare grönområde i Åby, vilket utgör del av kulturresevat för Karlslund, justeras för att anges som Natur och friluftsliv.

Även ytterligare tätortsnära naturområden har lagts till i Natur och friluftsliv såsom område med höga naturvärden i södra Hampetorp samt mark planlagd för natur intill Järle. Intill Vintrosa och Latorp har ytterligare ytor med höga naturvärden definierats som natur och friluftsliv.

Landsbygd

Justeringar har gjorts intill Mångfunktionell bebyggelse i staden samt tätorterna på landsbygden i samband med att tätortsyterna justerats.

Vatten

Information om ytor i kartlagret har lagts till.

Tillägg av ytor har gjorts för Älvtomtabäcken, Garphytteån, Göljebäcken/Frösvidalsån, Brevensån samt Blackstaån som vattendrag.

Utredningsområden

Information om ytor i kartlagret har uppdaterats.

En mindre justering har gjorts av Utredningsområde för Vallby i dess södra del.

Område för Svampenterminalen anges som Mångfunktionell bebyggelse och utgår som Utredningsområde.

Hänsyn

De beskrivningar av hänsyn som i samrådsversionen fanns på webbsidan har flyttats till kartan. Det innebär att all information som rör Riksintressen och Annan hänsyn är integrerat i kartan i granskningsversionen.

Hänsynsdelen har fått en ny struktur som är uppdelad i Riksintressen och ämnesvisa rubriker. Majoriteten av alla kartlagers objektsbeskrivningar har utvecklats för att ge tydligare vägledning. Samlande information om respektive riksintresse samt de ämnesvisa rubrikerna beskrivs i menytexterna.

Under de ämnesvisa rubrikerna har ett antal lager tagits bort:

Fågelskyddsområden, Ramsar, Strandskydd, Friluftsområden, Tysta områden, Kultur och fritid utredningsområden och Spridningssamband (barr, löv, gräs). Information från lagret Kultur och fritid utredningsområden införs i respektive berörd stadsdel i Mark- och vattenanvändningen - mångfunktionell bebyggelse.

Lager som tillkommit under de ämnesvisa rubrikerna är: Sammanhängande områden för natur- och friluftsliv, Ekologiska stråk, Jordskred och raviner samt Åtgärdsytor dagvattenutredning. Kartlager som anger Särskilt värdefulla bebyggelsemiljöer har kompletterats med ytor utifrån kommunens inventering kring tätorter på landsbygden.

Kartlager för Ras- och skredrisk samt Brant lutning har uppdaterats till senaste underlagen från SGU.

Löreskogens naturreservat har tillkommit under samrådtiden så reservatet har lagts till i granskningsversionen.

Allmän information om riksintressen och kommunens generella ställningstaganden har samlats i menyn under Riksintressen. Specifik information och hur kommunen avser att tillgodose ett visst riksintresse har samlats i de specifika objektsbeskrivningarna.

Riksintressena för totalförsvaret har delats upp i Militär del och Civil del. För den civila delen har Myndigheten för civilt försvar meddelat att transformatorstationernas läge inte längre omfattas av sekretess och har därför lagts till i kartan.

För att tydliggöra att förändringar i anslutande stadsdelar till centrala Örebro behöver ske med hänsyn till riksintresset för kulturmiljö har dessa stadsdelar (Mångfunktionella bebyggelse i Mark- och vattenanvändningsdelen) kompletterats med informationen.

Riksintresset för industriell produktion har tillkommit i kartan då den geografiska avgränsningen beslutats av Tillväxtverket under samrådtiden.

Riksintressen som uppdaterats utifrån bland annat Länsstyrelsens synpunkter är Totalförsvarets militära och civila del, Industriell produktion, Naturvård, Natura 2000-områden, Yrkesfiske, Vattenförsörjning, Friluftsliv, Luftfart, järnväg samt för Riksintresse för kulturmiljö inom områdena centrala Örebro, Rosta, Hjälmarsberg och Esplunda.

Kartlagret för Kulturmiljövärden - Särskilt värdefulla bebyggelsemiljöer har kompletterats med bebyggelsemiljöer med höga värden.

Fördjupade översiktsplaner

En översiktsplan kan (enligt PBL 6 kap. § 23) ändras för en viss del av kommunen och får då redovisas med annan detaljeringsgrad än för översiktsplanen i övrigt. Detta sker här genom en fördjupad översiktsplan. En fördjupad översiktsplan är både en ändring av och ett förtydligande för det specifika området och är oftast lite mer detaljerad än den kommunomfattande översiktsplanen. Den fördjupade översiktsplanen ska redovisa hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras för den specifika delen av kommunen.

Örebro kommun har haft fem sådana i dessa geografiska områden:

- Ekeby-Almby
- Lången-området
- Pulsådern (södra infarten till Svampen-terminalen)
- Vinna-området (Lanna, Vintrosa och Latorp)
- Vivalla/Boglundsängen

I arbetet med ny översiktsplan har Örebro kommun arbetat in de ställningstaganden som fortfarande är relevanta för mark-och vattenanvändningen i relevanta temaområden och delar i karta. Ekeby-Almby har även fått ett nytt planeringsunderlag som hittas i översiktsplanen under rubriken Bilagor och planeringsunderlag.

Textdel

Översiktsplanen har sedan samrådet genomgått en övergripande strukturförändring, för att bli mer tillgänglig och förenkla läsbarheten.

Utgångspunkter och samhällsbyggnadsinriktningar

Delen Utgångspunkter har primärt förändrats till sin struktur. De större förändringarna är att den del i den tidigare Utvecklingsinriktningen som beskrev översiktsplanens övergripande strategier nu har flyttats in i denna del och därmed inneburit att delen har fått rubricerat namn. Övergripande strategier har bytt namn till Samhällsbyggnadsinriktningar för att harmoniera med övrig begreppsapparat (utvecklingsinriktningar i Utvecklingsinriktningen och Planeringsinriktningar i temaområdena) Den del i samrådsversionen som berörde genomförandeperspektiv har flyttats in i den nytilkomna delen som heter Styrning.

Den samhällsbyggnadsinriktning som hade sitt fokus på kommunens storregionala roll, som i samrådet hade en stark betoning på infrastrukturens betydelse för regionaförstoringen och utvecklingen av kommunens regionala roll, har nu breddats och omfattar betydelsen av kommunens geografiska läge. Det innebär att inriktningen beskriver de funktioner som har stor bäring på kommunen ur ett regionalt och nationellt perspektiv.

Utöver dessa strukturförändringar har innehållet kommit att disponeras och beskrivas för att förtydliga vad översiktsplanen tar utgångspunkt i, vilka utmaningar och möjligheter som föreligger samt vilka Samhällsbyggnadsinriktningar som finns formulerade för att hantera dem utifrån ett samhällsplaneringsperspektiv. Varje delområde i Utgångspunkter har sammanfattats och läsaren som önskar fördjupa sig i något område har möjligheten att göra så via de plusboxar som finns för varje område. Samhällsbyggnadsinriktningarna har sammanfattats och likaledes kommit att fördjupas. Fördjupningsdelarna har hämtats från hållbarhetsbedömningen och konsekvensbeskrivning i den del i samrådsversionen som heter Hållbarhet och konsekvenser. Sakinnehållet har med andra ord inte förändrats nämnvärt.

Utvecklingsinriktning

En större strukturell förändring är att Utvecklingsinriktningen har placerats i kantan, något som är tänkt att skapa en större tydlighet och koppling till geografin.

En stor genomgång och utveckling av Utvecklingsinriktningen har gjorts och denna har fått ett nytt uttryck för att förtydliga kommunens utvecklingsinriktning. Detta har resulterat i ett antal Utvecklingsinriktningar för kommunen som helhet respektive Örebro tätort.

För att läsa om samtliga ändringar av Utvecklingsinriktningen, se rubriken Ändringar - Karta ovan.

Temaområden

De tematiska strategierna som i samrådet var en del av temaområdena har tagits bort för att förenkla översiktsplanens styrning. De tematiska strategierna har i stället generellt inarbetats i andra delar av temaområdena.

Arbets- och näringsliv

Under Förutsättningar förtydligas och bekräftas näringslivets förutsättningar och behov i större utsträckning än i samrådsförslaget.

Under Verksamhetsområden planeringsinriktning och ställningstaganden har ställningstaganden tillförts om befintliga verksamheters behov av att utvecklas, såväl som nya verksamheter möjlighet till etablering.

Under Areella näringar har ställningstaganden reviderats. Ställningstagande om tillgänglighet för fritidsfiske har utgått då innebörden var oklar. Ställningstagande om utredning om framtida livsmedelsförsörjning har utgått då en sådan rapport redan tagits fram. Ställningstagande om ekologiskt brukande har reviderats till att förtydliga att det handlar om kommunal mark. Ett ställningstagande om infrastruktur för yrkesfisket har tillkommit för att harmonisera med de ställningstaganden som redovisas i översiktsplanens karta.

Bostäder

En redaktionell översyn har gjorts genomgående i temaområdet och inledningen har utvecklats för att ge en helhetsbild.

I undertemat Energieffektivitet har det tillkommit ett ställningstagande genom en uppdelning av ett tidigare större, kring en positiv på innovativa lösningar med klimatfokus.

I undertemat Solenergi har ställningstagandena strukturerats utefter generella för undertemat och Markbundna solenergianläggningar. Skrivningen ”planering av nedläggning av ny elinfrastruktur” har ändrats till ”planering av ny elinfrastruktur”. Utöver att brukningsvärd jordbruksmark och områden med höga eller påtagliga naturvärden ska tas hänsyn till vid etablering av solenergianläggningar nämns nu även att en ”negativ påverkan på ekologiska spridningssamband bör undvikas.”

Ställningstagandet kring att skogsmark kan vara lämpligt för solenergianläggningar har justerats till att etablering av sådan anläggning inte ska bidra till ökad översvämningsrisk och höga flöden i förhållande till bebyggda miljöer. Skogsmarkens lämplighet tas inte längre upp.

Skrivning om att passager genom anläggningar kan etableras för att undvika negativ påverkan på det rörliga friluftslivet samt djurlivet.

Undertemat Solenergi har redaktionellt setts över gällande formuleringar, både av inledning, ställningstaganden och Förutsättningar.

I undertemat Vindkraft har ställningstagandet kring effektiv markanvändning utgått. I undertematets förutsättningar tas de utpekade utredningsområdena för vindkraft upp och beskrivs.

I undertemat Energiförsörjning har ställningstagande kring förläggning av markkabel för kraftledningsnät. Ställningstagande om hänsyn till befintliga elanläggningar vid detaljplanering och lovgivning av övriga verksamheter, har förtydligats till skolor, förskolor och övriga verksamheter.

Undertemat Digital infrastruktur har lagts till sedan samrådet, då detta perspektiv saknades innan. Där tas nu bredbandsutbyggnaden på landsbygden, mobiltelemaster och antenner samt ställningstaganden om lokalisering av nya master upp.

Energiförsörjning

En redaktionell översyn har gjorts genomgående i temaområdet och inledningen har utvecklats för att ge en helhetsbild.

I undertemat Energieffektivitet har det tillkommit ett ställningstagande genom en uppdelning av ett tidigare större, kring en positiv på innovativa lösningar med klimatfokus.

I undertemat Solenergi har ställningstagandena strukturerats utefter generella för undertemat och Markbundna solenergianläggningar.

Skrivningen ”planering av nedläggning av ny elinfrastruktur” har ändrats till ”planering av ny elinfrastruktur”. Utöver att brukningsvärd jordbruksmark och områden med höga eller påtagliga naturvärden ska tas hänsyn till vid etablering av solenergianläggningar nämns nu även att en ”negativ påverkan på ekologiska spridningssamband bör undvikas.”

Ställningstagandet kring att skogsmark kan vara lämpligt för solenergianläggningar har justerats till att etablering av sådan anläggning inte ska bidra till ökad översvämningsrisk och höga flöden i förhållande till bebyggda miljöer. Skogsmarkens lämplighet tas inte längre upp.

Skrivning om att passager genom anläggningar kan etableras för att undvika negativ påverkan på det rörliga friluftslivet samt djurlivet.

Undertemat Solenergi har redaktionellt setts över gällande formuleringar, både av inledning, ställningstaganden och Förutsättningar.

I undertemat Vindkraft har ställningstagandet kring effektiv markanvändning utgått. I undertematets förutsättningar tas de utpekade utredningsområdena för vindkraft upp och beskrivs.

I undertemat Energiförsörjning har ställningstagande kring förläggning av markkabel för kraftledningsnät. Ställningstagande om hänsyn till befintliga elanläggningar vid detaljplanering och laggivning av övriga verksamheter, har förtydligats till skolor, förskolor och övriga verksamheter.

Undertemat Digital infrastruktur har lagts till sedan samrådet, då detta perspektiv saknades innan. Där tas nu bredbandsutbyggnaden på landsbygden, mobiltelemaster och antenner samt ställningstaganden om lokalisering av nya master upp.

Ett robust samhälle

Temaområdet har med utgångspunkt i Myndigheten för civilt försvars rekommendationer uppdaterats med ställningstaganden kring bebyggelselokalisering.

Vidare har ställningstagandet kring trygghetspunkter vidareutvecklats.

Därutöver har det tydliggjorts var relevanta delar i beredskapsperspektivet återfinns i övriga delar i översiktsplanen, då det inte har varit möjligt att samla dem på ett och samma ställe.

Grönskande naturområden

Temaområdet har uppdaterats med ett förstärkt fokus på kulturmiljövärden och ett tydligare jämlikhetsperspektiv.

De övergripande ställningstagandena har kompletterats med nya avseende bevarande av ekologiska värden respektive kolinlagring i grönstrukturen.

Undertemat Kompensation av ekosystemtjänster har utgått och i stället ersatts med en mer integrerad hantering i de övergripande ställningstaganden.

I undertemat Naturens ekologiska värden har ställningstaganden om riksintressen tagits bort. Riksintressen hanteras i stället samlat i menyn i översiktsplanens kartdel.

Undertemat Friluftsliv har utökats med ställningstaganden om strandskydd. Ställningstagande om tysta och ostörda områden har förtydligats och kompletterats med att områdena ska prioriteras vid utvecklingsinsatser för friluftslivet.

Undertemat Parker har fått nya ställningstaganden om att bevara innerstadens parker samt att tillskapa nya parker.

Undertemat Stadsträd har utökats med ett ställningstagande om att förbättra livsvillkoren för befintliga träd genom att minska hårdgjorda ytor kring träden.

Ställningstagande i undertemat Barns behov av gröna miljöer har förtydligats vad gäller friyta vid skolor och förskolor, samt kompletterats med att de ska fungera som mötesplatser även kvällar och helger.

I övrigt har beskrivningen av förutsättningarna för vissa temaområden utökats, och mindre justeringar och förtydliganden av ställningstaganden gjorts.

Klimat

Temaområdets inledande text har omstrukturerats och skrivits om för att tydliggöra att samhällsplaneringen både ska bidra till att minska klimatpåverkan och stärka förmågan att hantera klimatrelaterade risker. Hänvisningar till andra temaområden har inkluderats.

Undertema Värmeböljor och torka har generellt förtydligats, men inget har förändrats innehållsmässigt. I förutsättningarna har värmekartering framtagen av SMHI lagts till som planeringsunderlag.

Undertema Höga flöden och skyfall har omstrukturerats. Planeringsinriktningen har tydliggjorts med metodik för att reducera risker. Vissa begrepp, som sammanhållen bebyggelse, samhällsviktig verksamhet, har definierats och beskrivningar av BHF och skyfall har tydliggjorts. Generellt har ställningstagandena tydliggjorts, till exempel finns ett tydligare krav på riskutredning vid avsteg från grundläggande principer.

Undertema Ras, skred och erosion har omstrukturerats och förtydligats. Förutsättningarna har kompletterats med en tydligare beskrivning av befintliga planeringsunderlag, hantering av risker och exempel på åtgärder.

I undertemat Klimatpåverkan har skrivningen om nettonollutsläpp rättats, till att målsättningen är ett klimatpositivt samhälle år 2050.

Livsmiljöer

Temaområdets texter har setts över och några redaktionella ändringar har gjorts, samt nedanstående ändringar.

Temaområdets inledande text har förtydligats genom inarbetande av den tidigare tematiska strategin, kompletterats med ett kulturmiljöperspektiv samt en kompletterande text som förklarar temaområdets roll i översiktsplanen.

Undertemat Hållbar bebyggelseutveckling har uppdaterats med ställningstaganden om boendesegregation, blandade boendestrukturer och vindsinredningar.

I undertemat Samspel med bebyggelse och landskap har ställningstagande om stadens entréer kompletterats med information om tågstationernas roll som entré till staden.

I undertemat God vardagsarkitektur och märkesbyggnader har ställningstagande om kopplingen mellan ekonomiska förutsättningar och kvalitet förtydligats.

Undertemat Mötesplatser och stråk har kompletterats med ställningstaganden som lyfter trygghet, belysning och dagvattenhantering.

Undertemat Konst, form och design har kompletterats med beskrivning om konstens roll kopplat till jämlika förutsättningar.

I undertemat Stads- och kulturliv har ställningstagande om tillgängliga lokaler kvällstid omformulerats.

I undertemat Kulturmiljöer har frågan om fornlämningar lyfts i flera ställningstaganden och beskrivande texter.

Miljö- och hälsorisker

Temaområdets inledande text har skrivits om för att visa på bredden av ämnena som ryms inom temaområdet.

Generellt har planeringsinriktningar omarbetats och tydliggjorts för samtliga underteman.

Nytt undertema Bergtäkter har tillkommit för att tydliggöra hur kommunen ser på befintliga och nya bergtäkter, samt förklara hur utredningsområden för framtida bergtäkter tagits fram.

Nytt undertema Allmänna vägar och järnvägar har tillkommit för att tydliggöra vilka avstånd som ska beaktas till allmänna vägar och järnvägar.

Nytt undertema Buller har tillkommit för att samla och tydliggöra vad som gäller för trafikbuller, industribuller samt miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller. Tidigare fanns bullerfrågor under undertemat

Miljökvalitetsnormer, men omfattade endast ställningstaganden om trafik- och industribuller. Undertema Buller samlar vilka nationella riktvärden från de förordningar, föreskrifter och allmänna råd som ska följas vid planläggning av bostäder, skolor, förskolor och infrastruktur för att tydliggöra kommunens hantering av bullerfrågor på ett sätt som bedöms lämpligt i en översiktsplan.

Undertema Avfall och återvinning har kompletterats med text och ställningstagande om snödeponier.

I undertema Masshantering har tydliggöranden gjorts kring kommunens behov av ytor för masshantering. Två ställningstaganden har reviderats.

I undertema Förorenade områden har två ställningstaganden reviderats.

Undertemat Radon har omarbetats med ny information och nya ställningstaganden.

Undertemat Omgivningspåverkande verksamheter har omarbetats med ny information och nya ställningstaganden.

Undertemat Farligt gods har uppdaterats med ny information, tydliggöranden kring förutsättningar och vad som gäller vid provning av byggnation. Ett ställningstagande om 150 m riskavstånd har tillkommit. Ställningstagande om ny järnväg för gods utanför stadskärnan har tagits bort.

Undertemat Miljökvalitetsnormer har disponerats om i sin helhet i syfte att tydliggöra planeringsinriktningar, ställningstaganden och förutsättningar var för sig för de olika Miljökvalitetsnormerna vatten, luft och omgivningsbuller. För Miljökvalitetsnormer buller görs hänvisning till det nya undertemat Buller där bullerfrågor i stort har samlats.

I Miljökvalitetsnormer luft har ett ställningstagande tillkommit om placering av förskolor, skolor och lekplatser med hänsyn till exponering av luftföroreningar. Två ställningstaganden har reviderats.

I Miljökvalitetsnormer vatten har ett ställningstagande om fria vandringsvägar för fisk kompletterats med text om avvägningar mellan olika intressen.

Utöver dessa förändringar har redaktionella ändringar gjorts för att tydliggöra information och budskap.

Mobilitet

Undertemat Persontransporter har uppdaterats, där det av planeringsinriktningen nu också framgår privatbilens betydelse. Undertemat har också fått nya ställningstaganden samt några som justerats, bland annat för att uppmärksamma viktiga trygghetsaspekter.

Undertemat Gods och citylogistik har fått ett nytt ställningstagande som rör framkomlighet med lastbil i staden.

Undertemat Drivmedel och laddinfrastruktur har fått ett nytt ställningstagande som rör möjligheten för privata aktörer att etablera laddinfrastruktur på kommunal mark.

Undertemat Järnväg har fått ett nytt ställningstagande om att inte bygga bort möjligheten till ökad spårkapacitet. Beskrivning av och ställningstagande om västlig godsförbifart har tagits bort.

Människan i fokus

Temaområdets inledande text har ändrats redaktionellt, kompletterats med ett kulturmiljöperspektiv samt en kompletterande text som förklarar temaområdets roll i översiktsplanen. Utöver dessa förändringar har redaktionella ändringar gjorts av texterna som beskriver temaområdets förutsättningar.

Undertemat Jämlika förutsättningar och livsvillkor har uppdaterats med ny planeringsinriktning och nya ställningstaganden. De nya ställningstagandena handlar om kulturmiljöer och lokaliseringar av för- och grundskolor.

Den inledande texten till undertemat Ett tryggt vardagsliv har uppdaterats. Undertemat har även fått en ny planeringsinriktning och nya ställningstaganden. De nya ställningstagandena handlar om belysning och ljussättning samt vikten av mänsklig närvaro utifrån ett trygghetsperspektiv.

Undertemat Barnperspektiv och barnets egna perspektiv har uppdaterats med ny planeringsinriktning och nya ställningstaganden. De nya ställningstagandena handlar om barns möjlighet till utvecklande utemiljöer och trygga transportvägar.

Undertemat Ett jämställt Örebro har uppdaterats med ny planeringsinriktning.

Undertemat Människors hälsa och välbefinnande har uppdaterats med ny planeringsinriktning och ett nytt ställningstagande.

Samhällsfunktioner

Temaområdets inledande text har ändrats redaktionellt och utvecklats. Delar av texten som beskriver temaområdets förutsättningar har flyttats till undertemat Socialtjänst, omsorg och vård.

Ställningstagandena tillhörande undertemat Förskola och grundskola har delats in i två delar, lokaliseringsprinciper och utformningsprinciper, för att underlätta läsbarheten. Begreppet ”tätorter” har i två ställningstaganden ändrats till ”lokala kärnor”. Ställningstagande om värnande av förskolor och skolor i mindre tätorter har utvecklats. Ställningstagande om geografisk fördelning av bostadsbyggande har tagits bort, då frågan hanteras under temaområdet Bostäder. Ställningstagande om riktlinjer för friytor i förskola och skola har kortats ned, i stället har ny information om frågorna lagts till under avsnittet förutsättningar.

I undertemat Gymnasieskola och vuxenutbildning har avsnittet förutsättningar skrivits om.

I undertemat Kultur och fritid har ett nytt ställningstagande om tillgång till ändamålsenliga mötesplatser och anläggningar tillkommit samtidigt som ett liknande ställningstagande tagits bort i undertemat Fritid. Ytterligare två ställningstaganden har tillkommit inom Kultur och fritid, ett gällande

tillgänglighets-, jämställdhets- och integrationsperspektiv samt ett annat, gällande kulturvärden. Ett ställningstagande om funktionsblandning har tagits bort.

I undertemat Kultur har planeringsinriktningen kompletterats med en förklaring av begreppen ”bredd” och ”spets”.

Undertemat Vård och omsorg har ändrats till Socialtjänst, omsorg och vård. Denna ändring har påverkat formuleringen av planeringsinriktningen, där USÖs utveckling inte längre begränsas till nuvarande sjukhusområde. Inom undertemat har antalet ställningstagandet ökat samt vissa ändrats. Nya ställningstaganden berör särskilda boenden, rättspsykiatri och häkte.

Vatten

Temaområdets inledande text har utvecklats och ändrats redaktionellt.

I undertemat Vatten som teknisk försörjning har delar av tidigare planeringsinriktning flyttats till förutsättningar. Ställningstaganden har ändrats redaktionellt och formulerats tydligare.

I undertemat Dagvatten har den inledande texten ändrats redaktionellt och utvecklats. Ställningstaganden har ändrats redaktionellt och formulerats tydligare.

I ställningstagandet om dagvattenplanering har dagvattenriktlinjer strukits, då dessa ej har antagits än. Två nya ställningstaganden har lagts till. Ett ställningstagande gäller att beakta avrinningsvägar i stadsutvecklingen. Det andra ställningstagandet gäller utbyggnad av dagvattenanläggningar enligt Örebros översiktliga dagvattenutredning.

Temaområdet kompletterades med följande ställningstagande: ”Kommunen ska verka för att det finns tillräckliga ytor för utbyggnad av reningsverk och vattenreservoarer. Områden som är aktuella att studera vidare för framtida vattenreservoarer är kring Vivalla respektive Kränglan.”

Under Förutsättningar har det förtydligats att den översiktliga dagvattenutredningen ska vara ett underlag och rekommendation för lokala och områdesvisa åtgärder. Dessutom har tillhörande tre kartlager för den översiktliga dagvattenutredningen beskrivits.

Inkomna yttanden



Introduktion

I denna del av samrådsredogörelsen redovisas inkomna yttranden utifrån kategorierna statliga myndigheter, regionala myndigheter och kommuner, kommunala nämnder och bolag, föreningar, samfund, företag, organisationer och övriga sammanslutningar samt privatpersoner. Dessa redovisningar följs av Örebro kommuns bemötande av det inkomna yttrandet.

Statliga myndigheter

Länsstyrelsen har en särskilt granskande roll av översiktsplanen enligt plan- och bygglagen. Synpunkterna från Länsstyrelsen i Örebro län är sammanfattade nedan men yttrandet redovisas även i sin helhet som ett dokument i den digitala översiktsplanen.

Gemensamma synpunkter

Flera av de statliga myndigheterna lyfter att planen upplevs svårnavigerad och det finns en osäkerhet kring om man uppfattat allt i det omfattande samrådsförslaget. Länsstyrelsen anser att kommunen bör se över översiktsplanens struktur för att underlätta förståelsen för hur värden förhåller sig till varandra.

Kommentar: Översiktsplanens struktur har setts över för att öka läsbarheten och tillgängligheten för läsare.

Det är positivt att samrådet av översiktsplanen har föregåtts av en dialog, och att denna dialog har fortsatt under samrådet, där Länsstyrelsen har fått bidra med vägledning i planprocessen.

Kommentar: Synpunkten är noterad.

Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen anser att planförslaget är väl genomarbetat och har goda förutsättningar att fungera som en bra vägledning för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i kommunen. Planförslaget har en hög ambitionsnivå och dess fokus på att bland annat motverka utglesning av bebyggelsen gynnar många frågor kopplade till hållbar utveckling.

Ställningstagandena som redovisas i planförslagets olika temaområden är generellt väl genomarbetade men behöver i flera fall konkretiseras för att tydliggöra hur kommunen avser att beakta frågan i kommande plan-, lov- och tillståndsprövar. Det handlar bland annat om frågor om riksintressen, miljö kvalitetsnormer, mellankommunala frågor, människors hälsa och säkerhet, klimatrelaterade risker, bostadsförsörjning, naturmiljö, kulturmiljö, social hållbarhet, jordbruksmark och livsmedelsförsörjning, energifrågor samt materialförsörjning.

Örebro kommuns hantering på Länsstyrelsens synpunkter redovisas nedan.

Riksintressen

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen lyfter att det i planförslaget saknas generellt mer specifika ställningstaganden om hur riksintressen ska tillgodoses, hur riksintressena kan påverkas vid tänkt utveckling och hur särskilda värden ska omhändertas.

Länsstyrelsen lyfter också att det i beskrivningen av utbyggnadsområden i flera fall saknas en fullständig redovisning av vilka riksintressen som berörs, vilket behöver kompletteras.

Kommentar: Planförslaget har bearbetats och uppdaterats med tydligare beskrivningar av hur kommunen avser att tillgodose riksintressena. För att redovisningen i kartan ska ske konsekvent har Örebro kommun inför granskningen valt att i huvudsak omnämna berörda riksintressen för de ytor som avser en hel stadsdel, tätort eller landsbygd, snarare än för specifika utbyggnadsytor inom dessa. Örebro kommun har också kompletterat läsanvisningarna för kartan med information om hur ställningstaganden för överlagrande ytor och kategorier förhåller sig till varandra och att dessa ska läsas tillsammans.

Riksintresse för kommunikationer

I översiktsplanen föreslås utveckling och exploateringar i form av både förtätning och nyetablering i nära anslutning till både flygplatsen samt vägar och järnvägar av riksintresse. Länsstyrelsen anser sammantaget att kommunens ställningstaganden inte tydliggör hur kommunen avser att tillgodose riksintressena för kommunikationer. Kommunens ställningstagande behöver tydligare beskriva vad som behöver beaktas i efterföljande planläggning och lagstiftning för att minimera risken för negativ påverkan. De nämner även att Godsstråket genom Bergslagen har fel benämning i översiktsplanen.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ställningstaganden och beskrivningar för respektive del av riksintressets geografiska anspråk för Örebro flygplats. Översiktsplanen har också kompletterats med ställningstaganden som anger vilka frågor som ska studeras särskilt vid byggnation i närheten av riksintresse för vägar och järnvägar.

Hanteringen av övriga synpunkter kommenteras under rubriken "Riksintressen allmänna synpunkter".

Namnet har korrigerats för Godsstråket genom Bergslagen.

Riksintresse för industriell produktion

Tillväxtverket har fattat beslut om geografisk avgränsning och värdebeskrivning och översiktsplanen behöver uppdateras utifrån de senaste underlagen. Därutöver behöver det även tydliggöras hur kommunen avser att tillgodose riksintresset för industriell produktion. Länsstyrelsen påpekar att information om påverkansområdet för Bofors skjutfält behöver anges under Riksintresse för totalförsvarets militära del samt att informationen Hänsyn

behöver tas till både Villingsberg och Bofors skjutfält vid åtgärder i kommunen.

Kommentar: Översiktsplanen har uppdaterats med aktuell information om riksintresset och dess påverkansområde utifrån Tillväxtverkets beslut om ny värdebeskrivning och geografisk avgränsning. Därutöver har det tydliggjorts hur kommunen avser att tillgodose Riksintressena för industriell produktion och totalförsvarets militära del.

Riksintresse för kulturmiljövården

Länsstyrelsen gör bedömningen att kommunen för majoriteten av de tio Riksintresseområden för kulturmiljövården redovisar tydliga ställningstaganden för hur de ska beaktas i samband med planprocesser. Länsstyrelsen önskar förtydligande ställningstaganden för Centrala Örebro, Esplunda, Hjälmarsberg och Rosta. Detta framför allt i syfte att tydliggöra hur de gröna värdena som tillhör riksintressena ska tillgodoses.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ställningstaganden som syftar till att tydliggöra hur de gröna värdena inom riksintressena ska beaktas.

Riksintresse för friluftslivet

Länsstyrelsen anser sammantaget att dessa ställningstaganden inte tydliggör hur kommunen avser att tillgodose riksintressena för friluftslivet. Det behöver tydliggöras med mer specifika ställningstaganden hur dessa riksintressen ska tillgodoses och hur särskilda värden ska omhändertas i samband med efterföljande planläggning och lovgivning i kommunen för att stärka eller bibehålla bevarandevärdena.

Länsstyrelsen anser också att det bör framgå av klicktexterna i kartan för utbyggnadsområden hur hänsyn ska tas till riksintresset.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med mer specifika ställningstaganden om hur riksintresset ska tillgodoses. Ytor avseende Mångfunktionell bebyggelse har kompletterats med skrivningar om hänsyn till riksintresset.

Riksintresse för yrkesfisket

Länsstyrelsen anser att detta ställningstagande inte tydliggör hur kommunen avser att tillgodose riksintresset för yrkesfisket. Det behöver tydliggöras med mer specifika ställningstaganden hur riksintresset ska tillgodoses och hur särskilda värden ska omhändertas i samband med efterföljande planläggning och lovgivning i kommunen. De påpekar att kommunens hänsyn till riksintresset bör framgå för området utpekad för utvecklad användning i Hampetorp.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med mer specifika ställningstaganden om hur riksintresset ska tillgodoses. Riksintresset uppmärksammas i tätortsbeskrivningen för Hampetorp.

Riksintresse för vattenförsörjning

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget riskerar att inte tillgodose riksintresset och försvåra användningen av anläggningen, särskilt på grund av föreslagna bostadsområden inom eller i närheten av riksintresseområdet. Dessutom saknas en analys av planförslagets påverkan på dricksvattenförsörjningen. Det behövs mer detaljerade resonemang och specifika åtgärder för att säkerställa att riksintresset beaktas i framtida planering och lovgivning.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ställningstaganden som syftar till att tydliggöra hur riksintresset ska tillgodoses i samband med efterföljande planläggning och lovgivning. Detta återfinns i text om det specifika riksintresset samt i kartans ytor för mångfunktionell bebyggelse avseende aktuella stadsdelar. Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med en analys av planförslagets påverkan på dricksvattenförsörjningen.

Riksintresse vindbruk

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att vindkraft är olämpligt inom riksintresseområdet och att riksintresset därmed inte kan tillgodoses.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med en skrivning om att Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning.

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den militära delen

Länsstyrelsen påtalar behovet av att förtydliga de olika anspråkens innebörd genom att förtydliga vad som gäller inom riksintresseområdet, området av betydelse samt påverkansområdena för buller eller annan risk samt påverkansområdet område med särskilt behov av hinderfrihet. Länsstyrelsen påtalar också att det är av stor betydelse att natur- och friluftsområden eller annan störningskänslig verksamhet inte inrättas inom, eller i närheten av Försvarsmaktens verksamhetsområden.

Kommentar: Kategorierna i kartan har setts över för att tydligare särskilja riksintresseområde från område av betydelse samt för att särskilja de olika typerna av påverkansområde från varandra. Ställningstaganden om natur-, friluftsområden och områdesskydd (för ytor avseende natur och friluftsliv i Hänsynsdelen av kartan likväl som i Mark- och vattenanvändningsdelen) har setts över för att minimera konflikter med påverkansområde för buller eller annan risk avseende Villingsbergs skjutfält.

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen

I kartans hänsynsdel behöver det förtydligas att transmissionsnätet utgör område av riksintresse för totalförsvaret, inte område av betydelse. Länsstyrelsen bedömer att kommunen inte tillgodoser riksintresseanspråken och att planförslaget kan påtagligt försvåra tillkomsten till eller utnyttjandet av luftledningarna med anledning av två föreslagna utredningsområden för vindkraft (Harsjön och Sjöboda) samt naturområde med planerat områdesskydd (väster om Gäddesta). Vidare anger kommunen att luftburna

kraftledningar bör markförläggas i den mån det är möjligt, vilket inte är förenligt med riksintresseanspråkets luftburna ledningar.

Kommentar: I kartan har det tydliggjorts att transmissionsnätet utgör område av Riksintresse för totalförsvarets civila del. Utredningsområden för vindkraft har setts över bland annat med hänsyn till transmissionsnätet. Området Harsjön har utgått medan Sjöboda har fått en justerad utbredning med hänsyn till ledningarna. Områdena för vindkraft ska dock i sammanhanget ses som något schematiska sett till sin utbredning. Att tillgodose riksintresset och undvika försvårad tillkomst eller nyttjande är även en fråga som utreds och prövas inom ramen för miljöbalken. Frågan är även avhängig storleken på eventuella verk.

Natur- och friluftsområdet väster om Gäddesta har fått justerade skrivningar så att det framgår att områdesskydd inte planeras inom område som omfattas av riksintresset. Ställningstagandet i temaområdet Energiförsörjning, att luftburna kraftledningar bör markförläggas, har tagits bort.

Riksintresse för naturvärden

Länsstyrelsen anser sammantaget att ställningstagandena inte tydliggör hur kommunen avser att tillgodose riksintressena för naturvärden. Det behöver tydliggöras med mer specifika ställningstaganden hur riksintressena ska tillgodoses och hur särskilda värden ska omhändertas i samband med efterföljande planläggning och lovgivning i kommunen.

Två utredningsområden för framtida bergtäkt sammanfaller med ett område av riksintresse för naturvärden, Mantorp-Nyttinge. Ett område av riksintresse för naturvärden, Latorpsplatån, omfattar bland annat tätorterna Vintrosa och Latorp. Vid E18 kring trafikplatsen vid Västra Via pekas fem utbyggnadsområden ut för verksamheter. Inom och i nära anslutning till ett område av riksintresse för naturvärden, Hemfjärden, pekas ett flertal utbyggnadsområden för bostadsbebyggelse och verksamheter ut i översiktsplanen.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ställningstaganden om att förändrad mark- och vattenanvändning inom riksintresse för naturvärden ska föregås av naturvärdesinventering, och att eventuell exploatering ska ta hänsyn till resultatet. Ytorna för utredningsområden för framtida bergtäkt har justerats för att inte komma i konflikt med riksintresse för naturvärden. Skrivningar om hänsyn till Latorpsplatån har lagts till för ytor som avser tätorterna Vintrosa och Latorp, samt för ytor som avser verksamheter och landsbygd runt tätorterna (se kategorierna Mångfunktionell bebyggelse, Landsbygd och Verksamheter). Skrivningar har också lagts till för tätortsytor inom och i nära anslutning till Hemfjärden.

Natura 2000

I temaområdet Grönstruktur och naturområden anges i undertemat Naturens ekologiska värden att ”Kommunen ska verka för att naturvårdande skötsel säkerställs för oskyddade Natura 2000-områden genom lämplig form av formellt skydd”. Denna skrivning är otydlig då Natura 2000-områden redan

är skyddade enligt 7 kap. MB. Natura 2000 är dessutom ett starkare skydd än naturreservat eftersom det kan hindra exploatering även utanför gränsen, om den på ett betydande sätt kan påverka miljön inne i området. Skyddet är dock otvivelaktigare än naturreservat utifrån förvaltning, det är därför positivt med ”dubbelskydd”. Skrivningen i temaområdet bör dock ändras så att det framgår att kommunen ska verka för att naturvårdande skötsel säkerställs för de Natura 2000-områden som idag saknar skydd i form av reservatsbildning eller liknande.

Två utredningsområden för framtida bergtäkt sammanfaller med Mantorpsskogens naturreservat som även utgör Natura 2000-område. Ett antal utbyggnadsområden för verksamheter som pekas ut i översiktsplanen längs E18 öster om staden ligger i nära anslutning till Natura 2000-området Oset-Rynningeviken.

Kommentar: Ställningstagande har justerats om att kommunen verkar för att säkerställa naturvårdande skötsel inom Natura 2000-områden, vilket kan ske genom inrättande av naturreservat. Ytan för utredningsområde för framtida bergtäkt har justerats för att inte komma i konflikt med Natura 2000-områden och texterna till ytan har kompletterats med information om närbelägna, skyddade områden. Skrivningar om hänsyn till Natura 2000-området Oset-Rynningeviken har lagts till för ytor avseende verksamheter i närområdet.

Miljökvalitetsnormer

Förslag om att tydliggöra i Mark- och vattenanvändningskartan att områden som pekas ut som lämpligt för verksamheter endast är lämpligt under förutsättning av föroreningsbelastningen inte ökar på recipient, Täljeån.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med att tydliggöra i Mark- och vattenanvändningsdelen av kartan för Verksamhetsområdet norr om Täljeån att hänsyn bör tas till MKN för vatten vid avledning av dagvatten.

Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller

Länsstyrelsen uppmärksammar kommunen på att separera hur kommunen arbetar med buller i allmänhet i plan- och lovgivning samt miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller.

Kommentar: Översiktsplanens temaområde Miljö-och hälsorisker och dess undertema Buller har uppdaterats i enlighet med Länsstyrelsens förslag. Bulleravsnittet har omarbetats i sin helhet och nya ställningstaganden har tillkommit som tydliggör kommunens arbete med bullerproblematiken. Även kartans lager för buller har uppdaterats med ny information.

Mellankommunala frågor

I Hållbarhetsbedömning och konsekvensbedömning lyfts ett antal mellankommunala frågor som direkt berör mark- och vattenanvändningen i kommuner som gränsar till Örebro kommun. Dessa kan med fördel behandlas i ett särskilt avsnitt i översiktsplanen för att tydliggöra frågor som

delas med andra kommuner där det vid planering behövs ett större geografiskt perspektiv.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ett nytt avsnitt som samlar de mellankommunala och regionala intressena.

Människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion

Buller

Länsstyrelsen anser att det behöver tydliggöras vilka riktvärden som ska användas för bedömning av olägenheter av buller vid planläggning av bostäder, förskolor och skolor samt ändrad trafikinfrastruktur.

Kommentar: Översiktsplanens temaområde Miljö-och hälsorisker och dess undertema Buller har uppdaterats i enlighet med Länsstyrelsens förslag.

Transporter för farligt gods

Länsstyrelsen uppmärksammar kommunen på att risker vid transportleder för farligt gods ska beaktas inom 150 meter från rekommenderad transportled.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ställningstagande som tydliggör att riskerna ska beaktas inom 150 meter från transportled för farligt gods. Justeringar har gjorts i linje med övrig information som lyfts under rubriken.

Skyddsavstånd utmed det allmänna vägnätet

Vid planering och byggande utmed allmänna vägar behöver tillräckliga avstånd hållas till väganläggningen för att kunna upprätthålla trafiksäkerhet och sköta drift och underhåll med mera. Hänsyn behöver tas till vägens vägområde och säkerhetszon enligt Trafikverkets regelverk Vägar och gators utformning.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ett nytt undertema som tydliggör detta.

Säkerhet, beredskap och civilt försvar

Länsstyrelsen ser positivt på att Örebro kommun lyfter beredskapsperspektivet i temaområdet Ett robust samhälle. De anger att kommunen behöver utveckla förståelsen för hur beredskapsperspektiv ska säkerställas i den fysiska planeringen. Länsstyrelsen lyfter bestämmelsen enligt 2 kap. 6 § punkt 3 PBL, det vill säga att bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till åtgärder för att skydda befolkningen mot och begränsa verkningarna av stridshandlingar, detta bör lyftas i sammanhanget samt i avsnittet Utgångspunkter, i texten om Klimatanpassning, risk och sårbarhet samt under delen Hållbar utveckling. Planeringsprocesser bör vidare beakta betydelsen av infrastruktur och framkomlighet och huruvida det har en lokal, regional eller nationell betydelse ur ett beredskapsperspektiv.

Kommentar: Synpunkter som inte föreslår en konkret förändring av översiktsplanen har noterats. Angående bestämmelsen enligt 2 kap. 6§ punkt 3 PBL hanteras det i ställningstagande i temaområde Ett robust samhälle.

Förorenade områden

Länsstyrelsen föreslår att förorenade områden ska framgå av kartan då det är en viktig planeringsförutsättning. Därtill konstateras att det finns områden där kommunen planerar att förändra markanvändningen och där det i delen Mark- och vattenanvändning av kartan bör framgå att förorenad mark behöver beaktas vid kommande planläggning och lovgivning.

Kommentar: Örebro kommun har bedömt att den geografiska informationen om förorenade områden är på en detaljeringsnivå som inte lämpar sig i översiktsplanen. Däremot görs det en hänvisning i undertemat Förorenade områden i temaområdet Miljö- och hälsorisker att Länsstyrelsens EBH-databas för förorenade områden innehåller geografisk information och information om förorenade eller potentiellt förorenade områden. Därtill har ett antal förtydliganden gjorts utifrån Länsstyrelsens synpunkter.

Klimatrelaterade risker

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen anser att kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade, samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra genomgående behöver kompletteras och förtydligas. Det behöver även genomgående tydliggöras att klimatrelaterade risker behöver beaktas vid planläggning av befintlig bebyggelse.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats enligt synpunkten genom förtydliganden kring Örebro kommuns syn på ovanstående yttrande. Att klimatrelaterade risker behöver beaktas vid planläggning av befintlig bebyggelse anses framgå i bland annat temaområdet Klimat.

Översvämning

Ställningstagandena behöver förtydligas av kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade, samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Det behöver även genomgående tydliggöras att klimatrelaterade risker även behöver beaktas vid planläggning av befintlig bebyggelse.

Länsstyrelsen anser att det behöver förtydligas vilka ställningstaganden som utgör de grundläggande principerna, förhållningssätt, åtgärder, behov av fördjupade undersökningar samt områden med funktion att skydda andra områden. Avsteg från de grundläggande principerna inom områden i Örebro kommun med översvämningssrisk vid BHF behöver tydliggöras. Även hantering av områden som inte omfattas av kartering av BHF behöver beskrivas. Holmens och Vallbys översvämningssutmaningar behöver utredas.

Områden för multifunktionella lösningar behöver förtydligas, om dessa kommer arbetas in i översiktsplanen.

Länsstyrelsen anser att det i Ett robust samhälle behöver tydliggöras hur framkomlighet ska beaktas vid översvämning.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats i temaområdet Klimat gällande förtydligandet av de grundläggande principerna för bedömning av översvämningsrisk. I tillägg har övriga ställningstaganden som utgår från dessa samlats under rubrikerna Förhållningssätt, Åtgärder, Behov av fördjupade undersökningar samt Områden med funktion att skydda andra områden.

Definitionen av samhällsviktig verksamhet har ändrats till att avgöras i enskilda ärenden. Ställningstagandet: Kartering av beräknat högsta flöde i områden i Örebro kommun med risk för översvämning utanför Örebro tätort, har ändrats till: att tas fram inför eventuell lokalisering av samhällsviktiga verksamheter och ny sammanhållen bebyggelse.

Ställningstagandet att göra avsteg från de grundläggande principerna inom områden i Örebro kommun med översvämningsrisk vid BHF har förtydligats. Avsteg ska motiveras med en riskutredning och eventuella skyddsåtgärder, utifrån hållningen att vidareutveckla redan gjorda investeringar i en tätort, som ofta kan anses vara i linje med plan- och bygglagens krav på långsiktighet och god hushållning.

Området Vallby i delen Mark- och vattenanvändning i kartan har i klicktexter formulerats efter uppdaterade ställningstaganden och med utgångspunkten att en fördjupad utredning behövs innan möjlig utveckling. Liknande formuleringar har förtydligats i klicktexter gällande utredningsområdet Holmen, som har översvämningsrisker.

Fördjupade undersökningar för att identifiera lämpliga områden för fördröjning av dagvatten eller multifunktionella lösningar mot skyfall och översvämningsrisker i tätorten är fortfarande aktuella.

Översvämningsrisken fortsätter att kartläggas, samt befintliga underlag för höga flöden och skyfall revideras, i samarbete med berörda myndigheter. Därefter kommer behoven av klimatanpassning utredas, dels på kort och lång sikt, dels utifrån en kostnads-nyttoanalys. Utifrån kostnads-nyttoanalysen prioriteras tekniska och ekosystembaserade åtgärder på utvalda platser. Med andra ord kommer fördjupade undersökningar för att avsätta lämpliga områden för multifunktionella lösningar utföras separat från översiktsplanen. Detta gäller även våtmarker, svämplan och andra fördröjande åtgärder längs våra vattendrag, då det krävs fördjupade modelleringar att rätt åtgärd görs på rätt plats.

Slutligen kontrolleras det att acceptabel risk uppnås i framtagna klimatanpassade planförslag. Förutom identifiering, analys och kartläggning av riskområden i Örebro kommun är planeringen att även utveckla organisatoriska samarbeten mellan förvaltningar och fastighetsbeståndet i kommunen för att förebygga och

reducera skaderisker. I tillägg utför kommunen regelbundna kommunikationsinsatser till privata fastighetsägare om åtgärder för att minimera skaderisker.

Vid en översvämningssituation som skulle göra stadens centrala tunnlar obrukbara torde broarna vid motorvägarna vid Norrplan, Södra infarten, Gustavsviksbron och Adolfsbergsbron (vid travet) fortsatt kunna vara användbara och säkerställa framkomligheten. Frågan arbetas vidare med i den kontinuerliga översiktsplaneringen.

Höga temperaturer

I temaområdet Klimat, i undertemat Värmeböljor och torka, bör det förtydligas hur hänsyn till risken för värmebölja ska hanteras och beaktas vid utformning och placering av byggnader och vid planering av bebyggelseområden.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats för att förtydliga hur hänsyn till risken för värmebölja ska hanteras och beaktas vid utformning och placering av byggnader och vid planering av bebyggelseområden.

I temaområdet Klimat, i undertemat Värmeböljor och torka, hänvisas till det värmeskikt som Myndigheten för civilt försvar har tagit fram för hela Sverige. Länsstyrelsen vill dock påminna om att det finns en värmekartering för Örebro tätort som kan vara ett användbart underlag för att identifiera områden med höga temperaturer.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med planeringsunderlaget värmekartläggningen för Örebro tätort för att användas i vidare arbete.

Ras, skred och erosion

Länsstyrelsen påpekar att de planeringsskikt för ras, skred och erosion som redovisas i kartans hänsynsdel behöver ses över. Kommunen behöver också sammanfatta hur dom tänker kring ras, skred- och eroderbarhetsrisken längs Svartån, Lillån och bäckarna i förhållande till den byggda miljön.

Kommentar: De skikt som avser Förutsättningar för skred i finkornig jordart (Strandnära områden och Brant lutning) har setts över utifrån senast tillgängliga kartunderlag från SGU. Källan till Brant lutning och definitionen har förtydligats. Örebro kommun bedömer att komplettering med SGUs kartor "Jordskred och raviner" ska läggas till. Kartlagret "Stränders jordart och eroderbarhet" som förslaget till ny översiktsplan visar, är en förenklad modellering som har sin utgångspunkt från SGUs kartlager "Stränders jordart och eroderbarhet". De lager som inkluderats har störst fokus på stränders jordart och eroderbarhet utifrån de översvämningssrisker och höga flöden som Örebro har betydande risk för. Därför visualiserar vi främst eroderbarheten längs våra större vattendrag. I förslaget till ny översiktsplan bedöms informationen vara tillräcklig då Örebro kommun största klimatrisker ej utgörs av ras, skred eller erosion.

Örebro kommun utgår från SGUs och Myndigheten för civilt försvars identifieringar såsom karteringar av stabilitet, strandnära områden, jordskred och raviner, samt skred i finkornig jordart vid bedömning av utredningsområden. Dessa utredningsområden som redovisas i mark- och vattenanvändningsdelen i kartan, är som tidigare nämnts i synpunkten längs stadens vattendrag Svartån, Lillån samt bäckar. Processen i utredningsområdena är att behoven av klimatanpassning för den byggda miljön kommer dels utredas på kort och lång sikt, dels utifrån en kostnads-nyttoanalys. Utifrån kostnads-nyttoanalysen prioriteras tekniska åtgärder på utvalda platser såsom spontnings- eller stabilitetsbehov. Förutom analys av utredningsområden ska även organisatoriska samarbeten utvecklas mellan förvaltningar och fastighetsbeståndet i kommunen för att förebygga och reducera skaderisker.

Råd enligt 2 kap. PBL

Nationella och regionala mål, planer och program

Länsstyrelsen poängterar att det bör finnas en koppling mellan de globala Agenda 2030-målen och översiktsplanens del som redovisar hur den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

Kommentar: Agenda 2030-målen finns integrerade i de sammanfattningar (målområden för hållbar utveckling) som redogörs för i översiktsplanens Utgångspunkter, Hållbar utveckling, från vilka sedan hela översiktsplanen tar sin utgångspunkt. Det gäller såväl de övergripande strategierna (nu samhällsbyggnadsinriktningarna) som de specifika ställningstaganden i temaområden och karta. Kopplingen däremellan redogörs också för i text, dels inledningsvis då målområdena introduceras, dels i delen som introducerar översiktsplanens övergripande samhällsbyggnadsinriktningar.

Bebyggelseutveckling

Länsstyrelsen anser att det vore bra om det för varje område i Mark- och vattenanvändningsdelen av kartan redovisas vilka planeringsförutsättningar som behöver tas hänsyn till vid efterföljande planläggning och laggivning.

Kommentar: Objektstexter för mångfunktionell bebyggelse (stadsdelar och tätorter) och landsbygdsområden har kompletterats med hänvisningar till de hänsynslager som bedömts mest relevanta för respektive område. På så sätt finns möjlighet för översiktsplanens läsare att få en bild av de förutsättningar som finns och som behöver hanteras i kommande planeringsled eller vid laggivning. Det bör dock framhållas att alla förutsättningar på en plats inte är kända och därför inte möjliga att redovisa på en översiktsplanenivå. Slutlig prövning görs i detaljplaneskedet.

Bostadsförsörjning

Länsstyrelsen konstaterar att Örebro kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning antogs 2018, vilket innebär att riktlinjerna är inaktuella. Länsstyrelsen menar att det är mycket angeläget att en ny handlingsplan antas.

Kommunens nya riktlinjer för bostadsförsörjning var på samråd under 2024 men är ännu inte antagna varför Länsstyrelsen utgår från kommunens gällande riktlinjer från 2018 i granskningen av det aktuella planförslaget.

Kommentar: 25 februari 2025 antog kommunfullmäktiga nya riktlinjer för bostadsförsörjning motsvarande handlingsplan enligt Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar som trädde i kraft 1 mars 2025. I granskningen av översiktsplanen är de nya riktlinjerna utgångspunkt för kommunens arbete med på bostadsförsörjningen.

Länsstyrelsen saknar en samlad uppgift om hur många bostäder som kommunen bedömer är möjliga att genomföra genom utbyggnad av befintliga detaljplaner. Och hur stor del av bostadsbehovet som skulle kunna tillgodoses därigenom. Detta är något som det finns behov av att förtydliga för att möjliggöra en bedömning av huruvida kommunens föreslagna markanspråk är rimliga i förhållande till behovet av nya bostäder.

Kommentar: Planreservens teoretiska antal bostäder ger en numerär som över tid byggs upp, dock är det inte givet att de bostäder som idag är planlagda motsvarar de behov som finns på bostadsmarknaden och som bostadsförsörjningen utgår ifrån. Det bör dock konstateras att den samlade uppgiften som till exempel är möjlig via planreserven inte innebär att de kan eller kommer att genomföras. Konjunkturykler, läget på bostadsmarknaden, bostadspolitik, lagrum och aktörers bedömningar och vägval bidrar till osäkerheter kring huruvida byggnation kommer att ske och i så fall när. Det belyses i avsnittet Genomförande i översiktsplanens inledning. En uppgift om planreservens storlek kommer inte att redovisas i översiktsplanen.

Länsstyrelsen efterlyser tydligare motiveringar av utpekandet av mark för bostadsbyggande som går att härleda till de bostadsbehov som finns och som ska framgå av en handlingsplan för bostadsförsörjning.

Kommentar: Bostadsförsörjningen består både av kvantitativa som kvalitativa behov. För Örebro kommuns del innebär det att det teoretiska antalet bostäder överstiger det antalsmässiga behovet av bostäder som indikeras i SCBs befolkningsprognos för kommunen. Det kan exempelvis förklaras med att bostadsbehoven i tätorten Odensbacken inte kan lösas genom byggnation av bostäder i stadsdelen Björkhaga, och vice versa. Samma förhållanden gäller för områden i hela kommunen såvida de inte är angränsande. Väldigt få områden i kommunen har en varierad bostadsstruktur som har möjlighet att tillgodose bostadsförsörjningens inriktningar mot att skapa blandade stadsdelar och tätorter.

Därutöver behövs en överkapacitet för att parera konjunkturykler, genomförandaspekter samt långsiktiga markstrategiska förvärv som inte får ett genomslag i denna översiktsplans horisont. Sammantaget medför det att översiktsplanen har en teoretisk möjlighet till fler bostäder än vad det prognosbaserade behovet ger. Resonemangen kring detta har utvecklats i Utgångspunkter och temaområde Bostäder.

Kommunen har gjort bedömningen att de utbyggnadsytor som presenteras i översiktsplanen vilar på en god avvägning mellan ett antal intressen. Att prioriteringar behöver göras, och inriktningen för dem, presenteras i Utvecklingsinriktningen. För varje utbyggnadsyta som ännu inte är planlagd finns en motivering till varför det är att konstatera som ett väsentligt samhällsintresse och varför det inte finns några lämpliga alternativa lokaliseringar. En genomgång av ytorna har gjorts och motiv har redovisats i respektive utbyggnadsyta.

Sammanfattningsvis är det kommunens bild att lagkravet i PBL kring långsiktigt behov av nya bostäder tillgodoses både vad gäller delen kring det totala antalet bostäder som kan behövas utifrån befolkningsutvecklingen och det som avser kvalitativa behov i kommunens delområden, exempelvis att tillskapa en blandad bostadsstruktur.

Länsstyrelsen saknar till viss del hur dessa utmaningar omhändertas genom planförslagets ställningstaganden i temaområdet Bostäder. Planförslagets ställningstaganden fokuserar till största del på nyproduktion av bostäder snarare än omvandling eller utveckling av befintligt bostadsbestånd, som skulle kunna vara en strategi för att skapa variation i prisklasser/hyresnivåer, vilket anges vara prioriterat av kommunen. Ställningstaganden gällande det befintliga bostadsbeståndets utveckling/omvandling skulle även tänkas vara lämpligt utifrån kommunens övergripande strategi om att använda det redan byggda som resurs.

Kommentar: Ställningstaganden kring hur det befintliga bostadsbeståndet ska utgöra en grund för bostadsutveckling har adderats. Ytterligare ett ställningstagande har adderats vars syfte är att sträva efter varsamma renoveringar i befintligt bostadsbestånd med hänsyn till hushållens förutsättningar som ett verktyg att utjämna sociala skillnader.

Minskad klimatpåverkan och hållbara transporter

Länsstyrelsen anser att möjligheter till hållbara transporter i kommunens alla delområden kan lyftas tydligare, liksom landsbygdens förutsättningar. Ställningstagandena i temaområdet Klimat, undertemat Klimatpåverkan, samt i temaområdet Mobilitet, i undertemat Persontransporter kan utvecklas utifrån vad som anges i klimatstrategin för att ge tydligare vägledning hur kommunen ska arbeta i efterföljande plan- och lovprocesser. Det bör tydliggöras i temaområdet Mobilitet hur kommunen verkar för laddnoder för genomfartstrafik placeras längs de stora vägarna och vilken rådighet kommunen har i frågan. Det bör också tydliggöras hur kommunen ska verka för fortsatt arbete med teknikutveckling och mer hållbara transporter vid flygplatsen, utifrån klimatstrategin.

Kommentar: Såväl samrådsförslaget som den redan antagna trafikstrategin anger hur transportsektorns klimatpåverkan kan minska inom den det som är kommunens rådighet. Frågan om laddnoder utmed de stora vägarna hanteras i samband med exploateringsförfrågningar. Kommunens möjlighet att påverka utvecklingen vid flygplatsen begränsas av att verksamheten bedrivs i ett delägt bolag.

Farled sjöfart

Länsstyrelsen lyfter fram kompletterande information om de farleder som finns inom Örebro kommun.

Kommentar: Översiktsplanens temaområde Mobilitet har kompletterats med informationen.

Naturmiljö

Vissa områden med naturvärden pekas ut för bebyggelse, vilket behöver hanteras i kommande planering.

Kommentar: Förekomst av naturvärden har redogjorts för i objektstexter för utbyggnadsområden, för att underlätta beaktande i kommande planering.

Naturvärden och artskydd

I temaområdet Grönstruktur och naturområden, i undertemat Naturens ekologiska värden, bör framgå att hänsyn till artskyddet kan behövas även i områden med naturvärdesklass 4. Negativ påverkan på naturvärden ska alltid undvikas i första hand, vilket även bör gälla inventerade naturvärdesbiotoper av klass 3 och 4.

Kommentar: De övergripande ställningstagandena för temaområdet har kompletterats med ett ställningstagande om att skadelindringshierarkin ska tillämpas. Ställningstagande för hänsyn av natur har kompletterats med att artskyddsförordningen alltid ska följas.

Biotopskyddsområden

Länsstyrelsen påtalar att det finns utbyggnadsområden som berör biotoper som berörs av det generella biotopskyddet. Därtill påtalas att kommunen pekat ut ett utbyggnadsområde för verksamheter vid trafikplats Västra Via längs E18.

Kommentar: Justering har gjorts enligt synpunkt angående utbyggnadsområde för verksamhet vid trafikplats Västra Via längs E18. Gällande det generella biotopskyddet hanteras det i kommande planering i samhällsbyggnadsprocessen.

Bevakningsobjekt

Vissa utbyggnadsområden, däribland i Garphytteklint och Vintrosa-Latorp, överlappar delvis med bevakningsobjekt där utförligare naturvärdesinventering behövs. Dessa bör justeras.

Kommentar: Utbyggnadsområdena är justerade i förhållande till kända naturvärden i området. De utpekade utbyggnadsområdena prövas för utbyggnad i efterföljande planering i samhällsbyggnadsprocessen. Där ingår att ta fram naturvärdesinventeringar och pröva om och i vilken utsträckning byggnation är möjligt i förhållande till naturvärden med flera intressen. Utbyggnadsområdena kan inte justeras i förhållande till specifika bevakningsområden då de inte är allmänt tillgängliga för kommunen.

Tillgänglighet till natur- och friluftsområden

Länsstyrelsen anser att biologisk mångfald bör lyftas tydligare i temaområdet Grönstruktur och naturområden. Vidare bör inte bara befintliga parker pekats ut i mark- och vattenanvändningsdelen av kartan, utan även möjligheten att nyanlägga parker bör tas med. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att det inte finns så många tysta och ostörda områden i kommunen, och anser att dessa därför bör värnas oavsett befintliga värden samt att friluftsvärden bör främjas och förstärkas. Länsstyrelsen noterar att många tätortsområden i kommunen mer eller mindre saknar tillgång till utpekade friluftslivsområden i mark- och vattenanvändningsdelen av kartan.

Kommentar: De övergripande ställningstagandena för temaområdet har kompletterats med ett ställningstagande om bevarande och skydd av naturvärden vid exploatering.

Vad gäller parker och grönområden bekräftar markanvändningsdelen i kartan befintliga sådana. Inom nya områden där park planeras ritas ytor ut i de fall en lokalisering är närmare avgjord. Frågan om var nya parker ska lokaliseras avgörs främst i efterföljande planering.

Ytterligare natur- och friluftsområden har lagts till i mark- och vattenanvändningsdelen av kartan. Överlappningar med friluftsvärden har redogjorts för i klicktexter för utbyggnadsområden, för att underlätta beaktande i kommande planering.

Ställningstagande för tysta och ostörda områden har justerats i linje med synpunkterna.

Länsstyrelsen påpekar aspekter som även lyfts i översiktsplanens MKB, att utbyggnadsområden i närheten av Öknaskogen skulle kräva någon form av buffertzona till naturreservatet. Så att skogens värde som rekreationsområde stärks och tillgängligheten bibehålls eller ökar.

Kommentar: Utbyggnadsområdet vid Öknaskogen har utgått.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen beskriver ett antal förslag på hur kulturmiljövärdena kan integreras på ett tydligare sätt i andra delar av översiktsplanen än endast i dess temaområde Livsmiljöer.

Kommentar: Ställningstaganden som uppmärksammar kulturmiljöaspekterna har lagts till i temaområdena Arbets- och näringsliv, Bostäder, Energiförsörjning, Ett robust samhälle, Grönstruktur och naturområden, Människan i fokus, Samhällsfunktioner samt Vatten.

Redovisning av mark- och vattenanvändning

Länsstyrelsen anser att redovisningen av karaktärsområden i stort är bra men även bör omfatta hänsyn till riksintressen och hänvisning till

kulturmiljöinventeringen. Länsstyrelsen anser det också önskvärt att det finns en länk till kulturmiljöinventeringen i planförslaget.

Kommentar: Mark- och vattenanvändningsdelen av kartan har till granskningen kompletterats med hänvisningar till de, för respektive område mest relevanta, underlagen i Hänsynsdelen. Detta görs för respektive stadsdel, tätort och landsbygd. Underkategorin i form av lagret Karaktärsområden utgår och relevant information tas i stället upp i respektive stadsdel i de fall medskick inte redan finns upptagna i generella ställningstaganden i temaområden. Lagret Särskilt värdefulla bebyggelsemiljöer som redovisas i Hänsynsdelen av kartan är en del av kulturmiljöinventeringen.

Fornlämningar

Länsstyrelsen uppmärksammar att det saknas information om fornlämningar i planförslaget.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats i enlighet med synpunkten.

Social hållbarhet

Länsstyrelsen anser att det kan förtydligas vilka jämlikhetsaspekter som det är särskilt relevant att utgå från i de olika ställningstaganden som kommunen gör inom olika områden. Länsstyrelsen anser också att det med fördel kan specificeras hur jämställdhet ska beaktas.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med en beskrivning av att temaområdet Människan i fokus på ett övergripande sätt fångar kommunens arbete med social hållbarhet kopplat till den fysiska planeringen men att intentionen är att övriga temaområden genom mer specifika ställningstaganden konkretiserar i vilken riktning kommunen avser att arbeta för att främja social hållbarhet. I övrigt har Örebro kommun för avsikt att fortsätta utveckla sitt arbete med sociala perspektiv inom ramen för den kontinuerliga processen för den översiktliga planeringen för att ytterligare tydliggöra kommunens prioriteringar och tillvägagångssätt.

I Utvecklingsinriktningen finns två utvecklingsinriktningar formulerade som illustrerar kommunens inriktning i frågan utifrån ett markanvändningsperspektiv. Det handlar sammanfattningsvis om utformning och innehåll i boende- och vistelsemiljöer, fördelning av social infrastruktur och att åstadkomma sammanhängande Orts- och stadsbygder. Arbetet är långsiktigt.

Vidare lyfter Länsstyrelsen att en analys för hur kommunen ska främja en jämställd beredskap som möter kvinnor och mäns olika behov bör inkluderas. Gällande trygghetspunkter bör de också planeras utifrån ett tillgänglighetsperspektiv.

Kommentar: Synpunkterna har noterats och tas med i vidare arbete. Ställningstagandet kring trygghetspunkter har vidareutvecklats utifrån Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps vägledning.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen gör skillnad på barnperspektiv och barnets perspektiv i samhällsplaneringen, och tillmäter båda betydelse för

utvecklingen framåt. Däremot kan barnets perspektiv tydliggöras i de ställningstaganden som kommunen anger.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats i linje med synpunkten.

Strandskydd

Länsstyrelsen vill uppmärksamma propositionen 2024/25:102 Lättnader i strandskyddet – ett första steg som bland annat föreslår ändringar som innebär att generellt strandskydd inte längre ska gälla vid insjöar mindre än en hektar och vattendrag som är maximalt två meter breda vid medelvattenstånd, och inte heller vid vatten som anlagts efter den 30 juni 1975. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Jordbruksmark och livsmedelsförsörjning

Länsstyrelsen instämmer i MKB:ns bedömning att kommunen bör överväga att undvika exploatering av jordbruksmark med hög och mycket hög potential för livsmedelsproduktion. Länsstyrelsen anser också att det behöver förtydligas om markanspråken på jordbruksmark för bostäder är rimliga i förhållande till behovet av bostäder.

Kommentar: Bostadsförsörjningen består både av kvantitativa som kvalitativa behov, vilket för Örebro kommuns del innebär att den sammanräknade teoretiska kvantitativa möjligheten till nybyggnation av bostäder överstiger det antalsmässiga behovet av bostäder som indikeras i SCBs befolkningsprognos för kommunen. Att det förhåller sig på så sätt har att göra med att de kvalitativa bostadsbehoven i tätorten Odensbacken inte kan lösas genom byggnation av bostäder i stadsdelen Björk Haga, och vice versa. Samma förhållanden gäller för områden i hela kommunen såvida de inte är grannar med varandra. Därutöver behövs en överkapacitet för att parera konjunkturykler och allehanda genomförandaspekter. Sammantaget medför det att översiktsplanen har en teoretisk möjlighet till fler bostäder än vad det prognosbaserade behovet ger. Resonemangen kring detta har utvecklats i Utgångspunkter och temaområde Bostäder.

Förslag på korrigeringar av specifika ytor som tas upp i MKBn har i stort arbetats in i granskningsförslaget. Följande ytor har korrigerats avseende mycket höga respektive höga jordbruksmarksvärden:

- Norra Lillån, mindre justering som fredar öppet jordbrukslandskap
- Kvinnersta, minimal justering i österled
- Vintrosa, justering av verksamhetsområde vid motorvägsavfarten
- Odensbacken, nordligaste utbyggnadsområdet har reducerats norr om Segersjövägen
- Stora Mellösa, utbyggnadsområdet norr om idrottsplatsen har tagits bort
- Mellringelund, utbyggnadsområdet har tagits bort i sin helhet.

Kommunen har gjort bedömningen att de utbyggnadsytor som presenteras i översiktsplanen vilar på en god avvägning mellan ett antal intressen. Att prioriteringar behöver göras, och inriktningen för dem, presenteras i Utvecklingsinriktningen. Till varje utbyggnadsyta som ännu inte är planlagd finns en motivering till varför det är att konstatera som ett väsentligt samhällsintresse och varför det inte finns några lämpliga alternativa lokaliseringar. När det gäller bostadsförsörjning har ytorna som berör jordbruksmark kunnat minimeras kraftigt, men eftersom många av tätorterna i kommunen ligger inbäddade i jordbrukslandskapet, eftersom dessa har vuxit fram till följd av de areella näringarna, behöver deras fortsatta utveckling oundvikligen ske på jordbruksmark.

En strategisk utgångspunkt i översiktsplanen är att vidareutveckla och bygga vidare på de strukturer som redan är på plats. När det gäller ytor för verksamhetsmark har inga nya områden pekats ut, utan det handlar uteslutande om kompletteringar av befintliga verksamhetsområden. Eftersom dessa ofta har en lokalisering intill viktig transportinfrastruktur och är belägna i jordbrukslandskapet blir det oundvikligen så att jordbruksmark behöver tas i anspråk. Ett väsentligt samhällsintresse är att arbetsplatser och bostäder lokaliseras nära varandra och det är välmotiverat utifrån översiktsplanens strategiska inriktning att skapa närhet att befintliga verksamhetsområden förtätas och kompletteras. Konsekvensen blir att jordbruksmark tas i anspråk.

Energifrågor

Länsstyrelsen anser att planen tydligare bör lyfta fram samverkan med elnätsbolag för att säkerställa att elnätets kapacitet och robusthet matchar den framtida utvecklingen. Vidare behöver ställningstaganden kring energiproduktion som utgår från kommunens nuvarande och framtida energibehov förtydligas. Även kommunens strategier för hållbar energiförsörjning, som en del av den fysiska planeringen kan tydliggöras, exempelvis genom att möjliggöra för lokala energisystem och effektiv markanvändning för energiproduktion. För att möta framtidens energibehov kan kopplingen till regionala och nationella energimål med fördel stärkas i planförslaget, liksom beskrivningen av strategier för samverkan med företag, elnätsbolag och andra aktörer. Frågor med koppling till kommunens framtida energiförsörjning kan med fördel växlas över till processen för kommunens energiplanering.

Kommentar: Örebro kommun bedömer att frågor om samverkan med elnätsbolag är lämpligare att hantera inom ramen för kommande energiplan för Örebro kommun, snarare än i översiktsplanen. Kommunen har ingen aktuell analys av energibehovet att knyta till översiktsplanen och har i översiktsplanen gjort avgränsningen att det i första hand är lokaliseringsfrågan för energiproduktion som kan hanteras, medan frågor om kapacitetsbehov lämpligen hanteras inom kommunens energiplanering. Örebro kommun vill dock lyfta att energiproduktion inom kommunens geografiska område inte bara syftar till att uppfylla energibehovet inom den egna kommunen, då elnätsbolagen ofta distribuerar el till kunder i flera kommuner. Förutsättningarna för lokalisering av energiproduktion ser också olika ut i olika kommuner, vilket talar för behovet av att behysa frågor om energibehov i

ett regionalt eller större sammanhang som underlag till kommunernas översiktliga planering.

Energiproduktion

Länsstyrelsen vill uppmärksamma att vid lokalisering av energiproduktion i form av solceller är det mycket viktigt att installationen och förankringen av solcellerna inte riskerar spridning av föroreningar. När det gäller vindkraftsanläggningar bör det förtydligas vilken typ av markanvändning som kan samlokaliseras med vindkraftändamål.

I temaområdet Energiförsörjning, i undertemat Solenergi, anges olika lokaliseringsprinciper för solenergianläggningar. I ställningstagandena bör kommunens förhållningssätt till tätortsnära lokaliseringar av markbundna solenergianläggningar tydliggöras utifrån behovet av tätortsnära friluftsliv och spridningssamband för grön infrastruktur. Vidare anges att områden med höga naturvärden ska undvikas vid etablering av solcellsanläggningar. Det bör tydliggöras vad kommunen avser med ”höga naturvärden”.

I de fall solenergianläggningen inte är bygglovspflichtig förespråkar kommunen att lämpligheten av solcellsanläggningar prövas genom frivilligt bygglov, förutsatt att den inte prövats genom frivilligt miljötillstånd. Formuleringen ”prövats genom frivilligt miljötillstånd” bör bytas ut till ”prövats enligt miljöbalken”.

Kommentar: Översiktsplanens temaområde Energiförsörjning har kompletterats med skrivningar om att lokalisering av solceller vid deponier bara kan ske om det inte riskerar spridning av föroreningar. Ställningstagandet om samlokalisering av vindkraft med andra markanvändningar tagits bort, däremot framgår fortfarande att solenergi med fördel kan samlokaliseras med vindkraft. Lokaliseringsprinciper för solenergianläggningar har justerats för att ta större hänsyn till naturvärden, spridningssamband och tätortsnära friluftsliv. Formuleringen ”prövats genom frivilligt miljötillstånd” har bytts ut till ”prövats enligt miljöbalken”.

Utredningsområden för vindkraft

Länsstyrelsen noterar att tre utredningsområden, Harsjön, Skitåsen och Munketorp, är belägna inom karaktärsområden som bedöms som känsliga och mycket känsliga för vindkraft. Flera utredningsområden omfattar kända artförekomster av känsliga fåglar och fladdermöss. Ett visst säkerhetsavstånd krävs vidare mellan vindkraftverk och Svenska kraftnäts anläggningar.

Kommentar: Utredningsområdena för vindkraft har reviderats. Det innebär bland annat att områdena Harsjön och Munketorp har utgått. Skitåsen har fått en justerad utbredning. Den nuvarande bedömningen utifrån vad som utretts och utifrån nu tillgänglig information är att området är lämpligt att redovisa som ett utredningsområde.

Materialförsörjning

All typ av hantering av jordar, berg och schaktmassor är ett viktigt försörjningssystem som ofta är en mellankommunal fråga då täkter levererar till större geografiska områden. De utredningsområden som pekas ut för

framtida bergtäkter bör tydliggöras hur de tagits fram och vad kommunens hållning till dem är. Länsstyrelsen noterar även att en befintlig bergtäkt sydväst om Dyltabruk inte är med i kartan. Vidare vill Länsstyrelsen uppmärksamma att två utredningsområden för bergtäkt sammanfaller med ett område av riksintresse för naturvården (Mantorp-Nyttinge) samt med ett Natura 2000-område (Mantorp). Länsstyrelsen anser vidare att det bör förtydligas om de områden som pekats ut för materialåtervinning kommer täcka kommunens behov av masshantering.

Kommentar: Materialförsörjning har lagts till i översiktsplanens nya avsnitt om mellankommunala intressen. Temaområde Miljö- och hälsorisker har kompletterats med undertemat Bergtäkter, där det framgår hur utredningsområden för framtida bergtäkter har tagits fram. Utredningsområden för framtida bergtäkt har justerats för att inte komma i konflikt med riksintresse för naturvården och Natura 2000-område. Befintlig bergtäkt Dyltabruk har lagts till i kartan. I temaområde Miljö- och hälsorisker, undertema Masshantering har tydliggöranden gjorts kring kommunens behov av ytor för masshantering.

Aktuella fördjupningar av översiktsplanen

Det är i översiktsplanen otydligt om fördjupningarna har arbetats in helt och hållet till samrådsskedet, eller om det kvarstår arbete med detta till granskningsskedet. Länsstyrelsen anser att samtliga fördjupningar bör redovisas under sammanställningen av planeringsunderlag.

Kommentar: I samrådsversionen var några fördjupningar fortfarande aktuella, men detta har förändrats till granskningssversionen. Ett antal ställningstaganden såväl i text som karta, som fortfarande har bedömts vara aktuella, har inarbetats i relevanta delar i granskningssversion av översiktsplanen och alla fördjupningar kommer att upphöra att gälla vid antagandebeslut. Ett exempel är ytor för park respektive kontor intill Södra station. Ett annat är ställningstagandena för vatten och avlopp för Långenområdet som har ersatts av generella och uppdaterade ställningstaganden som gäller hela kommunen.

Digital översiktsplan

Länsstyrelsen anser att deras roll och ansvar försvåras av översiktsplanens digitala upplägg och gör att planen i flera avseenden är svår att överblicka och granska. Informationen i kartan är inte heller komplett och konsekvent, i vissa fall redovisas exempelvis information om planeringsförutsättningar att ta hänsyn till vid kommande plan- och lovgivningsprocesser, medan det i andra fall saknas sådan text. Ibland är det även svårt att förstå vad de olika kartlagren visar samt vad som skiljer dem åt. Vidare hade det varit positivt om det i kartan hade funnits en funktion som gjorde det möjligt att spara ner information och ställningstaganden i de olika kartlagren som en fil som går att arkivera.

Kommentar: Örebro kommun har valt att arbeta med en digital översiktsplan utifrån rådande rekommendationer från Boverket och kommande lagkrav som innebär att översiktsplanen ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt.

Inför granskningen av planen har justeringar gjorts med förhoppning om att planen ska vara enklare att överblicka. Örebro kommun ser fördelar med att redovisa viktigare planeringsförutsättningar för områden eller avgränsade geografier i de fall sådana förutsättningar är kända. Det innebär dock att informationen kan vara mer eller mindre omfattande i kartan varför den heller inte kan anges konsekvent.

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Länsstyrelsen i Västmanlands län påtalar behovet av att intressen som är av mellankommunal eller regional karaktär bör tydliggöras. Övriga synpunkter lyfts och bemöts under rubriken ”Gemensamma synpunkter statliga myndigheter”.

Kommentar: Inför granskning har ett nytt avsnitt skapats som tydliggör de mellankommunala intressena.

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Länsstyrelsen i Östergötlands län lyfter att det bör framgå av planen att Länsstyrelsen i Örebro län delar kommunens bedömning av att naturreservatet Brevens tallskogar går före riksintresset för energiproduktion på samma plats.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med information om att Länsstyrelsen i Örebro län delar kommunens bedömning i enlighet med Länsstyrelsens samrådsyttrande.

Försvarmakten

Försvarmakten har synpunkter kring hur riksintressena redovisas och hanteras. Försvarmakten har inget att erinra mot föreslagen utveckling av trafikinfrastruktur under förutsättning att hänsyn tas till Försvarmaktens tyngsta och bredaste fordon vid utformning av vägar, broar och cirkulationsplatser.

Kommentar: Försvarmaktens yttrande baseras inte på den digitala översiktsplanen utan på de PDF-versioner som tagits fram i syfte att diarieföra planen. I dessa PDF-versioner är informationen kopplat till de geografiska ytorna i planen inte lika lättillgängliga. Länsstyrelsen i Örebro län har därför haft dialog med Försvarmakten efter att myndigheten skickat sitt yttrande till kommunen. De delar av Försvarmaktens yttrande som handlar om hur kommunen presenterar riksintressena finns i stället sammanfattat i Länsstyrelsens yttrande.

Eftersom myndighetens yttrande baseras på bristande underlag har kommunen i dialog med Länsstyrelsen utgått från Länsstyrelsens sammanställning av riksintressena för totalförsvarets anläggningar, den militära delen. Kommunens hantering av dessa riksintressen och sammanställning av ändringar som föranletts av dessa finns därför att läsa under rubriken Riksintressen för totalförsvarets anläggningar, den militära delen.

Översiktsplanens temaområde Ett robust samhälle har kompletterats med information om att hänsyn ska tas till Försvarmaktens tyngsta och bredaste fordon vid utformning av vägar, broar och cirkulationsplatser.

Energimyndigheten

Energimyndigheten föreslår att översiktsplanen kompletteras med restriktioner mot markanvändning som försvårar eller hindrar tillkomsten av vindkraft i utredningsområden för vindkraft.

Energimyndigheten anser att flera av de ställningstaganden som översiktsplanen uttrycker om solenergi saknar vägledande betydelse i samband med lovgivning och kanske bör omnämnas som övrig upplysning i stället.

Energimyndigheten rekommenderar att översiktsplanen tydliggör hur ställningstagandet för solcellsanläggningar skall tillämpas i områden med planlagd markanvändning.

Energimyndigheten lyfter också att elledningar för 130 kV eller högre spänning och som byggs med stöd av nätkoncession för linje som huvudregel ska byggas som luftledning.

Kommentar: Översiktsplanen redovisar områden för energiproduktion som en specifik markanvändning, bland annat med innebörden att det inte ska vara aktuellt med bostäder eller andra användningar som står i strid med den tänkta användningen av området. Ställningstagandena avspeglar en hållning i frågorna framför allt när det kommer till solenergianläggningar på mark och har mindre med lovgivning att göra. Ställningstagandena för solenergianläggningar på mark har främst relevans i förhållande till områden som inte är planlagda. Ställningstagandet om markförläggning av elledningar har tagits bort.

Trafikverket

Trafikverket har synpunkter kring hur riksintressena för kommunikation redovisas och hanteras i planen.

Kommentar: Kommunens hantering av Trafikverkets riksintressen redovisas under rubriken Riksintresse kommunikationer under Länsstyrelsens yttrande.

Finansiering av åtgärder i statlig infrastruktur

Trafikverket upplyser om att kommunen behöver vara beredd att ta kostnader för åtgärder som krävs i den statliga infrastrukturen till följd av kommunal planering. I detaljplaneärenden kan komma att krävas undertecknade avtal med Trafikverket innan respektive detaljplan kan antas.

Kommentar: Synpunkten har noterats och tas med i fortsatt arbete.

Utbyggnadsområden – påverkan statlig infrastruktur

Myndigheten lyfter också att det i den fortsatta planeringen blir viktigt att kommunen utreder och analyserar utbyggnads- och förtättningsområdenas effekter på den statliga infrastrukturen.

Kommentar: Synpunkten har noterats och tas med i fortsatt arbete.

Solenergi

Trafikverket vill uppmärksamma att en solcellsanläggning kan störa flyg- och järnvägstrafikens tekniska utrustning, varför det är viktigt att beakta detta vid

etablering av solcellsanläggningar. Trafikverket är intresserad av att ta del av de anläggningar som planeras, eftersom de kan innebära påverkan på statlig infrastruktur utifrån flera aspekter.

Kommentar: Då större solenergianläggningar i första hand prövas av Länsstyrelsen är det lämpligt att Trafikverket för dialog med Länsstyrelsen kring dessa frågor.

Klimatanpassning

Trafikverket vill framhålla att dagvattenhantering och lösningar för avvattning i samband med exploatering inte får ge negativ påverkan på statlig infrastruktur. Ändrad markanvändning och bebyggelse behöver utformas och/eller att avvattning dimensioneras så att väg eller järnväg inte skadas, eller oskäligt försvårar brukande av anläggningarna.

Kommentar: Synpunkten är i linje med översiktsplanens inriktning.

Redaktionellt

Det vore generellt önskvärt att tydliggöra koppling till statlig infrastruktur, särskilt redovisning av riksintresse för kommunikationer. För ökad tydlighet vore det positivt om kartlager gällande mobilitet – kommunikation och transportinfrastruktur förtydligas med stråknamn, vägnummer direkt i kartan. Toner på färgerna för respektive infrastruktur upplevs vara svår att skilja åt.

Kommentar: Kommunens hantering av riksintressena för kommunikation finns sammanställt under rubriken Riksintresse kommunikationer. Gällande översiktsplanens karta har Örebro kommun gjort bedömningar kring vilken information som är lämplig att illustrera för att skapa en så tydlig karta som möjligt utifrån de lagerav som ställs. Översiktsplanen ska ge en övergripande bild av mark- och vattenanvändningen och därför har kommunen bedömt att det inte lämpligt att skriva ut vägnummer och namn. Inför granskningen har färger i kartan justerats. Övriga synpunkter noteras.

Tillväxtverket

Tillväxtverket har inga synpunkter på delar kopplat till redovisning och ställningstagande avseende område av riksintresse för industriell produktion. Innehållet behöver dock uppdateras med den senaste informationen och underlagen. Tillväxtverket anser att översiktsplanen kan ha tydligare hänvisningar till nationella mål men framför allt tydligare hänvisningar till regionala strategier, regionala målsättningar och mellankommunala frågor.

Kommentar: Kommunens hantering av riksintresse för industriell produktion finns sammanställt under rubriken Riksintresse industriell produktion. Kommunen har noterat de övriga upplysningarna.

Svenska kraftnät

Beskrivningen av Myndigheten för civilt försvars (tidigare Myndighet för samhällsskydd och beredskap) riksintresse bör läggas in under rubriken Riksintresse totalförsvar civila delen och inte under Område för energidistribution. Dessutom bör riksintresseområdena inte betecknas som

Område av betydelse i kartan. Skrivningen om markförläggning av kraftledningar i avsnittet Elförsörjning bör ses över.

De upplyser om förutsättningar för utbyggnad av elproduktion samt att förändringar i elförsörjningen är anmälningspliktiga enligt elberedskapslagen och att samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 500 meter från transmissionsnätsledningar och -stationer.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med förtydliganden av statusen av Myndigheten för civilt försvars riksintresse och dess relation till Energimyndighetens riksintresse för energidistribution. Ställningstagandet om markförläggning av kraftledningar i avsnittet Elförsörjning har tagits bort. Energiförsörjning har i översiktsplanen lyfts upp som en mellankommunal fråga. Övriga upplysningar har noterats.

Sjöfartsverket

Myndigheten föreslår att planen kompletteras med information om att det finns tre allmänna farleder på Hjälmaran samt att planen korrigeras med att Trafikverkets färjerederi är ansvarigt för färjeleden mellan Hampetorp och Vinön, inte själva farleden.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats i enlighet med yttrandet. Övriga upplysningar har noterats.

Sveriges geologiska undersökning

Brödtext SGU noterar att relevant planunderlag från SGU, SGI och Myndigheten för civilt försvar rörande exempelvis naturrisker som erosion (SGU kartvisare Förutsättningar för skred i finkornig jordart), översvämning (Myndigheten för civilt försvars översvämningskartering för Svartån) ej listas som underlag.

SGU avstår i detta fall på grund av hög arbetsbelastning från att lämna ett platsspecifikt yttrande, men hänvisar till bifogat yttrande med generella medskick.

Kommentar: SGUs kartlager Förutsättningar för skred i finkornig jordart har använts som underlag för lagren Ras- och skredrisk Brant lutning och Ras- och skredrisk Strandnära område i hänsynsdelen av kartan. Detta framgår av texterna i kartan. För Blackstaån och Garphytteån, som inte omfattas av konsultens karteringar, används Myndigheten för civilt försvars underlag.

Statens geotekniska institut

Myndigheten informerar om geografiska planeringsunderlag och beskriver de lokala förutsättningarna för Örebro kommun vad gäller geologiska och geotekniska förutsättningarna.

SGI saknar en beskrivning av hur säkerheten för den byggda miljön ska hanteras, inte bara att den ska hanteras. SGI upplyser även om att det i samband med detaljplanering samt bygglov utanför detaljplanelagt område alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion i enlighet med PBL. SGI vill också framhålla vikten av att vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etcetera

vara utgångspunkten och därför behöver förväntade effekter av ett förändrat klimat beaktas.

Kommentar: Synpunkterna bemöts under Länsstyrelsens yttrande och rubrikerna klimatrelaterade risker (Allmänna synpunkter och Ras, skred och erosion).

Myndighet för civilt försvar

Myndigheten informerar om planeringsunderlag som myndigheten tar fram som kommunen kan använda i sin samhällsplanering.

Myndigheten lyfter synpunkter om kommunens hantering av riksintressen för totalförsvarets civila del.

Myndigheten informerar om ett pågående riksintresseärende för potentiellt riksintresseanspråk som berör Örebro kommun samt ger vidare upplysning information om skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar.

Kommentar: Myndighetens synpunkter angående riksintresse för totalförsvarets anläggningar (den civila delen) bemöts av kommunen i kommentar till Länsstyrelsen i Örebro läns samrådsyttrande. Övriga synpunkter har noterats och tas med i fortsatt arbete.

Eftersom Myndighet för samhällsskydd och beredskap (MSB) byter namn till Myndigheten för civilt försvar 1 januari år 2026 kommer Örebro kommun använda den nya benämningen på myndigheten.

Polismyndigheten

Lokalpolis område Örebro har inget att erinra.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

Regionala myndigheter och kommuner

Kommuner

De berörda kommuner som yttrat sig (Arboga, Askersund, Degerfors, Eskilstuna, Hallsberg, Karlskoga, Katrineholm, Kumla, Laxå, Lekeberg, Lindesberg, Motala, Vingåker, Västerås) är över lag positiva till samrådsförslaget av översiktsplanen men påpekar att strukturen och läsbarheten upplevs komplicerad.

Kommentar: Översiktsplanens struktur har setts över för att öka läsbarheten och tillgängligheten för läsare.

Flera av kommunerna ser positivt på Örebro fokus på den regionala kontexten kopplat till infrastruktur, särskilt till en framtida Nobelbana. Några kommuner efterfrågar dock större fokus på en bredare regional infrastruktur och Eskilstuna kommun lyfter att regionala frågor kan förtydligas generellt.

Flera kommuner understryker behovet av att belysa kapacitetshöjande åtgärder för järnvägssträckor utanför Örebro kommun och att de borde nämnas i samband med regionala och nationella järnvägskopplingar, såsom Mälarbanan och Godsstråket i Bergslagen. Västerås stad anser även att de storregionala nyttorna bör lyftas på ett tydligare sätt, såsom vad Oslo-Stockholm 2.55 medför, utifrån sammankopplingen mellan nodstäderna Karlstad, Örebro och Västerås. Västerås stad lyfter också att text och attribut i kartan bör synliggöra vikten med stärkt tillgänglighet mot Västmanland och Stockholm. Hallsbergs kommun påpekar motsägelsen i att samtidigt adressera buller från en möjlig västlig godsförbifart och planera för Törsjöterminalen, som de anser sannolikt ökar godstrafiken genom Örebro.

Vingåkers kommun efterfrågar konkreta målsättningar om hur Örebro kommun vill fortsätta verka för förbättrade regionala kommunikationer. De påpekar att en förlängning av stråket Odensbacken – Hampetorp till Lappe vore lämpligt, samt en önskan om ökad samverkan mellan näraliggande orter.

Askersund kommun vill revidera utpekandet av rv50 i förslaget samt addera E18/E20 österut som transportstråk. Vingåkers kommun vill även lyfta fram rv52 regionala betydelse, vad gäller kompetensförsörjning, godstransporter samt andra regionala resurser.

Lindesbergs kommun önskar att Frövi bangårds framtida utveckling som infrastrukturprojekt lyfts fram och integreras i den översiktliga planeringen.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats så att den regionala infrastrukturen, och mer fokus på gods, kommer att belysas tydligare i Utvecklingsinriktningen. Analyser kopplade till lokaliseringsutredningen för Nobelbanan pekar på att en västlig godsförbifart inte kommer att vara aktuell på mycket lång tid och förslaget kommer därför att tas bort. Örebro kommun bedömer inte att Törsjöterminalen ökar mängden gods på järnväg genom staden.

Ett kommunalt transportsamband, som följer riksväg 52 genom kommunen, har lagts till i Utvecklingsinriktningen. Dess syfte är att från kommunens sida

indikera en ambition om att knyta samman orterna i området. Andra vägsträckningar har förtydligats i kartan.

Frövi bangård är beläget i en annan kommun och kommer därför inte integreras i Örebro kommuns översiktsplan.

Vissa kommuner lyfter vikten av att inkludera bredbandsutbyggnaden (på landsbygden) som en viktig aspekt i mark- och vattenanvändning. Hallsberg kommun anser att det behöver tydliggöras hur den digitala infrastrukturen har betydelse för samhällsplaneringen och hur den blir tillgänglig för alla.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats så att Örebro kommuns syn på digital infrastruktur kopplat till fysisk planering har adderats.

Kalskoga kommun uppmärksammar att den geografiska avgränsningen för riksintresset Bofors skjutfält nu finns tillgängligt, vilket den inte gjorde när samrådet inleddes. De efterfrågar att det adderas till granskning.

Kommentar: Den geografiska avgränsningen för riksintresse Bofors skjutfält har adderats till översiktsplanen.

Degerfors kommun är positiv till att Örebro kommuns dricksvattenförsörjning på sikt tas från Vättern i stället för Svartån för att minska belastningen på Svartåsystemet. Hallsbergs kommun är även positiva, men efterfrågar att förändringen pekas ut och beskrivs i utvecklingsinriktningen som ett utredningsstråk.

Eskilstuna kommun anser att den gemensamma samverkan i form av föreningen Hjälmarsamarbetet bör tydliggöras mer i förslag till ny översiktsplan. Särskilt med tanke på den urbana utvecklingens påverkan på övriga kommuner runt sjön, genom bland annat dagvattenfrågan och ökade flöden i Eskilstunaån.

Lekebergs kommun påpekar att om planförslaget i det fortsatta arbetet bedöms kunna medföra negativ påverkan på vattenkvaliteten i gemensamma vattenförekomster, förutsätter Lekeberg att översiktsplanen kompletteras med en beskrivning av hur kommunen kommer att förvalta vattenförekomsterna för att uppnå beslutade MKN.

Lekeberg önskar även ett förtydligande av ställningstagandet; att skydd av befintliga och framtida dricksvatten- och reservvattentäkter ska säkerställas, att grundvattenresurser får ett gott skydd och att strategisk mark utmed Svartån ska förvärfvas för att säkra vattenkvaliteten för bland annat dricksvattenproduktion och för bad i Svartån. Dock framgår det inte i planförslaget vilket område som berörs av pågående utredning om vattenskyddsområde kring Svartån, vilket Lekeberg ser ett behov av.

Kommentar: Ett utpekande av eventuella utredningsstråk för dricksvattensledning från Vättern har inte gjorts ur utrednings- och säkerhetsynpunkt.

Örebro fortsätter planera med övriga kommuner som ingår i Hjälmarsamarbetet.

Lekeberg kommuns synpunkt angående MKN är i linje med samrådsförslaget.

Vilka områden som kommer beröras av ett framtida vattenskyddsområde är under utredande.

Hallsberg kommun uppmärksammar att i planeringsstrategin för energiförsörjning beskrivs att arbete pågår med att ta fram en kommunal energiplan. Innan den finns framtagna bör kanske elnätets kapacitet beskrivas, var det finns begränsningar samt vilket effektbehov som krävs för översiktsplanens intentioner och genomförande.

Kommentar: Elnätets kapacitet samt eventuella begränsningar kommer inte att beskrivas inom ramen för översiktsplanen. Det finns i dagsläget ingen framtagna analys av energibehovet i kommunen. Örebro kommun bedömer att en sådan kan tas fram inom ramen för kommunens energiplanering. När energiplanen är framtagna får den ligga till grund för framtida revidering.

Utredningsområde för vindkraft vid Mosjön tangerar kommungränsen, en utredning av området skulle med fördel göras i samarbete med Kumla kommun och då även omfatta områden i Kumla.

Kommentar: Synpunkten har noterats och Örebro kommun delar den uppfattningen.

Kumla kommun lyfter en undran kring vad Utredningsområde för kultur- och fritid vid Marieberg-Mosås syftar till och är tänkt att omfatta.

Kommentar: Utredningsområde för kultur- och fritid i samrådsförslaget innebär att området ses som strategiskt för att utveckla för kultur- och fritidsrelaterade aktiviteter med mötesplatsfunktion. För området vid Marieberg-Mosås syftar det specifikt till att det är ett framtida strategiskt läge för ett nytt kultur- och fritidscenter. Utveckling av biblioteksservice är prioriterat kring Marieberg-Mosås. Alla utredningsområden kommer däremot inarbetas i texter för specifika områden, varav den geografiska ytan har utgått i granskningen.

Kumla och Hallsbergs kommun belyser att kartlagren Spridningskorridorerna, för barr- och lövskog och Sammanhängande område för natur och friluftsliv går in i Hallsberg och Kumla kommun, samt en bit av Stadens randzon i Kumla kommun.

Kommentar: De lager som avser spridningssamband för löv, barr och gräs har tagits bort som ur Hänsynsdelen av kartan. Karteringen av spridningssamband har dock använts som underlag för lagret Sammanhängande områden för natur och friluftsliv. Sammanhängande område för natur och friluftsliv har i granskningsversionen flyttats från Utvecklingsinriktningen till Hänsynsdelen av kartan. Dessa går in i grannkommunerna för att visa att många natur- och friluftsvärden hänger samman i ett större område som fortsätter utanför kommungränsen, något som bedöms vara viktigt att beakta i prövningar av kumulativa effekter av exploatering och åtgärder inom Örebro kommun.

Stadens randzons sträckning har justerats.

Motala kommun vill att Örebro kommuns översiktsplan redovisar att järnvägen går ända ner till deras kommungräns samt redovisas som utvecklad användning. Detta eftersom de anser att järnvägen ska stärkas i och med dubbelspårsutbyggnaden mellan Hallsberg och Degerön. De anser även att kopplingen till riksväg 50 och söderut bör synliggöras och stärkas i förslaget.

Kommentar: Redovisning av järnväg och riksväg 50 har justerats till att den visualiseras med en pil i Utvecklingsinriktningen. Översiktsplanen har även justerats till att föreslagen koppling till Rv51 har kompletterats i översiktsplanen.

Lekeberg påpekar att sannolikheten är stor att risker i anslutning till arsenikförekomst förekommer även i Örebro kommun i stråket från Lanna till Fjugesta som ansluter mot kommungränsen mellan Arvaby och Vintrosa. I miljökonsekvensbeskrivning framgår att det finns påverkan från radon och ”metaller” i Vintrosa, vilket indikerar att det finns kännedom om arsenikförekomst. Detta framgår dock inte av själva planförslaget varken i text eller karta.

Kommentar: I temaområde Miljö- och hälsorisker nämns att det finns naturligt förhöjda bakgrundshalter av bland annat arsenik.

Vingåkers kommun efterfrågar tydligare ställningstaganden i relation till att leva och verka på landsbygden och dess orter, i relation till angränsande kommuner. De vill även se tydligare ställningstagande kring jordbrukslandskapets produktion inom temaområdet Ett robust samhälle kopplat mer till möjligheten att leva, verka och utvecklas på landsbygden.

Kommentar: En del i Utvecklingsinriktningen har justerats, där ett större grepp om kommunens landsbygder tas, bland annat utifrån det perspektiv som Vingåkers kommun lyfter. Temaområdet Ett robust samhälle har inte ändrats utifrån synpunkten, då detta ses speglas i samspelet mellan flera delar av översiktsplanen.

Vingåker kommun önskar en fungerande sökruta i kartan.

Kommentar: Synpunkten har noterats och är en del av arbetet att tillgängliggöra och tydliggöra översiktsplanen.

Örebro Region län

Örebro Region län ser generellt positivt på översiktsplanen som ger en tydligare roll till hållbarhetsperspektiven, och bedöms sammantaget ha förutsättningar att bidra till den regionala utvecklingsstrategins övergripande mål och prioriterade områden med koppling till fysisk planering.

De påpekar att den digitala infrastrukturens roll och påverkan på samhället kan stärkas och tydliggöras.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats och Örebro kommuns syn på digital infrastruktur kopplat till fysisk planering har adderats till översiktsplanen.

Regionen tycker att kommunens och regionens strategiska förutsättningar inom logistik och godshantering fått litet utrymme i planförslaget, i förhållande till dess betydelse. Exempelvis bör kartlagret som visar Utvecklingsinriktning för kommunikationer kompletteras med information om vägars och järnvägars (E18, E20, Rv50, Rv51 och Rv 52, järnvägarna med kopplingarna till Stockholm, Göteborg och Oslo samt Godsstråket genom Bergslagen) betydelse för godstransporter, vid sidan om att de samtidigt utgör viktiga kollektivtrafikstråk.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats i linje med synpunkterna.

Generellt ser de positivt på samrådsförslagets ambition att utjämna ojämlika livsvillkor, inriktningen mot en tät och funktionsblandad stad samt uppmuntran att föra dialog med grannkommuner gällande passande lokalisering av nya etableringar.

Trygghetsperspektivet kan tydliggöras gällande främjande av hållbara transporter med gång, cykel och kollektivtrafik då trygghet är en viktig aspekt för att välja dessa transportslag.

Kommentar: Trygghetsfrågorna kopplat till mobilitet nämns på flera ställen i samrådsförslaget och har förtydligats ytterligare, bland annat med koppling till parkeringshusen.

Energiförsörjning

När det kommer till att säkerställa utrymme och lokaliseringsförutsättningar för cirkulära flöden, exempelvis för insamling och sortering av material från riv och schakt kan planförslaget bli skarpare.

Kommentar: Markanspråk i relation till att hushålla med resurser är en fråga som varje enskild större etablering behöver balansera inom projekten. Geografisk yta för långsiktig hantering finns utpekad i Atterstaskogen för ändamålet. Synpunkten har inte föranlett någon ändring.

I avsnittet om elförsörjning vore det positivt med ett ställningstagande som tydliggör att energidistribution bör tas i beaktning i detaljplaneläggning av exempelvis nätstationer.

Kommentar: Det bedöms vara en av många frågor som behöver beaktas vid detaljplaneläggning. Synpunkten har inte föranlett någon ändring.

Det vore värdefullt om elkapacitetsläget i kommunen beskrevs utifrån exempelvis kända flaskhalsar för kraftförsörjningen i förhållande till verksamhetsområden.

Kommentar: Det saknas i nuläget ett underlag med en beskrivning av kända flaskhalsar för kraftförsörjningen, och en sådan har därför inte kunnat läggas till.

Regionen föreslår att Örebro kommun ska fundera över möjligheten att inkludera en översiktlig bedömning av effektbehov i översiktsplanen,

exempelvis i verksamhetsområden, vid platser för fordonsladdning eller genom att uppskatta antalet bostäder i olika områden. Sådant underlag underlättar elnätsbolagens planering och prognostisering av nätutbyggnad. För att minska risken för att elnäten blir begränsande för kommunens utveckling, i ett skede av kraftig elektrifiering och nya elsystem, är det viktigt att effektbehov finns med i tidiga planeringsskeden, samt att en kontinuerlig dialog förs mellan kommunen och elnätsbolagen.

Kommentar: Översiktsplanen redovisar utbyggnadsområden för bostäder och verksamheter på många håll i kommunen. I vissa fall avspeglar översiktsplanen en möjlig framtida och önskvärd, om än osäker, utveckling. Utvecklingen av andra områden kan vara mer nära förestående. Det har därmed funnits utmaningar att i översiktsplanen bedöma frågorna.

Avsnittet om drivmedel och laddinfrastruktur skulle kunna kompletteras med en karthänvisning för att tydliggöra tänkta lokaliseringar av drivmedelsanläggningar och laddningspunkter. Den typen av information underlättar bedömning av elnätets utbyggnadsbehov.

Kommentar: Lokalisering av drivmedels- och laddnadsanläggningar finns beskrivet i text för vart i geografien dessa bäst lämpar sig och genomförandet hanteras i samband med exploateringsförfrågningar.

På flera ställen i temaområdet Energiförsörjning finns ställningstaganden i likhet med "Planering av nedläggning av ny elinfrastruktur..." vilket kan misstolkas. Överväg att byta ut "nerläggning" mot "markförläggning" för att tydliggöra vad som avses.

Under avsnittet Förutsättningar skriver kommunen: "Region Örebro län har som mål att solelproduktionen kan vara 10 GWh i Örebro län år 2030." Region Örebro län ställer sig frågande till var denna information kommer ifrån. Siffran bedöms vara kraftigt underskattad. I energi- och klimatprogram för Örebro län 2021–2025 finns ett angivet mål om 250 MW installerad solcellseffekt i Örebro län, vilket är betydligt mer än vad som anges i planförslaget. En ny regional energi- och klimatstrategi är under framtagande. I samband med det förnyas även de regionala energimålen.

Kommentar: Skrivningen "planering av nedläggning av ny elinfrastruktur" har ändrats till "planering av ny elinfrastruktur".

Skrivningen om Region Örebro läns mål för solelproduktionen har tagits bort.

Transporter och infrastruktur

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut prioriterade områden för godsomlastning i länet. Dessa är av betydelse och behöver tas i beaktning vid planering av nya verksamhetsområden som genererar godstransporter för att på bästa sätt lösa frakt och hantering av gods till och ifrån verksamhetsområdena. Ställningstagandena rörande gods kan tydliggöras.

Kommentar: Vid lokalisering av verksamheter bör flera aspekter tas i beaktande vilket belyses i temaområdet Verksamhetsområdets planeringsinriktning och ställningstaganden. Planeringen av godsintensiva verksamheter berörs därför inte uttryckligen.

Kommunens uttalade målsättning i trafikstrategin om att minska biltrafiken skulle kunna stärkas.

Kommentar: Översiktsplanen stödjer denna målsättning från trafikstrategin.

Några föreslagna bebyggelseområden bedöms vara svåra att förse med kollektivtrafik, exempelvis Gryt, Runnaby och området norr om Nyponlunden.

Kommentar: Örebro kommun är medveten om att vissa utpekade områden är svåra att kollektivtrafikförsörja men bedömer att dem ändå är angelägna att exploatera för att säkerställa kommunens framtida behov.

Regionen ser positivt på utpekandet av pendlarparkeringar utanför centrala Örebro.

Kommentar: Synpunkten har noterats.

De har noterat att några sträckor för kollektivtrafikens stadsnät som kan vara aktuella framtiden saknas i kartan. Det gäller sträckorna Marieberg - Södra Lindhult, Norr om Mariebergs köpcenter, väster om travet, Södra Ladugårdskogen, Norr om Lillån VC. Även regionala kollektivtrafikstråk kan tydliggöras i kartan på följande sträckor:

Länken mellan Rynninge och trafikplatsen vid Elektrosandia saknas. Det är redan idag en viktig länk och ska därför markeras som pågående användning i kartan.

Kollektivtrafikstråket till Glanshammar och vidare mot Arboga föreslår vi slutar i Götlunda och inte går vidare mot Arboga.

Regionalt kollektivtrafikstråk genom Palmbohult önskas förlängas över till väg 690 enligt de vägar som håller på att byggas i området. Sträckan genom Palmbohult är bara ett viktigt stråk när denna koppling finns.

Körlänk vid Tappstället saknas i sammanhanget nya vändpunkter för regiontrafik.

Kollektivtrafikstråket söder om Almbro får gärna förlängas till Sköllersta eftersom det är ett tungt pendlingsstråk. Vi önskar att vägen som visas är den som bussen kör och det är via Ekeby och väg 672.

Alla vägar där regiontrafiken kör pekas ut i kartan med undantag för Odensbacken - Kumla via väg 52.

Det finns ett ställningstagande om en ringlinje som på skikt kan utvecklas i takt med att staden växer för att sammanbinda stadens olika delar. Det behöver inte nödvändigtvis vara en ringlinje, utan tvärförbindelse som

möjliggör kollektivtrafikresor som inte kräver byte i centrum och därmed ökar resmöjligheter och tillgängligheten (nätverkseffekt).

Kommentar: Linjenätet för bussarna har justerats i linje med lämnade synpunkter.

Region Örebro läns förslag till mobilitet som kan tydliggöra planen ytterligare:

Överväg att komplettera ställningstagandet ”Kommunen ska verka för en hög bebyggelsetäthet i anslutning till busshållplatser utmed de kapacitetsstarka kollektivtrafikstråken” med ”stationer”.

Temaområdet Dagligvaruhandel skulle stärkas med tydligare mål om tillgängligheten till dagligvaruhandel med gång eller cykel, på liknande sätt tillgängligheten till grönska hanteras, alltså att alla ska kunna nå dagligvaruhandel med cykel och gång inom bestämt avstånd i tid eller meter.

Kommentar: Översiktsplanen är i linje med synpunkterna gällande bebyggelsetäthet. Tillgänglighet med gång och cykel till dagligvaruhandel berörs på strategisk nivå, några kvantitativa indikatorer har inte tagits fram.

Verksamhetsområdet väster om Pilängen, delen som är markerad norr om E18, bedöms inte gå att kollektivtrafikförsörja på ett attraktivt sätt. Även om en avfart i framtiden byggs på E18 in mot norr så påverkas körtiden kraftigt av att gå av och köra genom verksamhetsområdet istället för att köra motorvägen in mot Örebro. Söder om E18 finns möjlighet att skapa tillgänglighet till befintlig regiontrafik som går längs gamla E18.

Verksamhetsområden öster om Örebro tätort, längs E18/E20 ligger långt från väg 823 som är kollektivtrafikstråket i området. De utpekade områdena öster om Munkatorp kan inte kollektivtrafikförsörjas på ett effektivt och attraktivt sätt. Region Örebro län vill medvetandegöra kommunen om att det kan vara svårt att kollektivtrafikförsörja västar sidan av flygplatsen vid en eventuell utbyggnad.

Kommentar: Örebro kommun är medveten om att vissa utpekade områden är svåra att kollektivtrafikförsörja men bedömer att dem ändå är angelägna att exploatera för att säkerställa kommunens framtida behov.

Det är positivt att kommunen har höga ambitioner när det kommer till gestaltning av nya verksamhetsområden. Vid sidan av att ställa krav på god gestaltning, bevarande av grönska och byggnaders placering i förhållande till väg, vore det önskvärt om även byggnader placeras medvetet för att medge korta avstånd mellan GC-stråk och entréer. Det är en faktor som skulle öka sannolikheten för att hållbart resande blir attraktivt i områdena och att den infrastruktur som byggs för gång, cykel och kollektivtrafik faktiskt används och bidrar till de långsiktiga målen som är uppsatta.

Kommentar: Örebro kommun har tagit till sig av synpunkten att planera utbyggnadsområden på ett sätt som gör hållbart resande så attraktivt som möjligt.

De påpekar att teknikutveckling, digitalisering och innovation inte nämns under Omvärldens påverkan då de har påverkan på markanvändningen, rörelse- och bosättningsmönster, lokalisering av företag och medborgartjänster.

Besöksnäringen kultur, idrott och upplevelser kan också vara delar som bidrar till att strategin om Örebro som regional nod.

Kommentar: I Omvärldens påverkan har de aspekter tagits upp som har bedömts ha störst påverkan på framtida markanvändning. De aspekter som lyfts ovan har också påverkan, men lyfts inte fram.

Under Ett robust samhälle kan det passa att nämna skydd av kulturarv skulle nämnas utifrån att de finns med på Myndigheten för civilt försvars lista över grundläggande samhällsfunktioner.

Kommentar: Ett ställningstagande om kulturarv har lagts till i temaområdet.

Vårdcentraler saknas under Mångfunktionell bebyggelse, Vård. De önskar även tilläggen:

Utvecklingsinriktning kv RSÖ 1. Möjlighet att på lång sikt utöka sjukhusområdet norrut vid rondellen Södra Grev Rosengatan in på CV-området. Här finns idag Länstrafikens bussparkering samt järnvägsspår för CV-området. Detta innebär att i ett detaljplaneskede möjliggöra vårdverksamhet på CV-områdets nordvästra del.

Utvecklingsinriktning Rättsspsykiatri. Möjligheter för ny lokalisering av Rättsspsykiatrisk verksamhet i Örebro kommun. Placering nära kollektivtrafik med möjlighet till avgränsade rekreationsytor på kvartersmark.

Kommentar: I mark- och vattenanvändningsdelen av kartan har kommunen valt att endast redovisa USÖ under kategorin Vård. En framtida diskussion om vårdverksamhet kopplat till vårdcentraler välkomnas och huruvida dessa ska anges i kartan eller inte kan ses över i kommande revidering av översiktsplanen om regionen initierar detta. Kommunen har inte sett skäl att ange vårdcentralerna i kartan men många gånger sammanfaller funktionen med andra samhällsfunktioner och lokala centrumfunktioner.

Sjukhusområdets möjliga expansion norrut beskrivs i relevanta ytor inom CV-området i mark- och vattenanvändningsdelen av kartan. Ställningstagande i temaområdet Samhällsfunktioner gällande sjukhusets expansion har reviderats så detta även kan ske inom CV-området.

Lokalisering för en ny rättsspsykiatrisk verksamhet är inte i ett skede att pekas ut i kartan men är ett arbete som sker parallellt med flera parter involverade i samarbete med Regionen. Ett ställningstagande om att göra det möjligt för rättsspsykiatrin att växa i Örebro tätort har lagts till i temaområdet Samhällsfunktioner.

Kommunala nämnder och bolag

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen lyfter att översiktsplanen är ett omfattande material i webbformat och innehåller en mängd olika rubriker och delar. Materialet kan vara svårnavigerat och som läsare är det svårt att veta på vilket sätt man bör ta till sig materialet för att på ett bra sätt förstå förutsättningar, vägval, prioriteringar med mera som ligger till grund för de ställningstaganden som görs i planen. Det föreslås att information kring planeringsprocessens olika delar, översiktsplanens plats i Örebro kommuns planering samt översiktsplanens juridiska status kan presenteras för att öka förståelsen för översiktsplanen och hur den realiseras.

Kommentar: Översiktsplanens struktur har setts över för att öka läsbarheten och tillgängligheten för läsare.

Kommunstyrelsen efterfrågar tydligare skrivelser kring att boende, service och tillgänglighet på landsbygden också är viktigt för ett attraktivt Örebro som helhet. En flexibilitet efterfrågas kring möjliga utvecklingsstråk vari lokala kärnor ska kunna växa till kommunala kärnor i takt med efterfrågan. Eftersom kommunen som helhet är någorlunda tätbebyggd jämfört med andra kommuner och inte har någon utpräglad glesbygd utom möjligen i sydöstra delen så är det en god idé att se större delar av kommunens landsbygd som möjliga för utvecklingsstråk.

Kommentar: Översiktsplanen har ändrats bland annat utifrån ovanstående synpunkt. Utvecklingsstråk, vilka dock inte längre finns med som begrepp i översiktsplanen, finns mellan flertalet lokala kärnor, däribland i Östernärke. De markeras som kommunala samband och markerar stråk där kommunen ska vara positiv till bebyggelseutveckling med fler än enstaka tillägg. Se Utvecklingsinriktningen för Örebro kommun i översiktsplanens karta.

Den stora utbyggnaden av försvarsindustrin med därtill kopplade företag som underleverantörer beskrivs i framtiden kunna skapa ett behov av mark i stråket Karlskoga – Örebro. Skrivningar och eventuellt framtida markbehov kan behöva aktualiseras.

Kommentar: I översiktsplanen har mark pekats ut för verksamhetsändamål i stråket Karlskoga-Örebro. Eventuella särskilda behov för försvarsindustrin tydliggörs inte i denna översiktsplan.

Utgångspunkter

Kommunstyrelsen påpekar att det under Utgångspunkter bör betonas att styrkan i Örebro kommuns näringsliv handlar om att det finns en god differentiering med mångfald av storlekar och branscher och att detta ger stabilitet över tid och konjunkturcykler. Det uttrycks också en önskan att Örebro kommun i översiktsplanen ska visa ambitioner att ta höjd för förändringstryck genom flexibilitet när det kommer till olika typer och storlekar av verksamhetsmark. Detta för att underlätta för återinvesteringar

hos befintliga företag, som anses vara den största andelen av den totala investeringsvolymen i Örebro kommun.

Kommentar: Styrkan med Örebros definierade näringsliv lyfts fram under Utgångspunkter, Lokala förutsättningar. En av inriktningarna i Utvecklingsinriktningen tar fasta på det differentierade näringslivet. Mark- och vattenanvändningsdelen av kartan möjliggör för att näringslivets olika delområden ska ha möjlighet att utvecklas. Temaområdet Arbets- och näringsliv vägleder.

Under den övergripande rubriken Utgångspunkter - Hållbar utveckling - Infrastruktur och transporter, behövs förtydligas vilka folkhälsomål som avses.

Kommentar: Vilka de är framkommer i det planeringsunderlag som finns bilagd översiktsplanen och kommer således inte att föras in på det sätt som önskas.

Hållbarhet och konsekvenser

Kommunstyrelsen beskriver att det, under Hållbarhet och konsekvenser, bör resoneras om den starka kopplingen mellan näringslivets nyinvesteringar och den samtidiga möjligheten att det leder till ett mer hållbart Örebro. Översiktsplanens ambition att utgå från det redan byggda påverkar etableringen av verksamheter och lägger extra vikt i befintliga verksamheters möjlighet att vidareutveckla inom Örebro kommun.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats i linje med synpunkten.

Temaområden

Arbete och näringsliv

Under temaområdet Arbete och näringsliv – Handel och service finns beskrivande delar som bygger på funktionsblandade stadsdelar med ett brett utbud i nära anslutning till bostäder så att resor i möjligaste mån undviks för att nå handel och service. Detta förhållningssätt kan möjligen gälla viss dagligvaruhandel (livsmedel) men anses vara tveksamt av kommunstyrelsen. Det finns många exempel på stadsdelscentra som inte fungerar kommersiellt. Det finns ett starkt intresse att värna stadskärnans attraktivitet genom mångfald och utbud och samtidigt ge goda förutsättningar för handelsområdena Marieberg och Boglundsängen men ambitionen att skapa den funktionsblandade staden beskrivs med en alltför idealiserad bild att skapa ett brett kommersiellt utbud i stadsdelscentra enligt ovan. Kommunstyrelsen lyfter att översiktsplanen ska vara visionär och som en önskelista där kommunen uttrycker vad man vill se framgent i det fysiska rummet, utan hänsyn till genomförandet. Samtidigt som den ska svara mot verkligheten och dess förutsättningar. De anser att översiktsplanen ger en alltför idealiserad och orealistisk bild av sällanköpshandeln och övrig serviceverksamhets förutsättningar för etableringar.

En särskild skrivning bör också finnas som anger att kommunen ska ha beredskap att tillhandahålla verksamhetsmark till de befintliga företag i kommunen som kan behöva göra en omflyttning på grund av att de ligger i

omvandlingsområden (exempelvis Pappersbruksområdet, Aspholmen med flera).

Kommentar: Översiktsplanen ger möjligheter för olika handels- och serviceverksamheter i olika lägen, med utgångspunkt att underlätta ett hållbart vardagsliv med varierat utbud, oberoende av transportmedel. Översiktsplanen gör det möjligt att variera handels- och serviceutbudet i city, större handelsområden, stadsdelscentrum samt i kommunala och lokala kärnor. Den kommersiella potentialen varierar mellan olika stadsdelscentrum och över tid. Översiktsplanen ger möjlighet för utveckling av handel och service i dessa centrum, huruvida detta sker får marknaden avgöra. Frågan om dagligvaruhandels förutsättningar att utvecklas utreds inom Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen.

Verksamhetsmarken i kommunen används till nylokaliseringar, expansion och omlokaliseringar av etableringar. Kommunen arbetar kontinuerligt för att möjliggöra lämpliga lägen för ometableringar inom Örebro kommun och översiktsplanen förtydligas med detta. Behov av verksamhetsmark för omlokalisering av verksamheter inom utvecklingsområden berörs under undertemat Verksamhetsområdets förutsättningar samt generella ställningstaganden om verksamhetsmark, men berörs inte uttryckligen.

Bostäder

Underteman Bo för livet och Bostäder för olika behov anses vara svåra att skilja åt då dessa till exempel innehåller samma ställningstaganden.

Ett förtydligande kring om det är stödboenden som efterfrågas i ställningstagande i undertemat Bo för livet önskas. Kommunstyrelsen lyfter förslag på utbyte av begrepp från gammal till äldre samt mysiga till trivsamma.

I undertemat Bostäder för olika behov efterfrågas en komplettering i ställningstagande gällande lokalisering av seniorbostäder, särskilda boenden för äldre, vård- och omsorgsboenden och grupp- och servicebostäder gällande behovet att dessa också ska placeras med närhet till parker och stora grönområden.

Kommentar: Dubblering av ställningstaganden är justerat.

Behov av förtydligande gällande huruvida stödboenden avses, anses inte nödvändigt varvid socialförvaltningens begrepp har använts och är praxis för benämning av bostadsbehoven som avses.

I övrigt är förslaget justerat enligt synpunkterna.

Energiförsörjning

Under förutsättningar önskas en komplettering med information om att stöd och rådgivning även bör gälla befintligt bestånd samt kommunala fastighetsägare. Kommunstyrelsen lyfter också att ställningstaganden i undertemat Solenergi gällande lämpligt ianspråktagande av skogsmark för anläggningar för solceller inte överensstämmer med skrivningar i Örebro

kommuns klimatstrategi (fokusområde kolinlagring). En komplettering i undertemat Fjärrvärme och fjärrkyla och ställningstagande gällande fjärrkylans möjligheter önskas eftersom fjärrkyla är det bästa alternativet när det finns ett tydligt behov. Även andra typer av lokaler bör vara av intresse, inte bara kontors- och affärslokaler.

Kommentar: En justering har gjorts under Förutsättningar, där stöd och råd till kommunala fastighetsägare lyfts in.

Ställningstaganden om solenergi som pekar mot ianspråktagande av skogsmark har tagits bort, och skrivningar om kolinlagring har lagts till under Förutsättningar.

Ställningstagandet om fjärrkyla har breddats för att inte bara peka mot kontors- och affärslokaler.

Ett robust samhälle

Kommunstyrelsen lyfter att framtida livsmedelsförsörjning bör belysas närmare. Detta kopplat till möjligheten att utveckla samhällsservice som kollektivtrafik, skolor och liknande som behövs för att bibehålla livsmedelsförsörjningen och andra grenar inom de areella eller gröna näringarna på landsbygden för generationer framåt.

Ett ställningstagande; ”Jordbruksmark ska bevaras i så hög utsträckning som möjligt...” riskerar att flytta exploateringar till skogsmark som är rik på ekologiska värden och lagrar in mycket kol vilket kan medföra en ökad klimatpåverkan. Kommunstyrelsen skriver att vid valet av mark för exploatering bör hänsyn inte bara tas till livsmedelsförsörjning och beredskap. I första hand bör mark väljas som varken är produktiv jordbruksmark eller skogsmark med höga naturvärden. De påpekar även risken att missa helheten och lyfter den övergripande strategin naturens förutsättningar är utgångspunkt. Ett förslag på en prioriteringslista för marktyper föreslås.

Under Förutsättningar, Trygghetspunkter beskrivs att ”en trygghetspunkt är en mötesplats där personer kan vända sig vid större samhällskriser” och att man ska kunna färdas dit med bil. Denna text föreslås kompletteras med kollektivtrafik.

I Förutsättningar, Klimatanpassning och beredskap föreslås att skrivningen även lyfter fram mer om översvämning, skyfall och liknande alternativt hänvisar till andra delar i ÖP där detta hanteras.

Kommentar: I Utvecklingsinriktningen lyfts ett livsmedelsförsörjningsperspektiv fram, som bl a betonar det som förs fram ovan. När det gäller avvägningen mellan olika intressen för att peka ut lämplig markanvändning så har de aspekter som kommunstyrelsen lyfter beaktats tillsammans med övriga. Mark- och vattenanvändningsdelen i kartan ska ses som resultatet av en sådan avvägning. Skydd av skogens ekologiska värden och kolsänkor hanteras i temaområdet Grönstruktur och naturområden.

Delen kring Trygghetspunkter har uppdaterats utifrån synpunkten. Det gäller även hänvisning till de delar i den övriga översiktsplanen som berör eller har bäring på ett beredskapsperspektiv.

Grönstruktur och naturområden

Kommunstyrelsen föreslår att översiktsplanen lyfter hur det går att ta del av grönt utifrån fyra zoner, enligt studier på SLU.

De föreslår att ”Tillgång till grönområden med höga sociala värden ska säkerställas i både befintlig och ny bebyggelse” ska justeras till ”Jämlik tillgång ...”.

Vidare föreslås att översiktsplanen även kan fänga frågor om områden med stor trångboddhet kopplat till ställningstagandet ”Kommunen ska vid planering av grönstrukturen särskilt utgå utifrån utsatta grupperns behov, ... Högst prioritet har områden med brist på gröna värden där det bor många människor, ...”.

De föreslår att lägga till att kolinlagring är en viktig ekosystemtjänst bland övergripande ställningstaganden.

I Naturens ekologiska värden, förutsättningar föreslår de att betoningar mellan folkhälsa, djurhälsa, växthälsa och miljö och hur dessa är beroende av varandra lyfts tydligare.

I Friluftsliv föreslås jämlikhetsperspektivet lyftas tydligare och vikten av att tillgängliggöra naturen för fler socioekonomiska grupper genom samhällsplanering.

I Gröna stråk, planeringsinriktning föreslås att tydliggöra att det även handlar om att kunna nyttja gröna stråk i sina vardagsresor.

Parker, planeringsinriktning föreslås kompletteras med tillägget ”...kvaliteter och värden för att passa människor genom hela livet”.

I avsnittet ”Barns behov av gröna miljöer, planeringsinriktning” föreslås ett tillägg om hur barns gröna miljöer bidrar till att utveckla barns rörelsekompetens. Det saknas ett ställningstagande som särskilt lyfter förskole- och skolgårdar. I nuläget finns det en problematik på vissa skolgårdar och en ökad funktion som mötesplatser skulle kunna fungera brottsförebyggande.

När det gäller ”Bostadsnära grönska” är det viktigt att även tänka in grönska i närheten av vård- och omsorgsboenden. När det gäller ”Stadsträd” anges att det kan vara svårt att nå målen för flera stadsdelar. Detta avsnitt kan utvecklas med en kort redogörelse för varför.

Kommentar: Temaområdet har i huvudsak justerats i linje med synpunkterna. Ställningstagande om förskole- och skolgårdar har förtydligats. Förskole- och skolgårdar hanteras i temaområde Samhällsfunktioner. Grönska i närheten av vård- och omsorgsboenden hanteras också i temaområde Samhällsfunktioner.

Klimat

Kommunstyrelsen föreslår att de hälsorisker som ett förändrat klimat innebär kan lyftas, då perspektivet anses kunna ge en drivkraft till klimatarbetet.

I avsnittet om Klimatpåverkan, planeringsinriktning bör skrivningen justeras. Nu anges att "Målbilden för Örebro kommun är ett samhälle med nettonollutsläpp". I program för hållbar utveckling och klimatstrategin framgår att den långsiktiga målbilden är ett samhälle som är klimatpositivt.

Det finns liknande skrivningar under klimatpåverkan och Människan i fokus, dessa behöver ses över så de är lika för att undvika olika tolkningar. Det kan även vara relevant att se över övriga ställningstaganden där liknande kan finnas i andra delar.

Kommentar: En skrivning om de hälsorisker ett förändrat klimat innebär har förtydligats i Klimat.

Översiktsplanen har justerats för att ha samma skrivning och mål som Program för hållbar utveckling.

Liknande frågor kan behandlas inom flera olika temaområden, och därför kan det finnas ställningstaganden som överlappar. Varje ställningstagande utgår dock från det specifika temaområdet det hör till, vilket innebär att frågan kan behövas ur olika perspektiv beroende på sammanhanget.

Livsmiljöer

I den Tematiska strategin föreslås att människan och hur våra livsmiljöer behöver vara hållbara genom hela livet bör lyftas fram.

I avsnittet Den nära och mångfunktionella kommunen, Planeringsinriktning anser kommunstyrelsen att tankar kring segregation bör lyftas in, samt hur detta kan motverkas genom olika boendetyper, närhet och ökad tillgänglighet. De föreslår även att ställningstagandet kring trygga och trafiksäkra stråk kompletteras med att sådana stråk bör främja aktiv transport.

Undertemat Mötesplatser och stråk, planeringsinriktning bör kompletteras med att attraktiva torg, platser och stråk kan bidra till trygghet och att de behöver anpassas till olika målgrupper som till exempel barn och äldre.

I undertemat om Konst, form och design bör betydelsen av den offentliga konsten lyftas, utifrån att den bidrar till jämlika förutsättningar för att kunna ta del av konst och dess positiva effekter på människan.

Kommentar: Frågan om segregation lyfts i andra delar av översiktsplanen men inte i ovan nämnda avsnitt. Frågan bedöms som mycket viktig och lyfts ytterligare i översiktsplanens olika delar, såsom Utvecklingsinriktningen.

Stråk för att främja aktiv mobilitet lyfts fram både i temaområde Mobilitet och temaområde Grönstruktur och naturområden.

Undertemat Mötesplatser och stråk kompletteras med ett ställningstagande där frågan om trygghet på torg, stråk och gaturum samt att de ska tilltala olika målgrupper lyfts.

Undertemat Konst, form och design kompletteras med en beskrivning av vikten av konst i det offentliga rummet som bidragande faktor till jämlika förutsättningar att ta del av konst.

Miljö- och hälsorisker

Kommunstyrelsen föreslår att inom undertemat Miljökvalitetsnormer, luft bör ett specifikt ställningstagande göras rörande barn då de är särskilt känsliga för luftföroreningar. Det kan formuleras på följande sätt: ”Nya förskolor, skolor och lekplatser bör utformas och placeras så att utemiljöerna exponeras för så låga halter av luftföroreningar som möjligt.”

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats enligt förslag.

Mobilitet

Kommunstyrelsen efterfrågar barnperspektivet i temaområde Mobilitet. Utöver att barn ska ha säkra skolvägar bör ställningstaganden finnas kring barns säkra transporter i vardagen. Landmärken lyfts som viktigt för barns orienterbarhet.

I den Tematiska strategin saknas jämlikhets- och tillgänglighetsperspektivet. Under Förutsättningar bör en balanserad skrivning av betydelsen gällande de stora europavägarna göras. De kan innebära en kraftig barriäreffekt mellan olika stadsdelar, speciellt den västra sidan av motorvägen.

Kommunstyrelsen anser att det i undertemat Luftfart, Förutsättningar bör framgå tydligare vilken betydelse flygplatsen har för kommunen, men också som en regional funktion, som en del av det multimodala logistikerbjudandet i Örebroregionen, samt att flygplatsen är utpekad som nationell beredskapsflygplats.

I undertemat Persontransporter, planeringsinriktning föreslås komplettering kring att främjande av aktiva transporter är en viktig investering för att öka den fysiska aktiviteten i befolkningen.

I ett ställningstagande i Transporteffektiv samhällsplanering, kring strävan efter att skapa korta avstånd till vardagliga målpunkter efterfrågar kommunstyrelsen skrivningar som medvetandegör målkonflikter i denna ambition. Dessa konflikter handlar om risken för ökad segregation om människor inte behöver röra sig utanför sin stadsdel/närområde.

Kommunstyrelsen anser att det i undertemat Fysiskt aktiva resor saknas ett ställningstagande om drift och underhåll av gång- och cykelbanor, som de menar är en jämställdhetsfråga, samt en fråga som främst drabbar äldre och personer med funktionsnedsättning. Under Förutsättningar efterfrågas en utveckling kring att barn och ungdomars mobilitet skulle kunna beskrivas mer liksom resvanor generellt och skillnader mellan kön, åldersgrupper och andra grupper.

Kommentar: Flera synpunkter är på en detaljeringsnivå som inte hanteras i översiktsplanen. I flera fall är det rimligt att i stället utgå från trafikstrategin för att få en fullständig bild av resvanor, påverkan på olika grupper etcetera.

Generellt kan sägas att temaområdets inriktning stärker den sociala hållbarheten. När det gäller planering för korta avstånd till målpunkter finns inga belägg för att det skapar inläsnings effekter och bidrar till segregation. Motorvägens barriäreffekt behandlas i en annan del av översiktsplanen.

Flygplatsens betydelse för kommunen och regionen har förtydligats.

I övrigt är synpunkten i linje med översiktsplanens inriktning.

Samhällsfunktioner

Under undertemat Förskola och grundskola, Förutsättningar beskrivs en bra utemiljö. Detta skulle kunna framhållas skarpare med ett ställningstagande om utemiljöns utformning enligt kommunstyrelsen.

I undertemat Kultur och fritid, ställningstaganden föreslås att ställningstagandet kring tillgängligheten för kultur- och fritidsaktiviteter bör kompletteras med att speciell hänsyn ska tas till barns möjlighet att nå anläggningar på egen hand.

Undertemat Fritid anses sakna jämlikhetsperspektivet när det kommer till lokalisering av fritidsanläggningar, framför allt utifrån möjligheten att skapa möten och integration. Kommunstyrelsen föreslår att detta kan anges dels som ett eget ställningstagande, dels under Förutsättningar. Kommunstyrelsen skriver dock att det finns en målkonflikt gällande denna synpunkt då lokalisering av fritidsanläggningar också kan leda till att människor i resursstarkare områden åker bil dit. Detta kan mildras genom ett tillgängligt och effektivt transportsystem.

Inom undertemat Vård och omsorg kan gröna utemiljöer lyftas som en del av vård, omsorg och rehabilitering.

Kommentar: Utemiljöns utformning berörs både i Planeringsinriktningen Förskolor och skolor och ställningstagandet om att kommunens riktlinjer för friytor i förskola och skola ska gälla.

Vad gäller Kultur och fritid har ett ställningstagande om mötesplatser kompletterats med att särskild hänsyn ska tas till barns möjligheter att nå platserna på egen hand. Vad gäller avsaknad av jämlikhetsperspektivet hänvisas till ställningstaganden under Kultur och fritid som berör varierat kultur- och fritidsutbud, jämlik och jämställd resursfördelning och markanvändning för kultur- och fritidsanläggningar samt beaktande av olika aktuella behov utifrån tillgänglighets-, jämställdhets- och integrationsperspektiv.

I undertemat Vård och omsorg (som ändras till Socialtjänst, omsorg och vård) har ställningstagandet om vård- och omsorgsboenden (nu ändrat till särskilda boenden)

kompletterats med krav på att boendena ska erbjuda gröna, trygga och trivsamma livsmiljöer som inbjuder till sociala möten och fysisk aktivitet, samt hälsosamma ute- och innemiljöer som skyddar mot överhettning.

Framtagande av översiktsplan

Kommunstyrelsen lyfter att det är avgörande att det material som används som utgångspunkt för bedömning av utvecklingen i Örebro kommun utgår från så aktuella siffror som möjligt. Enligt SCB:s siffror kommer befolkningsökningen i Örebro att vara långsammare än vad tidigare bedömningar indikerat. Nu anges den till ca 17 000 personer fram till 2050 vilket ger ett årligt genomsnitt på cirka 650 nya invånare per år. Alla åldersgrupper kommer att öka, men allra mest kommer ökningen ske hos den äldre befolkningen. Ensamhushållen kommer likaså att vara den hushållstyp som, enligt prognosen, kommer att öka mest. På grund av denna information menar kommunstyrelsen att det är viktigt att exploatering av mark för bostäder anpassas till samhällsutvecklingen och att det i förlängningen inte blir en ”överbyggnation” av bostäder. I Planeringsunderlag bör också tas hänsyn till mängden tomma lägenheter.

Kommentar: Bostadsförsörjningen består både av kvantitativa som kvalitativa behov. För Örebro kommuns del innebär det att det teoretiska antalet bostäder överstiger det antalsmässiga behovet av bostäder som indikeras i SCBs befolkningsprognos för kommunen. Det kan exempelvis förklaras med att bostadsbehoven i tätorten Odensbacken inte kan lösas genom byggnation av bostäder i stadsdelen Björkåsa, och vice versa. Samma förhållanden gäller för områden i hela kommunen såvida de inte är angränsande. Väldigt få områden i kommunen har en varierad bostadsstruktur som har möjlighet att tillgodose bostadsförsörjningens inriktningar mot att skapa blandade stadsdelar och tätorter.

Därutöver behövs en överkapacitet för att parera konjunkturykler, genomförandenaspekter samt långsiktiga markstrategiska förvärv som inte får ett genomslag i denna översiktsplans horisont. Sammantaget medför det att översiktsplanen har en teoretisk möjlighet till fler bostäder än vad det prognosbaserade behovet ger. Resonemangen kring detta har utvecklats i Utgångspunkter och temaområde Bostäder.

Kommunen har gjort bedömningen att de utbyggnadsytor som presenteras i översiktsplanen vilar på en god avvägning mellan ett antal intressen. Att prioriteringar behöver göras, och inriktningen för dem, presenteras i Utvecklingsinriktningen. För varje utbyggnadsyta som ännu inte är planlagd finns en motivering till varför det är att konstatera som ett väsentligt samhällsintresse och varför det inte finns några lämpliga alternativa lokaliseringar. En genomgång av ytorna har gjorts och motiv har redovisats i respektive utbyggnadsyta.

Vidare föreslår kommunstyrelsen att en sammanställning av de viktigaste ändringarna jämfört med tidigare översiktsplan kan tas fram, på grund av svårigheterna att få en överblick i den översiktsplan som varit ute på samråd.

Kommentar: I denna samrådsredogörelse redovisas ändringar från samrådsförslaget gentemot granskningsförslaget. En jämförelse mellan rådande översiktsplan och planen som är i framtagande har inte prioriterats.

Formalia

Kommunstyrelsen lyfter förslaget att använda begreppet invånare i stället för medborgare då det är mer inkluderande. Vidare skriver kommunstyrelsen att i temaområdet Bostäder skrivs att ”En fungerande sammanhållen och funktionsblandad stad handlar därför om att dess invånare får likvärdig och jämställd tillgång till utemiljöer, service och annat utbud, att staden är trygg och säker för alla och att det är möjligt att bo kvar i den stadsdel man trivs i, trots olika socioekonomiska förutsättningar.” Skrivningen förutsätter att man menar jämlik och inte jämställd. Avslutningsvis behöver texterna genomgående justeras gällande särskrivningar, ofullständiga meningar samt användning av ”var” i stället för ”var”.

Kommentar: Begreppet medborgare har bytts ut med invånare.

Formalia i Bostäder har justerats i linje med synpunkt ovan.

Språklig genomläsning har förekommit under granskningsperioden och kommer fortsätta förbättras fram till antagande.

Bygg- och miljönämnden

Detaljplaneenheten, Bygglövsavdelningen samt Miljöavdelningen har sammanställt synpunkter utifrån Bygg- och miljönämndens (BMN) ansvarsområden.

BMN belyser att översiktsplanen redovisar modiga ställningstaganden med en tydlig inriktning som visar var och hur staden ska växa för att kunna utvecklas hållbart till år 2050. Nämnden lyfter dock att det tydligare kan framgå att byggnation på landsbygden kan ske samt att tillägg av bostäder i mindre tätorter ses som positivt. Nämnden efterfrågar också en tydlighet i översiktsplanens uppbyggnad och skillnaden på vad som är planen och vad som är information och redovisningsdokument.

Kommentar: Den enskilda bostaden på landsbygden har fortsatt en roll i kommunens utveckling. Översiktsplanen har justerat för att tydliggöra hur de mindre tätorternas utveckling och kompletterande bostadsutbyggnadsmöjligheter är viktiga för landsbygdens utveckling som helhet.

Angående tydlighet i översiktsplanens uppbyggnad har strukturen setts över för att öka läsbarheten och tillgängligheten för läsare.

Översiktsplanen behöver bli lättare att navigera i och visa tydligare hierarkier för att underlätta tillämpning vid prövning av detaljplaner, bygglov och förhandsbesked. Även användandet av ”bör/ska” bör ses över då det spelar roll i framtagande av planer, handläggning av miljöärenden, lov och förhandsbesked.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats i linje med synpunkterna.

”Enstaka tillägg” bör förtydligas tillsammans med information om vilka områden utanför utbyggnadsområden som inte tål att kompletteras med ”enstaka tillägg”. Inom stadens randzon bör det framgå var det kan vara möjligt att tillåta ”enstaka tillägg” utan att föregås med detaljplaneläggning.

BMN beskriver det som önskvärt att fördjupa information om genomförande med en utbyggnad- eller prioriteringsordning.

Kommentar: I översiktsplanens karta anges specifika områden som ur allmän synpunkt och med hänsyn till miljö och hälsa inte bör kompletteras med ytterligare bebyggelse/enstaka tillägg. Av Utvecklingsinriktningen framgår att tillkommande bebyggelse inom stadens randzon ska föregås av detaljplaneläggning i syftet att möjliggöra en samordnad och långsiktig utveckling av Örebro tätort. Bebyggelseutveckling ska vidare ske huvudsakligen inom utpekade utbyggnadsområden. Bebyggelsekompletteringar inom randzonen ska därmed inte riskera stadens långsiktiga utveckling. Det bedöms inte som möjligt att peka ut specifika områden inom randzonen där bebyggelse tillägg utan detaljplaneläggning ändå skulle vara möjligt.

Översiktsplanen bör inte innehålla ställningstaganden om när och vilka som ska remitteras när, exempelvis som för Riksstämman för flyg eftersom detta hanteras inom ramen för BMNs interna rutiner, samt har regeringen föreslagit att reglera när vissa remissinstanser ska höras inom bygglovsprocessen. Detta skrivs om i lagrådsremissen ”nytt regelverk för bygglov” där det också står att det av översiktsplan ska framgå sådana särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden som avses i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, samt kommunens syn på vilka hänsyn som krävs för att tillvarata de särskilda värdena. Om lagförslaget blir verklighet kommer dock lovplikten i väldigt mycket högre grad utgå från vad som är särskild värdefullt enligt 8 kap. 13 § PBL. För att skapa förutsebarhet över vad som kräver lov är det därför av stor vikt att detta arbetas in i översiktsplanen så snart som möjligt under förutsättning att lagändringen blir beslutad enligt förslag. Lagändringen förväntas beslutas av riksdagen i juni 2025.

Kommentar: Bedömningen har gjorts att det är lämpligt att hänvisa till remissinstanser i de fall det gäller riksstämman i kommunen då det anses vara en del i att tillgodose riksstämman och kan beröra många olika processer.

Översiktsplanen har justerats i linje med synpunkterna gällande förändringarna i PBL.

BMN lyfter att hänsyn bör tas till vattenförekomster i kommunen och att två sådana områden kommer fattas nya beslut om i december 2027, dessa är Gäddesta och Eker, varav det ena då blir ett nytt vattenskyddsområde och det andra ett förnyat vattenskyddsområde.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats i linje med synpunkten, specifikt i objektsbeskrivningar för varje stadsdel som berörs av vattenförekomsterna som nämns.

I Miljökvalitetsnormer för luft finns ett ställningstagande gällande att detaljerade luftmätningar ska göras i områden som ska planläggas, om dessa har indikationer på att halterna av luftföroreningar blir höga, utifrån modellberäkningar. BMN anser att det bör kompletteras så att motsvarande krav ska gälla vid planläggning som ger påtaglig trafikökning eller som medger etablering av industrier, där utsläpp kan bidra till ökade halter av luftföroreningar. Översiktsplanen bör även kompletteras med ställningstaganden kopplat till lämpligheten att bygga nära riskområden för sämre luftkvalitet, exempelvis nära industrier, vilket skulle vara förenligt med EUs nyligen antagna luftkravsdirektiv.

Kommentar: Översiktsplanens ställningstaganden kopplat till miljökvalitetsnormer för luft har uppdaterats i enlighet med synpunkten samt med information om EUs nyligen antagna luftkvalitetsdirektiv.

BMN lyfter att en del ställningstaganden bör specificeras mer för att höja oss från miniminivån i olika frågor. Skrivningar där riktvärden, vägledningar och allmänna råd som finns som stöd i Örebro kommuns handläggning och myndighetsutövning används på ett sätt som ses som etablerat i interna rutiner.

Detta exemplifieras med ett ställningstagande för buller under undertemat Miljökvalitetsnormer som handlar om att riktvärden för trafikbuller samt industri- eller verksamhetsbuller ska tillämpas tillsammans med Boverkets vägledning i frågan vid planläggning och bygglov av bostadsbyggnader. BMN lyfter att det vore lämpligt att detta ställningstagande kompletterades med en punkt om att åtgärder för att minska buller i skolmiljöer ska prioriteras.

Kommentar: Avsnittet som hanterar buller har setts över i sin helhet och har bland annat kompletterats med information gällande riktvärden, vägledningar och allmänna råd kopplat till bullerproblematiken. Ett antal nya ställningstaganden har tillkommit varav åtgärder för att minska buller i skolmiljöer ska prioriteras är ett av dem.

Förskolenämnden och grundskolenämnden

Nämnderna anser att Förskolenämndens perspektiv och konsekvenser är omhändertagna via förvaltningens deltagande. De lyfter vikten att skrivningar kring ställningstaganden är flexibla och anpassningsbara för att kunna möta förändrade förutsättningar utifrån demografi. Då prognoser visar sjunkande barnantal under flera år vilket kräver en långsiktig planering och anpassningar på kort och lång sikt för att möjliggöra utveckling av hållbara förskoleverksamheter i hela kommunen och en god ekonomisk hushållning.

Förskolenämnden anser att översiktsplanen tar hänsyn till ett långsiktigt hållbart perspektiv. De ser även att översiktsplanen hanterar ett barnperspektiv genom att lyfta vikten av hälsosamma, inspirerande och ändamålsenligt utformade inom- och utomhusmiljöer som är tillräckligt stora.

Kommentar: Synpunkterna har noterats.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden, KFN, anser att den nya översiktsplanen innebär betydande positiva konsekvenser för kultur- och fritidssektorn och ser fram emot att bidra till dess implementering.

KFN önskar ändrade formuleringar och andra begrepp, som exempelvis byta ut "elitarenorna" på Eyrafältet till "idrottsarenorna" samt "idrottsanläggningar" till "kultur- och fritidsanläggningar".

I undertemat Fritid önskas en omformulering i ställningstagandet gällande att kommunen ska verka för att barn och ungdomar har tillgång till ändamålsenliga mötesplatser till "Kommunen ska verka för att invånarna har tillgång till ändamålsenliga mötesplatser i stadskärnan, stadsdelar och mindre tätorter."

Vidare efterfrågar KFN att begreppen "fritidsgård" och "fritidsklubb" som utgångspunkt ersätts med det mer generella begreppet "mötesplats".

Kommentar: Nämndens önskan om ändringar inom temaområdet Samhällsfunktioner har tillgodosetts. Begreppen "fritidsgård" och "fritidsklubb" används alltså för att exemplifiera vad en mötesplats kan vara, då det är begrepp som allmänheten har lättare att ta till sig än det generella begreppet "mötesplats". I övrigt har översiktsplanen justerats i linje med synpunkterna.

Teknik- och servicenämnden

Teknik- och servicenämndens relation till översiktsplanen är mångfacetterad. Översiktsplanen är dels grunden för nämndens framtida uppdrag och påverkar förutsättningarna för att kunna utföra nämndens grunduppdrag. Samtidigt är översiktsplanens karaktär översiktlig och många av nämndens förutsättningar bestäms när tex stadsdelar detaljplaneras eller när allmän plats slutligen projekteras. Dessa förutsättningar ligger till grund för nämndens synpunkter.

Under rubriken avfall skriver TSN att översiktsplanen behöver kompletteras med ett ställningstagande som stödjer möjligheten att lokalisera kvartersnära insamlingsplatser på allmän plats när alla andra förslag är förkastade. Vad gäller kostnaden för detta bör den belasta den part som har nytta av lösningen, inte huvudmannen för allmän plats.

Kommentar: Detta är i linje med översiktsplanen. Ställningstaganden som finns idag är tillräckliga för att hantera frågan i senare skede av samhällsbyggnadsprocessen för en hållbar avfallshantering.

TSN lyfter behovet av snödeponier i fler väderstreck, detta som en konsekvens av en mer förtätad stad.

Kommentar: Anfall och återvinning i temaområde Miljö- och hälsorisker har kompletterats med frågan om behov av snödeponier.

Temaområdet Mobilitet, undertemat Persontransporter behöv kompletteras med ställningstaganden om att trygg cykelparkering bör finnas i anslutning till pendlarparkeringar. I undertemat Gods och citylogistik efterfrågas en tydligare planeringsinriktning avseende samordnade av leveranser till city för att kunna utesluta lastbilar helt i vissa av stadskärnans centrala gator.

Kommentar: Parkering för cykel är lika viktig som parkering för bil vid pendlarparkeringarna.

Det är önskvärt med färre, mindre och tystare lastbilar i stadskärnan, vilket också uttrycks i översiktsplanen. Vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå dit behöver fördjupas i en kommande citystrategi, där samdistribution kan vara en av flera möjliga lösningar.

Under rubriken Vatten och avlopp meddelar TSN att den översiktliga dagvattenutredningen för Örebro tätort saknas som planeringsunderlag. Utredningens resultat för åtgärdsytor bör läggas in i kartan under ”område lämplig för dagvattenhantering”. Även ytor som är framtagna för lämplig dagvattenhantering i planprogram bör tillföras i kartan. En analys bör också göras om den nya innebär en omfördelning av utbyggnads- och förtätningsområden som innebär att ytorna bör räknas om.

Kommentar: Översiktlig dagvattenutredning har lagts till i text och karta.

Under temaområdet Klimat, undertemat Höga flöden efterfrågas en utveckling kring skyfall. Nämnden föreslår att följande ställningstaganden ska läggas till i undertemat:

”Kommunen ska verka för utbyggnad av dagvattenanläggningar enligt den översiktliga dagvattenutredningen för Örebro tätort samt efter förslag enligt planprogram, dagvattenutredningar och i samband med ombyggnadsprojekt”.

”I samband med stadsutveckling behöver avrinningsvägar och avrinningsområden beaktas. Dessa sträcker sig ofta längre än till enskilda detaljplaneområden”.

”I samband med stadsutveckling av befintliga miljöer ska klimatanpassning vara en viktig utgångspunkt.”

Kommentar: Förslag på ställningstagande gällande den översiktliga dagvattenutredningen tillkommer i karta och text. Ställningstagande gällande avrinningsvägar och avrinningsområden behöver föregå av en utredning men tillkommer utifrån kunskapen om flödesbastighet i översvämningskartor. Ställningstagande gällande klimatanpassning är i linje med samrådsförslaget.

TSN lyfter att text i Utgångspunkter, hållbar utveckling, vatten beskriver att ett säkerställande av dricksvattenförsörjning kan stå i konflikt med exploateringsorienterade intressen. Nämnden menar att dricksvattenförsörjning bör ha en prioritet och det bör inte planeras för exploateringsområden som kan komma i konflikt med detta.

Kommentar: I Utgångspunkter görs ingen prioritetsordning, utan är en del i översiktsplanen som redovisar utgångspunkterna för översiktsplanens helhet. De konkreta ställningstagandena för dricksvattenförsörjning görs i aktuellt temaområde, i detta fall Vatten.

Under temaområdet Livsmiljöer, undertemat Mötesplatser och stråk bör även funktionen dagvattenrening läggas till i ställningstagandet gällande omgestaltning och omfördelning av ytor längs storskaliga trafikleder.

Kommentar: Tema Livsmiljöer, undertemat Mötesplatser och stråk har kompletterats med frågan om dagvattenhantering vid omgestaltning och omfördelning av ytor längs storskaliga trafikleder.

Nämnden föreslår också att undertemat Vatten som teknisk försörjning bör utvecklas med information om konsekvenserna av en växande stad när det gäller infrastruktur för teknisk försörjning under och ovan mark. Nämnden föreslår också ett ställningstagande som lyder: ”Vid planläggning av nya områden ska behov av, och förutsättningar för VA-ledningar utredas tidigt i planprocessen.” I samma undertema bör ordet ”underjordisk infrastruktur” bytas mot ”VA-ledningar”.

Kommentar: Alla aspekter behöver utredas tidigt i planprocessen istället för att särskilja ut en tematisk fråga. Ordet underjordisk infrastruktur är ändat till VA-ledningar.

Markanvändningen runt Skebäcksverket bör avsättas för verkets framtida expansion som är en konsekvens av en utveckling av staden.

Kommentar: En justering av ytan för Skebäcks reningsverk görs då behovet av en framtida expansion ses som viktig. Objektsbeskrivningen för Skebäcks reningsverk har kompletterats med information om hänsyn som behöver tas vid en expansion av anläggningens funktioner. Det ses som positivt om expansionen i första hand kan ske på möjliga förtätningssytor inom anläggningens område för att skapa en yteffektiv helhet och på så sätt värna andra känsligare ytor i anläggningens närområde.

TSN lyfter också behovet att peka ut en yta för ett nytt vattentorn i den norra delen av staden, samt föreslår att översiktsplanen kompletteras med ställningstagandet: ”Kommunen ska verka för att det finns tillräckliga ytor för nödvändig utbyggnad av reningsverk och vattenreservoarer”.

För undertemat Dagvatten föreslås ett tillägg med ett ställningstagande som handlar om säkerställande av god dagvattenhantering, samt en fråga kring möjligheten att hänvisa till dagvattenriktlinjerna trots att dessa inte är antagna

än. Förslaget är att formulera ställningstagandet så att kommunen ska följa de senast antagna kommunala strategier eller policys.

Kommentar: Översiktsplanens temaområde Vatten kompletterades med följande ställningstagande: "Kommunen ska verka för att det finns tillräckliga ytor för utbyggnad av reningsverk och vattenreservoarer. Områden som är aktuella att studera vidare för framtida vattenreservoarer är kring Vivalla respektive Kränglan." Hänvisning till dagvattenriktlinjer har tagits bort.

I temaområdet Ett robust samhälle lyfter TSN behovet att förtydliga att teknisk försörjning, så som stabil vattenförsörjning och fungerande avlopp med självfall, är av central betydelse för att skapa väl fungerande trygghetspunkter.

Kommentar: Temaområdet har uppdaterats enligt synpunkt.

Vård- och omsorgs, Funktionsstöds- och Socialnämnden

Tjänstepersoner från Socialförvaltningen har varit delaktiga i framttagandet med representation i arbetsgrupper och bedömningen är att nämndens perspektiv och synpunkter har fångats upp väl i arbetet. Nämnden har valt att fokusera på följande temaområden: Bostäder, Människan i fokus, Samhällsfunktioner samt Ett robust samhälle.

Nämnderna ställer frågan "Finns det risk för målkonflikter och hur ska i så fall de olika målsättningarna viktas mot varandra?" när det kommer till översiktsplanens ambitiösa strategier och hur dessa ska implementeras i samhällsplaneringen.

Kommentar: Översiktsplanens strategier är ett resultat av mål av betydelse för samhällsbyggnadsprocessen, lokala förutsättningar och ett antal fler perspektiv som beskrivs i översiktsplanens utgångspunkter. Översiktsplanens implementering i samhällsbyggnadsprocessen är ett kontinuerligt arbete som kräver att nya arbetssätt kan behöva utvecklas för att säkra planens inriktningar.

De efterfrågar att planens tillgänglighet utifrån dess omfattning och innehåll och föreslår att den säkerställs utifrån nämndens målgrupper.

Även om planen ger styrning till Örebro kommun som organisation så önskar nämnden att det tydliggörs i planen att ambitionerna och viljeriktningarna behöver uppnås i samverkan med andra aktörer i samhället så som näringsliv, civilsamhället och regionen.

Kommentar: Översiktsplanens struktur har setts över för att öka läsbarheten och tillgängligheten för läsare. I Utgångspunkter och Samhällsbyggnadsprocessen tydliggörs att samverkan är väsentlig för att nå översiktsplanens intentioner.

I temaområdet Bostäder efterfrågar nämnderna att det under Förutsättningar säkerställs att även befintlig bebyggelse beaktas i bostadsplaneringen, då det anses ha störst fokus på nybyggnation idag. Texten bör även kopplas till Strategin mot hemlöshet och allas möjlighet till bostad.

Under undertemat Bostäder för olika behov föreslås en omformulering på ställningstagandet som handlar om seniorbostäder och dess lokalisering till att också omhänderta alla målgrupper och inte begränsas till de bostadsformer/insatser som finns idag, tex ”anpassade bostäder för olika behov”. De lyfter även att begreppet vård- och omsorgsboende idag benämns som särskilt boende. Ställningstagandet föreslås också flyttas till undertemat Bo för livet eftersom alla, oavsett behov, ska ha bo för livet. Under Förutsättningar föreslår nämnden att de sociala perspektiven bör lyftas in samt att det belyser att dessa perspektiv involveras i ett tidigt skede av samhällsplaneringen.

Kommentar: Befintliga bostäder har kompletterats i ställningstaganden för temaområde Bostäder. Temaområdet tar stöd i riktlinjer för bostadsförsörjning som i sin tur har noga sammankopplats med strategi mot bemlöshet och anses möta behovet av sammankoppling mellan styrdokument.

I övrigt har översiktsplanen justerats enligt synpunktens förslag.

Nämnderna tycker att temaområdet Människan i fokus belyser det sociala hållbarhetsperspektivet men lyfter att det i ingressen kan kompletteras med perspektivet att skapa trygghet och attraktivitet för nämndens medarbetare som arbetar i de olika bostadsområden, vilket även föreslås som en komplettering i undertemat Ett tryggt vardagsliv.

För undertemat Barnperspektiv och barnets egna perspektiv föreslår de att det i ingressen tydliggörs att även barn är en heterogen grupp invånare med varierad funktionsförmåga, ålder, sociala förutsättningar osv. Mötet mellan olika människor är av stor vikt.

Under undertemat Ett jämställt Örebro föreslås att ett vidare perspektiv på könsuppdelning övervägs.

I undertemat Människors hälsa och välbefinnande föreslår nämnden att vända på perspektivet och lägga fokus på att gynna integration snarare än att belysa och benämna socioekonomiskt svaga områden, i denna mening: ”För att bidra till att utjämna hälsoskillnader bland kommunens invånare är det viktigt att prioritera åtgärder som gynnar socioekonomiskt svaga områden.”

Kommentar: Att fortsätta främja trygghet och attraktivitet i bostadsområden är i linje med översiktsplanens intentioner. Det har tydliggjorts att barn är en heterogen grupp invånare. Ställningstagandet kvarstår som det var skrivet under samrådet för att det bedöms vara ett tydligt sätt att visa på att dessa områden bör prioriteras vilket utvecklas under förutsättningar.

I temaområdet Samhällsfunktioner och avsnittet Vård och omsorg föreslår nämnderna att det tydliggörs att det är viktigt att socialtjänsten medverkar i samhällsplaneringen på ett strukturellt sätt. Detta bör lyftas på fler ställen eller mer övergripande samt inbegripa övrig socialtjänst.

För ställningstagandet kring att kommunen ska verka för att skapa förutsättningar för samnyttjande av lokaler föreslår nämnderna att nya

särskilda boende gärna kan placeras med närhet till vårdcentraler, om så är möjligt.

Nämnderna lyfter även att de fysiska miljöerna runt särskilda boenden bör lyftas i temaområdet. Gröna, trygga och trevliga livsmiljöer som inbjuder till fysisk aktivitet och sociala möten är viktiga för de boende.

I temaområdet Samhällsfunktioner fokuserar nämnderna på undertemat Vård- och omsorg och föreslår att det vidgas till Socialtjänst, omsorg och vård.

Kommentar: Nämndernas önskemål gällande undertemat vård och omsorg har tillgodosetts. Socialtjänstens medverkande i samhällsplaneringen har tydliggjorts i ställningstagande och bakgrundstext. Vård- och omsorgsboendens placering nära vårdcentraler, om så möjligt, samt kvalitativa krav på boendes livsmiljöer har införts i ställningstaganden.

Inom Samhällsfunktioner avsnitt Vård och omsorg har nämndens önskan tillgodosetts då undertemat vidgats till "Socialtjänst, vård och omsorg" och socialtjänstens medverkan har förtydligats både i ställningstagande och förutsättningar. Nämndernas önskan om att ställningstaganden om lokalisering av särskilda boenden nära vårdcentraler har tillgodosetts, likaså gäller gröna, trygga och trevliga livsmiljöer för boende.

Nämnderna lyfter två synpunkter kopplat till temaområdet Ett robust samhälle. Den ena är frågan om hur man i översiktsplanen tar höjd utifrån perspektivet transporter vid händelser som krig, brand eller liknande. Den andra är behovet av att möjliggöra trafik för tunga transporter är viktigt vid alla omständigheter.

Kommentar: Synpunkterna som rör Ett robust samhälle finns medtagna på generell nivå, men behöver utvecklas mer vid kommande revidering av översiktsplanen.

Jämställdhetsdelegationen

Jämställdhetsdelegationen (JD) lyfter förslag på omformuleringar samt goda jämställdhetsexempel från översiktsplanen. Bland annat lyfts Utvecklingsinriktningen och Strategin Livsmiljöer ha god kvalitet och att jämställdhetsperspektivet är en del i utvecklingsarbetet.

I temaområdet Människan i fokus, Ett jämställt Örebro lyfter JD att innehållet visar en medvetenhet om att ojämställda strukturer måste motverkas och att jämställdhetsintegrering är nyckeln till att uppnå målet, där jämställdhetsperspektivet bör genomsyra översiktsplanen.

JD skriver vidare att det är viktigt att jämställdhetsperspektivet synliggörs även i andra delar av översiktsplanen där det är relevant. Exempel på detta är under temaområdet Människan i fokus, Ett tryggt vardagsliv som kan knyta an till undertemat Ett jämställt Örebro eftersom en trygg offentlig miljö bidrar till att stärka tryggheten i hemmet och arbetet med att motverka ojämställda strukturer, samt att lyfta fram kvinnors och mäns olika livsvillkor är frågor som berör varandra. JD lyfter också att kvinnor och män,

flickor och pojkar har olika förutsättningar och erfarenheter, men ska ha samma möjlighet att delta i planeringsprocessen både kring Ett tryggt vardagsliv samt Livsmiljöer på lika villkor.

JD har som medskick att det bör ses över att hänvisningar till social hållbarhet är konsekventa och tydliga och att jämställdhetsperspektivet synliggörs. En justering är att addera "... och jämställda villkor" där det i översiktsplanen står "jämlig" i samrådsförslaget. Dessa förändringar kan göras i Utgångspunkter - Hållbarhet utveckling, Bostadsförsörjning, Infrastruktur och transporter, Utgångspunkter – Omvärldens påverkan – Människors ojämlika livsvillkor ökar samt Nulägesbild – Vardagsläget i Örebro kommun.

Vad gäller landsbygdsutveckling skriver JD att jämställdhetsperspektivet är en viktig fråga och undertemat Ett jämställt Örebro är relevant även vid planering av landsbygdsutvecklingen.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats enligt synpunktens förslag. I övrigt är översiktsplanen i enlighet med synpunkten.

Landsbygdsdelegationen

Synpunkter från Landsbygdsdelegation handlar om att bygga cykelvägar mellan orter på landsbygden, se över möjlighet till LIS-områden i till exempel Hampetorp och Kilsmo, att utveckling ska beaktas i de mindre orter utanför "noderna", såsom Närkes kil och Asker. Andra synpunkter från Landsbygdsdelegationen syftar till att åkermark ska indelas i olika klasser, att göra om en del verksamhetsmark i Odensbacken till utbyggnadsytor för bostäder.

Till sist vill de lyfta att detaljplaner i de mindre tätorterna ska ses över, om det kan finnas möjlighet att bygga på prickmark.

Kommentar: Kommunen har inte möjlighet att bygga cykelvägar där vi inte är väghållare, däremot pekas ett antal cykelvägar ut som önskvärda i samrådsförslaget. Dessa behöver prioriteras i den cykelplan som tas fram av Region Örebro län.

Frågan om att omvandla planlagd verksamhetsmark till bostadsmark har diskuterats i framtagandet av översiktsplanen men bedöms inte vara ett lämpligt alternativ då det finns behov av att värna möjlig utbyggnad för verksamheter och tillskapa arbetsplatser.

Ett ställningstagande kring LIS finns i översiktsplanen, vilken i korthet går ut på att kommunen vill utreda förutsättningarna för att ta fram en så kallad LIS-plan.

Översiktsplanen har en indelning av åkermarken utifrån ett livsmedelsförsörjningsperspektiv och den har legat till grund för markanvändningen som finns i kartan. När det gäller aktuellt område i Odensbacken har det funnits vara högre prioriterat att kvarhålla marken som möjlig för utveckling av verksamheter. Möjligheter till bostäder finns på andra ställen på orten.

Efterfrågan av en genomgång av detaljplaner avseende prickmark är inte en fråga för översiktsplanen. Berörda fastighetsägare har möjlighet att söka planbesked för ändring eller framtagande av ny detaljplan.

Örebroporten

Örebroporten har lämnat konkreta synpunkter på särskilda geografiska områden och fastigheter. Synpunkterna på Eyraområdet gäller områdets utbredning, byggnadshöjder, en efterfrågan på att högre byggnation ska kunna prövas. Förutom höjd finns efterfrågan att möjliggöra för fler användningar än nuvarande utpekande för flera fastigheter.

Kommentar: Ytan och skrivningarna för Eyra idrottsområde har justerats. Översiktsplanen möjliggör andra användningar inom området men att huvudinriktningen är idrotts- och aktivitetsområde för elit- och breddidrott i bred bemärkelse i enlighet med pågående uppdrag om utvecklingsförslag för området. Vilka användningar och höjder som kan vara möjliga ska bland annat undersökas i utvecklingsförslaget. Frågor om höjd och användning prövas slutligen i samband med detaljplanläggning. Översiktsplanens ställningstaganden fungerar i sammanhanget vägledande.

Örebroportens synpunkter på Aspholmen gäller gränsdragning för ändrad användning av bostadsutbyggnad, kontor samt en förstärkning av det gröna stråket där även cykeltrafik bör tillåtas.

Kommentar: Ytorna för bostadsutbyggnad inom Aspholmen har justerats. Fördelningen har tagit utgångspunkt i det planprogram som utgör underlag samt i de planarbeten som pågår. Ytorna är i vissa delar schematiskt illustrerade och kan studeras vidare i framtida detaljplaner med planprogrammet som utgångspunkt. Även här fungerar översiktsplanens ytangivelser och ställningstaganden i sammanhanget vägledande. En komplettering av ytterligare grönastråk har tagits med i mark- och vattenanvändningsdelen av kartan såväl inom Aspholmen som viktiga förbindelser till parker i norr och söder. De gröna stråken fyller en viktig funktion i området för rekreativ vistelse och promenader, och därför är cykelning avsett att ske i andra stråk.

På Mannatorpsvägen (Svampenterminalen) lyfts synpunkter gällande att Mannatorpsvägen kan föregå omvandlingen av Holmen. Det finns en önskan att lyfta in området i utvecklingsområdet för centrala Örebro och som ska utvecklas med en starkare koppling till stadsdelen norr med bostäder, kontor, skola, besöksanläggningar samt länkar till centrala Örebro. De lyfter en vilja att exploatera området i etapper och att utredningsområdet begränsas till en del av fastigheten.

Kommentar: Svampenterminalenområdet har utgått som Utredningsområde. Södra delen av området utgör utbyggnadsområde för kontor m fl ändamål. Norra delen är avhängig Holmenområdets framtida utveckling.

I Örebroportens synpunkter gällande flygplatsområdet efterfrågas en utökning av utbyggnadsområdena för flygplatsanknuten verksamhet. En annan synpunkt gäller området för befintlig segelflygsverksamhet och att

användningen kan omprövas för att ingå i Utbyggnadsområde för flygplatsanknuten verksamhet. Område för kultur- och fritidsaktiviteter och utveckling av motorsport bör expandera norrut/österut i stället för söderut.

Kommentar: Synpunkterna har tillgodosetts och utbyggnadsytorna för verksamhet kring flygplatsen har vidgats.

I Kvinnersta lämnar Örebroporten synpunkter på användningen av olika ytor, samt avgränsningar av Utbyggnadsområden.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats så att det västra området kan prövas för inslag av verksamheter, däremot har utbyggnadsområdet i öster minskats ner till fördel för jordbruksmarken. I norr anses utbyggnad ej vara lämpligt på grund av att utbredningen av ny bebyggelse gör orten än mer gles och kontakten med service blir ännu mer bristfällig.

Örebroportens synpunkter på fastigheten för Virginska skolan gäller att den planerade cykelbanan utmed Östra Bangatan ska dras på allmän plats och inte på kvartermark.

Kommentar: Cykelbanan har placerats på allmän plats i översiktsplanen.

Det efterfrågas beskrivning i karttext av området för Conventum, Evenemangskvarteret och Medborgarhuset. Dessutom efterfrågas beskrivning av vilka förutsättningar som ska ges för utveckling som besöksmål under Utvecklingsinriktning och Viktiga stråk. Örebroporten lyfter även att kopplingar och upplevelsen av det publika rummet har stor betydelse för besökare, och stråk bör pekas ut som viktiga rörelsestråk.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med en beskrivning av platsens funktion i Mark- och vattenanvändningsdelen av kartan.

Örebroportens synpunkter på Pappersbruksområdet gäller en efterfrågan om att förtydliga kontor och verksamheter del i en Mångfunktionell bebyggelse. Östra delen av skofabrikstomten i hörnet Bruksgatan - Pappersbruksallén ska prövas för andra funktioner och ändamål än bostäder.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats så att Mångfunktionell bebyggelse förtydligats och möjlig användning breddas.

För området Österplan och vid Birgittaskolan anser Örebroporten att området är möjligt att utreda vidare för bostadsutveckling och bör utökas åt nordost för att kunna utvecklas ihop med Österplan.

Kommentar: Örebro kommun bedömer att området kring Birgittaskolan bör förbli skoländamål alternativt kompletteras med passande utveckling vid eventuell avkulvertering.

Örebroportens yttrande på området kring Rudbecksskolan gäller avgränsningen av skolytan som nu enbart gäller Jensen. Översiktsplanen bör möjliggöra utredning av kompletterande användning som kontor, samt

kompletterande bebyggelse utmed Rudbecksgatan för mångfunktionell användning.

Kommentar: Skoländamålet ska värnas i detta centrala läge så någon möjlighet för annan utveckling för platsen anges därför inte. Mark- och vattenanvändningen har kompletterats med de gymnasieskolor som ligger på egen fastighet i syfte att värna denna markanvändning och säkerställa det långsiktiga behovet av skoltomter i olika delar av staden.

Till sist lämnar Örebroporten synpunkter på området för Tybblelundshallen där de efterfrågar möjlighet att kombinera idrotts- och fritidsändamål med bostäder och/eller kommersiella lokaler i expansionsytan.

Kommentar: Den befintliga Tybblelundshallen kompletteras primärt med nya ytor för idrottsutövning eller andra rörelseaktiviteter i det närliggande området i nordost, även övriga kultur- och fritidsaktiviteter kan tillskapas. Sekundärt kan området kompletteras med bostäder och lokaler.

Örebrobostäder

ÖBO framför att remissunderlaget är väl genomarbetat och innehållsmässigt bra material med många goda ställningstaganden, men svårnavigerat och svårt att få en överblick av dokumentet, dess förslag och konsekvenser. De fem Övergripande strategierna är tydliga och en bra grund för att skapa en hållbar utveckling som ÖBO ställer sig bakom. ÖBO ser också positivt på att landsbygdsutvecklingen fått en centralisering kring kommunala kärnor, detta kan ge effekt på ÖBOs arbete för att utveckla detta.

Hänsyn

ÖBO efterfrågar förtydligande av vad som gäller inom Riksintresset för kulturmiljövård i centrala Örebro.

Öbo föreslår att nuvarande Tybble centrum inkluderas i föreslaget Utredningsområde för kultur och fritid strax österut för Almby/Näsby/Ormesta.

Kommentar: Kommunen delar bilden av att riksintresseområdets värden och hanteringen av dem behöver förtydligas. Ett arbete pågår hos Länsstyrelsen för att revidera riksintressets avgränsning och beskrivning. Kommunen kommer att delta i dialog kring detta. I översiktsplanen anges kommunens ställningstaganden om hur riksintressen ska tillgodoses. I Länsstyrelsens samrådsvar framgår att Länsstyrelsen är positiva till kommunens ställningstaganden, vilket är positivt för att tydliga och samstämmiga besked ska kunna ges om utveckling inom riksintresset. Kommunen har en nära dialog med Länsstyrelsen i frågor som berör riksintresset, för att så långt som möjligt nå en delad och samstämmig hantering. I slutändan har dock kommunen och Länsstyrelsen olika roller och ansvar när det gäller riksintresseområden, varför det ibland kan finnas olika syn på hantering av en viss fråga.

Kartlagret Kultur och fritid utredningsområden utgår från kartdelen Hänsyn och informationen om behov av utredning av kultur- och fritidscenter återfinns i

respektive stadsdelsbeskrivning. Tybble centrum bedöms vara ett bra läge för kultur- och fritidsverksamhet.

Mark- och vattenanvändning

ÖBO anser att översiktsplanen ej stödjer deras arbete med att Vivalla ska bli en mer integrerad och attraktiv stadsdel. De anser att det blivit en försämring från tidigare översiktsplanen då bostäder är borttagna söder om Vivallaringen. ÖBO vill att kartmaterialet förtydligas hur det är tänkt att områden ska knytas ihop med varandra, de anser dock att det framgår tydliga mål om detta i textdelarna.

ÖBO ser att arbetet med att minska påverkan av översvämningar från Lillån bör vara av allra högsta vikt. Vallby och Holmen skulle blivit mycket viktiga pusselbitar i att knyta samman Vivalla med andra delar av Örebro samt i att minska de många barriärer som stadsdelen idag präglas av. ÖBO önskar ytterligare dialog kring översiktsplanens hantering av Vivalla utifrån de visioner och idéer som ÖBOs generalplan för Vivalla (2010) och den nyligen framtagna utvecklingsplanen för Vivalla (2024) lyfts fram.

ÖBO är positiva till utbyggnad för bostäder kring Ekersvägen men med reservationen att de vill vara involverade eftersom det kan få stor påverkan på Varberga. Likaså med utveckling längs Karlslundsgatan som kan påverka Haga centrum, Oxhagen och Grönsångaregatan.

ÖBO önskar tydligare ställningstaganden och mer ingående förklaring av hanteringen kring kopplingen mellan Södra station och Södercity.

Kommentar: Efter samrådet beslutades att alla Fördjupade översiktsplaner skulle arbetas in i översiktsplanen, vilket lett till förändringar i stadsdelsinformationen för både Vivalla/Boglundsängen, Södra station och Södercity. Ställningstaganden kring integration mellan områden, trygghetsfrämjande arbeten, påverkan av trafiksituationen i Boglundsängen, samt föroreningar har tillförts i ställningstaganden för Vivalla. Information kring Vivallas bad har tillkommit. Tidigare utbyggnadsområden runt stadsdelen har tagits bort till fördel för de höga naturvärden som förekommer. Dessa anses ha försvårat en annan utveckling än bevarande av dessa.

Utredningsområdet för Vallby indikerar i samrådsförslaget att bostadsbebyggelse kan förekomma, men detta är justerat på grund av behovet av åtgärder kopplat till översvänningsproblematiken. I arbetet med Vallbys utveckling kommer närliggande områdets behov att inkluderas.

Dialogarbete och samarbeten mellan Örebro kommun och ÖBO utformas inom ramen av vardera parter uppdrag.

Utbyggnadsområden som är utpekade längs Ekersvägen och Karlslundsgatan baserar sig på tidigare framtagna planeringsunderlag i form av ett utvecklingsförslag respektive planprogram. Dessa kommer utgöra utgångspunkt i fortsatt planering och berörda fastighetsägare involveras på lämpligt sätt i samband med detta.

Ytor för kontorsutbyggnad har till kommit i stadsdelen Södra station och Södercity, tillsammans med ställningstaganden som tidigare varit en del av den Fördjupade översiktsplanen för Pulsådern.

Utvecklingsinriktning

En lokal kärna är placerad på ett annat ställe i Baronbackarna än där ÖBO har torg och centrum idag, vilket påverkar hur ÖBO behöver se på placering av verksamheter och framtidsplanerna i Baronbackarna. ÖBO önskar dialog och samarbete i frågan.

Kommentar: Utvecklingsinriktningsdelen av kartan har i granskningsversionen omarbetats för att fungera mer som en översiktlig illustration. Placeringar och utbredningar av de olika objekten ska inte ses som exakta, istället är det relationerna mellan olika objekt i kartan som är tänkta att lyftas fram. Den mer exakta centrumplaceringen återfinns i mark- och vattenanvändningsdelen av kartan.

Mobilitet

ÖBO anser att trafiksituationen vid motorvägsavfarten och Hedgatan bör ses över, i nuläget är det skadligt för Vivallas integrations- och utvecklingsmöjligheter. ÖBO är positiva till den föreslagna bussdragningen genom Vivallaparken, och fler busshållplatser. Detta arbete behöver göras i samarbete med ÖBO och Västerport. ÖBO vill även vara med i diskussioner kring utveckling av cykelbanor i Varberga. Gällande förläggning av lokal huvudlänk för biltrafik mellan Varberga och Oxhagen ser de att det vore bäst om den dras runt Oxhagen, i stället för igenom.

ÖBO vill även vara med i diskussionen kring pendlarparkering i Varberga och Haga centrum, de har synpunkter kring placering.

De saknar skrivelse om trafiksäkra gång- och cykelvägar vid redan befintlig bebyggelse, där Vivallaskolan nämns som exempel där detta behövs.

Kommentar: Kommunen delar bilden av att trafiksituationen vid trafikplats Hedgatan är problematisk och arbetar med att försöka finna lösningar.

Förslaget om en ny vägförbindelse mellan Oxhagen och Varberga kommer att tas bort.

Vikten av hög trafiksäkerhet i befintlig miljö finns redan med som ställningstagande. Dialog kommer att hållas med Öbo i de frågor som nämns ovan.

Ny byggnation och befintlig bebyggelse

ÖBO ställer frågan varför översiktsplanen beskriver att kommunen ska verka för trafiksäkra gång- och cykelvägar vid skolor endast vid ”nybyggnation”, samt varför det finns skrivelser som understryker att kommunen ska sträva efter livskraft och goda boendemiljöer endast vid planering av nya bostäder.

Kommentar: Översiktsplanen justeras enligt synpunkt kring trafiksäkra gång- och cykelvägar.

I temaområdet bostäder nämns det att i befintliga likväl som nya bostadsområden eftersträvas en god boendemiljö med närhet till grönska, för att bidra till god hälsa, välbefinnande och trygghet.

Castellum

Synpunkter på hur Aspholmens utveckling redovisas i Mark- och vattenanvändning, de vill utöka yta för bostadsutbyggnad öster om Aspholmsvägen, samt har en uppfattning att översiktsplanen pekar på att riva befintliga byggnader som inhyser verksamheter.

Kommentar: Utpekandet av Aspholmen som ett Utvecklingsområde har sin utgångspunkt i det antagna planprogrammet för Aspholmen/Nasta. I översiktsplanen beskrivs den övergripande och långsiktiga utvecklingen av området där planprogrammet även fortsatt kommer fungera som utgångspunkt i framtida detaljplanearbeten. Intentionen med utvecklingen är att komplettera befintliga verksamheter med bland annat bostäder, skola och annan service. Flertalet verksamheter i området ses som positivt för platsen då dessa kan fungera väl tillsammans med en bostadsutveckling i området. Eventuella avsteg från det antagna planprogrammet kan studeras i respektive detaljplaneärende där fördjupande studier av lämpligheten kan göras. Hela stadsdelen anges som Mångfunktionell bebyggelse, där i grunden en bred markanvändning välkomnas.

Castellum anser att översiktsplanen inte ska styra placeringen av dagligvaruhandel.

Kommentar: Dagligvaruhandeln är en viktig och strukturbildande verksamhet och var denna typ av handel lokaliseras påverkar i hög grad tillgängligheten och invånarnas vardagsliv. Därför innefattar översiktsplanen övergripande ställningstaganden om lokalisering av dagligvaruhandel.

Castellum lyfter en önskan om att utveckla pendlarparkeringar med möjlighet att byta till cykel samt att det ej tas bort fler parkeringar i Örebro centrum.

Kommentar: Arbete med att ta fram fler pendlarparkeringar pågår utifrån dem som är utpekade som möjliga lägen i samrådsförslaget. Tillgång till parkering i stadskärnan bedöms idag som god, med parkeringshusen inräknade, men frågan kommer att analyseras närmare i en kommande citystrategi.

Nerikes Brandkår

Infrastruktur

Nerikes brandkår har i sitt yttrande påpekat att planeringen för brand- och släckvatten behöver ske i nära samverkan mellan kommunernas enheter för fysisk planering och miljötillsyn, VA-huvudmannen och räddningstjänsten. De betonar även vikten av framkomlighet för räddningstjänsten, på både huvudgator utan att riskera fastna i bilköer samt på lokalgator där

framkomligheten oftast är tillräcklig så länge fordon parkeras på avsedda platser och utrymme finns för snöröjning och snövallar.

Kommentar: Kommunen har ett utarbetat samarbete samt en löpande dialog med räddningstjänsten rörande planeringen samt framkomligheten på huvudgatorna och framkomligheten är i regel god, inte minst eftersom räddningstjänsten har möjlighet att använda de separata busskörfälten.

Risker och skyddsavstånd

De lämnar även synpunkter på att kommunen bör, i vidare planering, identifiera riskobjekt och/eller andra riskkällor som kan påverka särskilt skyddsvärda objekt ur ett samhällsperspektiv såsom sjukhus, värmeverk, vattentäkt. Inom begreppet riskhantering bör även olycksförebyggande åtgärder planeras, exempelvis skyddsavstånd till transportleder av farligt gods samt trafiksäkerhetshöjande åtgärder utifrån trafiksituation på E18/E20 som går genom Örebro.

Nerikes Brandkår pekar på att statistik visar att trafikolyckor företrädesvis sker på sträckan mellan av- och påfart vid riksväg 50 och Marieberg som även är hårt trafikbelastad, både av trafik generellt samt fordon som transporterar farligt gods. Vägsträckan är även belägen i Örebro kommuns vattenskyddsområde där en olycka kan få mycket stora konsekvenser.

Kommentar: Kommunen delar bilden av risken för olyckor där motorvägen går genom vattenskyddsområdet och har påbörjat en dialog med Trafikverket, som är väghållare, för ytterligare skyddsåtgärder.

Andra klimatrelaterade risker med dess konsekvenser bör beaktas i vidare planering. Nerikes Brandkår lämnar synpunkter på att byggnader ska kunna utrymmas i översvämningssituationer. De anser att särskilt höga krav bör ställas i planer som medger användningar där personer vistas som kan förväntas ha svårighet att evakuera själva, såsom vård, bostäder, förskola och skola.

Kommentar: Synpunkten om utrymning av översvänningsdrabbade byggnader noteras och tas med i fortsatt arbete.

Föreningar, samfund, företag, organisationer och övriga sammanslutningar

Axberg-Hovsta socialdemokratiska föreningen

Önskemål om en vägförbindelse mellan Hovsta och Lillån längs med järnvägen.

Kommentar: Denna förbindelse bedöms inte prioriterad utifrån att det finns ett existerande vägnät som förbinder platserna.

Bordtennisklubben Safir och Örebro bordtennisseniorer

De båda föreningarna betonar vikten av att utveckla Eyrafältet utan att riskera de värden som finns idag, med fokus på folkhälsa och idrottsmöjligheter.

Kommentar: Inriktningen för Eyrafältet är idrott. I dagsläget finns verksamheter som kompletterar huvudinriktningen så som kontor, restauranger, service m.m. Sådan kompletterande användning kommer finnas även framledes samt vara en del i utvecklingen av Eyrafältet.

Bostadsrättsföreningen Park arena

Positivt med utveckling av Behrn Arena med omnejd, men ej för höga byggnader då det ej ses som lämpligt.

Kommentar: Ett utvecklingsförslag ska tas fram för området i syftet att studera områdets utveckling även i relation till omgivning. Höjd på byggnader prövas och fastslås i samband med detaljplanläggning.

Ellevio AB

Ellevio anser att samrådsförslaget ger en översiktlig bild av planeringsförutsättningar i Örebro men att tydliga avsiktsförklaringar och mål för viktiga områden saknas. Ellevio önskar därför att Örebro kommun utvecklar hur vi ser på områden som energiproduktion och energilager, laddinfrastruktur, civilt försvar och elektrifiering. De betonar även vikten av en proaktiv planering för elnätet för att säkerställa en trygg och störningsfri elförsörjning för kommunens nuvarande och framtida behov.

I samband med en framtida exploatering av verksamhetsområden som är utpekade i förslaget kan Ellevio komma att påverkas, nödvändiga avstånd behöver därför hållas för att säkerställa person- och driftsäkerhet samt åtkomst. Vid etablering av energintensiv verksamhet bör tidig dialog med Ellevio ske.

Ellevio anser att det bör framgå i planhandlingar att de ska kontaktas vid planering av nya elintensiva verksamheter eller vid planering av nya områden nära befintliga ledningar. I utredningar för vindkraftsetablering behövs en tidig dialog med alla berörda parter, detsamma gäller även vid motsvarande etablering av solkraftsparker, batterilager eller vätgasproduktion.

För att säkerställa en långsiktig planering och utveckling av elnätet samt garantera en stabil elförsörjning för kommunen är det avgörande att Ellevios anläggningar får det skydd och utrymme som behövs.

Kommentar: Örebro kommun bedömer att några av de områden som Ellevio lyfter behov av avsiktsförklaringar och mål inom kommer att tas upp i kommande arbete med att ta fram en energiplan för Örebro kommun, som i sin tur förväntas kunna ligga till grund för nästkommande översyn av översiktsplanen.

En skrivning har lagts till i det tematiska området Energiförsörjning om behovet av tidig dialog med berörda elnätägare vid planering av energiintensiv verksamhet. Även områden inom civilt försvar har utvecklats i översiktsplanens karta.

E.ON Energidistribution AB

I yttrandet från E.ON lyfter de vikten av elförsörjning och påpekar att E.ON har nätkoncession inom stora delar av Örebro kommun. De påpekar att E.ON:s regionala ledningsnät som består av 130 kV i både mark och luft, bör redovisas i Översiktsplanens karta under Teknisk anläggning. E.ON uppmärksammar Örebro kommun att det pågår ett arbete med Örebros nätutveckling för nya anläggningsdelar i kommunens östra delar. En av ledningarna är i behov av att gå söderut och berör ett område som är utpekad som ett natur- och friluftsområde som planerar att skyddas.

Kommentar: Synpunkterna har noterats. När det gäller elnätutveckling och ledningsdragning har det angetts som information för berörd yta.

Lokalnät. E.ON noterar att det i översiktsplanen under Energiförsörjning och stycket Ställningstagande framgår att man gärna placera transformatorstationer i byggnader där det är möjligt att skärma från magnetfältet. Varav vi vill framföra att E.ONs målsättning är att i så stor utsträckning som möjligt ha friliggande transformatorstationer.

Kommentar: Formuleringen att transformatorstationer gärna placeras ”i byggnader där det är möjligt att skärma från magnetfält” har ändrats till att de ska placeras ”på ett sådant sätt att exponeringen för magnetfält begränsas”.

E.ON Energiinfrastruktur

E.ON anser att översiktsplanen tydligare bör identifiera och reservera ytor för både befintlig och framtida energiinfrastruktur, inklusive fjärrvärme, elnät och energilagring. De ser även behov av att specificera skyddszoner och strategiska expansionsområden för att undvika framtida intressekonflikter.

De lyfter vikten av en aktuell kommunal energiplan och att energiplanering bör beaktas i ett tidigt planeringsskede. Det är även viktigt att ta hänsyn till befintlig infrastruktur och kapacitet i utbyggnad av nya områden. De tar upp en reservproduktionsanläggning belägen på österplan som för med sig en viss omgivningspåverkan och ej bör kombineras bostäder, samt vikten av att möjliggöra för nödvändiga transporter till och från anläggningen. De anser att detta uttryckligen beaktas genom exempelvis skyddsavstånd, vid reservanläggningen samt den huvudsakliga produktionsanläggningen.

E.ON efterfrågar regelbunden kommunikation mellan E.ON och Örebro kommun, med uppdatering kring pågående projekt.

Kommentar: Örebro kommun ser inte att reserverade ytor för energiinfrastruktur eller skyddszoner kan tas med i det aktuella planförslaget, men tar med synpunkterna till kommande planeringsstrategi och den kontinuerliga översiktsplaneprocessen.

Några av de synpunkter som E.ON Energiinfrastruktur lyfter kommer att kunna hanteras i kommande arbete med att ta fram en energiplan för Örebro kommun, som i sin tur förväntas kunna ligga till grund för nästkommande översyn av översiktsplanen.

En skrivning har lagts till i det tematiska området Energiförsörjning om behovet av tidig dialog med berörda elnätägare vid planering av energiintensiv verksamhet.

Eyragruppen

Eyragruppen lämnar synpunkter kring specifika fastigheter i Törsjö och vilken status det är på markanvändningen. Törsjö 5:26 ska inte ingå i ändrad användning till utbyggnadsområde för verksamheter, där finns ett bostadshus som är kulturmiljöinventerat till blå märkning. Det ska heller inte ingå i utvecklad användning som Törsjö 10:1 till verksamhetsområdet. Törsjö 10:1 är utpekad som grönområde med höga naturvärden och rikt groddjursliv.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats i linje med synpunkten angående Törsjö 10:1.

Angående Törsjö 5:26 ska avgränsningen tolkas schematisk, och en utveckling som är utpekad i översiktsplanen ska ske med hänsyn till platsens förutsättningar.

Gällande Törsjö så är stora delar av området schematiskt angivet för utveckling i mark- och vattenanvändningsdelen av kartan. Att ett område anges för utveckling innebär inte att det bedöms finnas en potential till utveckling, men att en utveckling verkligen sker hänger samman med fastighetsägarens önskan och initiativ. Ett nästkommande steg skulle i så fall vara detaljplanering där förutsättningarna för utveckling utreds vidare samt att särskild hänsyn ska tas till exempelvis natur- och kulturvärden.

Pågående detaljplaneområde i Sundbyviken bör ingå i möjlig tätortsbebyggelse till 2050. Märkligt om kommunal mark inkluderas men inte privata aktörers mark som angränsar. Skulle underlätta i diskussionen kring kommunal VA.

Kommentar: Tätorter, kommunala och lokala kärnor, har fått en utbredning utifrån befintlig bebyggelse samt utifrån de utbyggnadsområden som är belägna i direkt anslutning. Angränsande ytor redovisas som Landsbygd vilket inkluderar många typer av markanvändningar.

De lyfter fram en dubbelhet i att tekniska särkrav inte får ställas under rubriken Klimatpåverkan under Temaområde Klimat. Ska mål för Örebro kommun att vara klimatneutrala till 2030 måste vi våga satsa och utmana

regelverket likt många andra kommuner som inte alls tolkar det lika hårt som Örebro kommuns jurister gör. I exempelvis markanvisningstävlingar runt om i landet ser man i stället ett stort intresse från exploatörer där de tillsammans delar erfarenheter och utvecklar ett hållbart byggande till nya nivåer. Man måste våga tänja på gränserna och utmana regelverket likt energifrågan vid Tamarinden.

Kommentar: Kommunen arbetar med att vidareutveckla de processer som styr försäljning av kommunal mark, via markanvisning, i linje med vad som framgår i kommunens övriga styrdokument.

Eyragruppen anser även att det ska kommenteras att hänsyn ska tas i detaljplanearbetet för ökade hållbarhetsaspekter, samt hitta sätt att premiera för fastighetsägare i detaljplaner som vill bygga mer hållbart och energieffektivt. Exempelvis inte fokusera så mycket på BYA/BTA utan Atemp som då inte hindrar att ytterväggkonstruktion tar större utrymme i exempelvis passivhus. Gruppen belyser att de vet att många saker styrs nationellt på hur formuleringarna får vara, men menar att Örebro kommun behöver vara med och utveckla regelverket för att klara kommunens egna mål som många andra kommuner delar.

Kommentar: Detta är ej frågor som hanteras inom ramen av översiktsplanen.

Fastighetsägarna

Fastighetsägarna vill bevara tillgängligheten för alla trafikslag, även bilens, det är negativt om kommunen vill ta bort parkeringar i centrum. Gruppen vill också ha möjlighet att bygga högre våningar än i nuläget. Det lyfts även synpunkter på bygglovshantering.

Kommentar: Synpunkterna på parkering noteras, men är inte primärt en fråga som hanteras i översiktsplanen. Frågan kommer dock att studeras mer ingående i en kommande citystrategi. Inriktningen i översiktsplanen är att staden även i framtiden kommer att ha god tillgänglighet med privatbil.

Att bygga på höjden kan vara ett av flera möjliga sätt att komplettera befintliga strukturer. Detta kan vara möjligt i flera fall men studeras just fall för fall med befintlig närliggande bebyggelse och gällande detaljplan som utgångspunkt. Frågan hanteras övergripande i temaområdet Livsmiljöer. I kommunens strategi för arkitektur och byggande pekas flera lägen ut som bedöms vara möjliga att studera för högre bebyggelse.

Friluftsrämjandet

Föreningen har önskemål om en lång vandringsled uppdelad i etapper som är tillgängliga för allmänheten, för olika funktionsnivåer och omständigheter.

Kommentar: Örebro kommun ser positivt på förslaget. Åtgärd för att skapa fler tätortsnära vandringsleder finns i kommande handlingsplan natur och friluftsliv.

Hagaby villaägarföreningen

Hagaby villaförening argumenterar för att kommunen ska dra tillbaka förslaget om en ny järnväg utmed E18/E20 genom staden och i stället verka för att godstrafiken flyttas ut till ett nytt järnvägsspår väster om staden.

Kommentar: Det förslag som föreningen argumenterar emot är en del av nuvarande översiktsplan (2018) men ingår inte i samrådsförslaget. Den i nuvarande översiktsplan symboliskt utritade sträckningen för ett nytt godsstråk (felaktigt benämnt järnvägsreservat) finns inte heller med i samrådsförslaget. Analyser har visat att trimningsåtgärder i nuvarande järnvägsanläggning kommer att räcka till för trafiken under lång tid framåt, även med en snabb tågförbindelse mellan Oslo och Stockholm, via Örebro. Föreningens synpunkter är därmed i huvudsak tillgodosedda.

Kommunala tillgänglighetsrådet

Det kommunala tillgänglighetsrådet lämnar önskemål om att bygga tillgänglighetsanpassade bostäder. Samt att tillgängliga naturområden, parker och liknande bör utvecklas.

Kommentar: Medskicket är i linje med ställningstagandena i översiktsplanen. Inkludering är också en central aspekt i det pågående arbetet med underhållsplan för parker samt i kommande handlingsplan för naturvård och friluftsliv.

Lantbrukarnas riksförbund

Lantbrukarnas riksförbund (LRF) önskar en försiktighet i exploatering för att inte ta mark i anspråk i onödan, då Sveriges befolkningsökning är på väg att avstanna.

Kommentar: Bostadsförsörjningen består både av kvantitativa som kvalitativa behov. För Örebro kommuns del innebär det att det teoretiska antalet bostäder överstiger det antalsmässiga behovet av bostäder som indikeras i SCB:s befolkningsprognos för kommunen. Det kan exempelvis förklaras med att bostadsbehoven i tätorten Odensbacken inte kan lösas genom byggnation av bostäder i stadsdelen Björkåsa, och vice versa. Samma förhållanden gäller för områden i hela kommunen såvida de inte är angränsande. Väldigt få områden i kommunen har en varierad bostadsstruktur som har möjlighet att tillgodose bostadsförsörjningens inriktningar mot att skapa blandade stadsdelar och tätorter.

Därutöver behövs en överkapacitet för att parera konjunkturykler, genomförandeaspekter samt långsiktiga markstrategiska förvärv som inte får ett genomslag i denna översiktsplans horisont. Sammantaget medför det att översiktsplanen har en teoretisk möjlighet till fler bostäder än vad det prognosbaserade behovet ger. Resonemangen kring detta har utvecklats i Utgångspunkter och temaområde Bostäder.

Sammanfattningsvis är det kommunens bild att lagkravet i PBL kring långsiktigt behov av nya bostäder tillgodoses både vad gäller delen kring det totala antalet bostäder som kan behövas utifrån befolkningsutvecklingen och det som avser kvalitativa behov i kommunens delområden, exempelvis att tillskapa en blandad bostadsstruktur.

De lyfter även att det är viktigt att den jordbruksmark som lämnas kvar i närhet av byggnation ska vara rationell, annars finns risk att även den marken slutas brukas.

Kommentar: Förslag på korrigeringar av specifika ytor som tas upp i MKB:n har i stort arbetats in i granskningsförslaget. Följande ytor har korrigerats avseende mycket höga respektive höga jordbruksmarksvärden:

- Norra Lillån, mindre justering som fredar öppet jordbrukslandskap
- Kvinnersta, minimal justering i österled
- Vintrosa, justering av verksamhetsområde vid motorvägsavfarten
- Odensbacken, nordligaste utbyggnadsområdet har reducerats norr om Segersjövägen
- Stora Mellösa, utbyggnadsområdet norr om idrottsplatsen har tagits bort
- Mellringelund, utbyggnadsområdet har tagits bort i sin helhet.

Kommunen har gjort bedömningen att de utbyggnadsytor som presenteras i översiktsplanen vilar på en god avvägning mellan ett antal intressen. Att prioriteringar behöver göras, och inriktningen för dem, presenteras i Utvecklingsinriktningen. Till varje utbyggnadsyta som ännu inte är planlagd finns en motivering till varför det är att konstatera som ett väsentligt samhällsintresse och varför det inte finns några lämpliga alternativa lokaliseringar. När det gäller bostadsförsörjning har ytorna som berör jordbruksmark kunnat minimeras kraftigt, men eftersom många av tätorterna i kommunen ligger inbäddade i jordbrukslandskapet, eftersom dessa har vuxit fram till följd av de areella näringarna, behöver deras fortsatta utveckling oundvikligen ske på jordbruksmark.

LRF efterfrågar att det ska lyftas fram hur generationsskiftet i jordbruket ställer krav på möjlighet till avstyckning eller komplettering av enstaka hus i översiktsplanen.

Kommentar: Synpunkten tas med i vidare planering.

Jordbruksmark

LRF betonar att jordbruksmark är avgörande resurs för ökad livsmedelsproduktion, tillväxt, ökad självförsörjningsgrad och minskad sårbarhet i livsmedelskedjan. För att stärka beredskapen och ta ansvar för framtiden anser de att exploatering måste begränsas, och påtalar att jordbruksmarken är skyddad enligt miljöbalken. LRF ser positivt på att andelen jordbruksmark som planeras för annat ändamål har minskat från förgående översiktsplan, men hade gärna sett kommunen tog ett ännu större ansvar.

Kommentar: Synpunkten är i linje med samrådsförslaget. I översiktsplanen planeras kommunens mark med en tidshorisont till 2050. För att exploateringarna ska ske krävs initiativ från markägare, men Örebro kommun arbetar utifrån ställningstagandet att inte ta jordbruksmark i anspråk såvida det

inte görs av ett samhällsviktigt intresse som, ur allmän synpunkt, kan tillgodoses på tillfredsställande sätt på annan plats.

LRF anser att det är olyckligt att verksamhetsmark fortsatt planeras på jordbruksmark, fokus bör i stället vara att förtäta verksamhetsområden, bygga på höjden och minska andelen parkeringsytor för att minska ianspråktagande av jordbruksmark. Jordbruksverket har föreslagit ändringar i miljöbalken för att stärka skyddet av jordbruksmark, men eftersom lagändringar tar tid vill LRF att kommunerna redan nu visar att de skyddar jordbruksmark i översikts- och detaljplanering.

Kommentar: En samhällsbyggnadsinriktning i översiktsplanen är att vidareutveckla och bygga vidare på de strukturer som redan är på plats. När det gäller ytor för verksamhetsmark har inga nya områden pekats ut, utan det handlar uteslutande om kompletteringar av befintliga verksamhetsområden. Eftersom dessa ofta har en lokalisering intill viktig transportinfrastruktur och är belägna i jordbrukslandskapet blir det oundvikligen så att jordbruksmark behöver tas i anspråk. Ett väsentligt samhällsintresse är att arbetsplatser och bostäder lokaliseras nära varandra och det är välmotiverat utifrån översiktsplanens strategiska inriktning att skapa närhet att befintliga verksamhetsområden förtätas och kompletteras.

Areella näringar

Det står att det effektiva rationella lantbruket bland annat inneburit billigare mat för konsument men att det även bidragit till negativ utveckling för den biologiska mångfalden. LRF påpekar att teknikutvecklingen och stordriften drivits på av skarpa regelkrav, som skapat merkostnader som måste kompenseras av stordrift och effektivisering i en bransch med låg lönsamhet. Om kommunen ska vara förebild inom hållbart jord- och skogsbruk måste lönsamhet för arrendatorer beaktas och orimliga krav bör undvikas.

Kommentar: Ställningstaganden gällande jordbruk på kommunal arrendemark anses vara rimliga och överensstämmer med kommunens mål om friska ekosystem och god biologisk mångfald.

LRF välkomnar kommunens ställningstagande om att göra en utredning om framtida livsmedelsförsörjning för att få ett bättre underlag för att ta ställning till eventuell byggnation på jordbruksmark. Med Sveriges låga självförsörjningsgrad (50%) och regeringens uppmaning att öka livsmedelsproduktionen, anser LRF att kommunen bör ta ett principbeslut att inte bebygga jordbruksmark.

Kommentar: Ställningstagandet har tagits bort då det var ett inaktuellt ställningstagande från gällande översiktsplan. Som kunskapsunderlag till förslag till ny översiktsplan har rapporten "Jordbruksmarken i Örebro" tagits fram. Rapporten syftar till att ge en nulägesbild av jordbruksmarkens förutsättningar för livsmedelsproduktion utifrån markens egenskaper. Produktionsförmågan behöver kartläggas i förhållande till andra markanspråk i samhällsplaneringen för att

kunna göra avvägda bedömningar om jordbruksmarkens värde. Rapporten har legat till grund för förslaget till ny översiktsplan.

Örebro's bebyggelseutveckling har till stor del skett på jordbruksmark, och en stor del av tillkommande bebyggelse har i tidigare översiktsplaner föreslagits på jordbruksmark. De ökade kraven på att bevara jordbruksmark innebär att bebyggelseutvecklingen framöver i betydligt mindre grad kan ske på jordbruksmark. Kommunen nämner problematiken i förutsättningarna, men LRF föreslår att det skrivs in ett ställningstagande om att kommunen inte ämnar bygga på jordbruksmark.

Kommentar: Örebro's utgångspunkt är att jordbruksmark är en viktig samhällsresurs som ska värnas. Jordbruksmark får endast bebyggas för att tillgodose betydelsefulla samhällsintressen, då lämplig alternativ lokalisering saknas, vilket framgår i ett av ställningstagandena.

En samhällsbyggnadsinriktning i översiktsplanen är att naturens förutsättningar ska sätta ramarna för hur samhället utvecklas. Inriktningen innebär dock konflikter när det kommer till utvecklings- och bostadsförsörjningsbehov. Det kan exempelvis handla om utbyggnad av tätorter som omges av jordbruksmark som är viktig för livsmedelsförsörjning.

Kommunen har gjort bedömningen att de utbyggnadsytor som presenteras i översiktsplanen vilar på en god avvägning mellan olika intressen. Att prioriteringar behöver göras, och inriktningen för dem, presenteras i Utvecklingsinriktningen. Till varje utbyggnadsyta som ännu inte är planlagd finns en motivering till varför det är att konstatera som ett väsentligt samhällsintresse och varför det inte finns några lämpliga alternativa lokaliseringar.

I ett ställningstagande står att kommunen eftersträvar att jordbruksmark nära vatten brukas ekologiskt. LRF ifrågasätter grunden för detta, vad ”nära vatten” innebär och hur formuleringen kan påverka jordbruksföretag framöver.

Kommentar: Ställningstagandet har omformulerats för att tydliggöra att det omfattar jordbruksarrenden för kommunal mark. Formuleringen ”nära vatten” har tagits bort, då ekologiskt brukande är ett krav i alla nya arrendeavtal.

I ett ställningstagande står att kommunen i sina arrendeavtal kräver minst sex meters skyddszon mot diken och vattendrag. LRF ställer sig frågande till syftet med skyddszonen eftersom lagstadgade skyddsavstånd redan finns, inklusive vidanpassade skyddsavstånd vilket gör att avståndet blir ännu längre.

Kommentar: Detta ställningstagande är standard i alla jordbruksarrenden på kommunal mark. Syftet är att minska påverkan av skadliga ämnen i vattnet och främja biologisk mångfald.

I ett ställningstagande står att alla vattendrag, särskilt Svartån, bör vara fysiskt tillgängliga för fritidsfiske. Att strandkanter ska vara tillgängliga för fiske, och

att det ska finnas sjösättningsmöjligheter för fritidsbåtar. LRF undrar om detta även gäller privat mark, då alla vattendrag nämns. LRF vill att kommunen tydligt anger att man även tänker ta hänsyn i sin markplanering för att underlätta för jord- och skogsbruket, och Örebros försörjning av mat, papper och virke.

Kommentar: Ställningstagandet har tagits bort eftersom innebörden var oklar.

Vatten

LRF anser att kommunens formulering i ställningstagandet om dagvatten vid exploatering är för svagt formulerat då man skriver att man ska *eftersträva* att området inte släpper ifrån sig mer dagvatten än innan exploatering. De vill se tydligare krav vid exploatering nära jordbruksmark för att förhindra att jordbruksmark översvämmas och växande gröda förstörs.

Kommentar: Örebro kommuns utgångspunkt är att exploatering av område nära jordbruksmark inte ska släppa ifrån sig mer dagvatten än innan exploatering. Formuleringen ändras.

I översiktsplanen står det att kommunen ska verka för att återväta privat mark genom bland annat förvärv. LRF betonar att sådana klimatåtgärder endast ska ske på frivillig basis av markägare och inte tvingas fram av kommunen.

Kommentar: Hjälmärlandskapet har historiskt förlorat upp till 90 % av våtmarksytor till förmån för livsmedelsproduktion, men för att möta dagens klimatförändringar är det nödvändigt att på lämpliga platser i landskapet kunna hålla mer vatten. I översiktsplanen har lämpliga ytor för återvätning på kommunägd mark identifierats som samtidigt är mindre produktiv jordbruksmark. Målet är även att verka för återvätning på lämpliga ytor som idag är privata och som samtidigt är till försäljning.

Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen (NF) lyfter att samrådsförslagets omfattning och struktur är omfattande och komplex och föreslår att Örebro kommun ska arbeta mer med medborgarinvolvering och samarbete med experter.

Kommentar: Översiktsplanens struktur har setts över för att öka läsbarheten och tillgängligheten för läsare. Under samrådet fanns möjlighet för möten och att lämna in synpunkter för intresserade parter.

NF lyfter att det i översiktsplanen bör finnas stråk för kollektivtrafik, cykel och gång mellan bostadsområden, arbetsplatser, verksamhetsområden, gröonstråk, parker samt säker transportinfrastruktur till skolor. Föreningen anser att kommunen bör planera för ett biloberoende samt underlätta för eldrivna fordon samt bilpooler.

Kommentar: På mobilitetsområdet är synpunkten i enlighet med samrådsförslaget.

För temaområdet Arbets- och näringsliv lyfter NF att arbetsplatser bör vara gröna med naturliga miljöer samt att ny teknik och hållbar infrastruktur kan attrahera företag, turism och invånare.

Kommentar: Synpunkten är i enlighet med samrådsförslaget.

För temaområdet Bostäder föreslår NF att hållbart byggande ska premieras, cirkulär energiförsörjning bör planeras, att Örebro kommun bör ha en byggnorm för solceller på egna fastigheter, en variation bör finnas med blandad bebyggelse samt att kulturella och historiska kännetecken inte ska byggas bort. Föreningen lyfter också vikten av att bostadsområden bör max ha 700 m till minst ett grönområde. Detta motiveras med en lista över konsekvenser samt förslag på åtgärder.

Kommentar: Synpunkterna är enligt samrådsförslag.

Föreningen föreslår att ÖK ska utreda småskalig pumpkraft i kommunen, integrera förnybara energikällor i lokala energisystemet, kommunen bör bygga och renovera för att minimera energiförbrukning, samt utreda fastbränslebehovet vid produktion av fjärrvärme. NF lyfter att solcellsparkar ska undvikas i all form av skogsmark.

Kommentar: Synpunkterna noteras men föranleder ingen ändring.

För temaområdet Ett robust samhälle föreslår föreningen att kommunen bör motverka översvämningsrisker genom att bevara icke hårdgjord mark och investera i urbana grönytor samt återskapa våtmarker. NF lyfter att genom att upplåta mark och byggnader i tätorter för stadsodlingar eller småskaligt jordbruk kan man främja livsmedelsproduktion samt social hållbarhet. Detta kan göras på tillfälliga eller mer permanenta platser. Naturbete lyfts som positivt, liksom plantering av fler träd i tätorterna. Infrastruktur bör byggas för att motstå klimatrelaterat extremväder.

Kommentar: Hur kommunen avser att motverka översvämningsrisker lyfts fram i temaområde Vatten, vilket det hänvisas till i temaområde Ett robust samhälle. Hantering kring klimatrelaterat extremväder behandlas i temaområdet Klimat.

I temaområde Samhällsfunktioner, undertema Fritid, framgår i ställningstagande att Örebro kommun är positiv till att utveckla områden som ger möjlighet till fritidsodling. Naturbete är inte en fråga som behandlas i översiktsplanen. Det är dock en fråga i Örebro kommuns kommande handlingsplan för naturvård och friluftsliv.

NF föreslår att vissa naturreservat kan utökas och tillskapas, samt beskriver områden med god potential för det. Föreningen undrar hur Örebro kommun inhämtar underlag om naturvärden samt föreslår att kommunen bör ha som norm att inte fälla några träd vid nybyggnation eller förtätning samt att kommunen aktivt ska avsätta ytor för nyetablering och plantering av träd. Även gröna passager för djurlivet föreslås.

Kommentar: Flera områden pekas ut som viktiga att bevara i översiktsplanen och att de ska skyddas med lämplig skyddsform. I kommande handlingsplan för naturvård och friluftsliv pekas ytterligare ett antal områden ut för utredning av formellt skydd.

Ett ställningstagande i översiktsplanen är att "I samband med stadsplanering och exploateringsverksamhet genomförs, såvida det inte är uppenbart omotiverat, naturvärdesinventeringar och andra inventeringar som säkerställer god kunskap om den biologiska mångfalden på platsen."

Enligt "Policy för stadsträd i Örebro kommun" har träd som växer på mark som ägs eller förvaltas av Örebro kommun eller de kommunala bolagen ett omfattande skydd. Utöver detta finns även ställningstaganden för att värna äldre träd och bevara naturvärden och att alternativ till avverkning alltid ska övervägas. Nytt mål om kröntäkningsgrad ger också ett skydd mot avverkning.

Det är Trafikverkets ansvar att bygga ekodukter över de större vägarna. Kommunen arbetar för att värna spridningsvägar för olika växter och djur. För skogliga miljöer har spridningsanalyser för modellarterna entita (lövskog) och tallrita (barrskog) tagits fram. Motsvarande underlag finns även för gräsmarker. Dessa analyser ger en bild av vilka gröna stråk som är viktiga att bevara och utveckla för att arter i dessa typer av miljöer ska kunna överleva på sikt.

Föreningen anser att kommunen ej ska möjliggöra, planera för, investera i och/eller ekonomiskt stödja verksamheter som inte kan bidra med att nå de överenskomna miljömålen vad gäller koldioxidutsläpp.

Kommentar: Örebro kommun följer gällande lagstiftning och arbetar aktivt på olika sätt med att uppnå nationella, regionala och kommunala klimatmål. Översiktsplanen är ett av flera verktyg för att nå dessa mål.

Temaområdet Livsmiljöer föreslår föreningen ska kompletteras med information om att naturområden bör vara tillgängliga för alla invånare i kommunen. Torg och mötesplatser bör utformas för att främja social interaktion, kulturhistoriska byggnader bör skyddas, ekosystemtjänster ska skapas, biologisk mångfald bör bevaras samt energieffektiva byggnader och smart avfallshantering bör främjas.

Kommentar: Frågorna beaktas i temaområdet samt i andra temaområden.

Föreningen föreslår att trafik ska styras om från kärnorna i staden och att kommunen ska arbeta för effektiva och utsläppsfria transporter för att motverka miljö- och hälsorisker. Kommunen bör också aktivt arbeta för att motverka föroreningarna av PFAS-ämnen i Vättern med hänvisning till Vätternvatten-projektet.

Kommentar: Yttrandet är i linje med översiktsplanens intentioner gällande kärnorna i staden och effektiva och utsläppsfria transporter. Översiktsplanens inriktning är att ställa om trafiksystemet i den riktning som föreslås. Synpunkten

om PFAS har noterats. Samrådsförslagets intentioner är att begränsa spridning av farliga kemikalier inom Örebro kommuns påverkansområde.

NF föreslår att miljön på Örebro resecentrum behöver förbättras för att främja kollektivt resande, samt att busstorget behöver flyttas, utökas och planeras om.

Kommentar: Kommunen delar bedömningen om situationen vid resecentrum och frågan kommer att fördjupas i ett separat projekt.

För temaområdet Människan i fokus föreslår föreningen att barnperspektivet ska arbetas in i all kommunal planering, den ökade andelen äldre befolkningen behöver mötas i planeringen, gemensamhetslokaler stärker sociala relationer och gemenskap, stärkt sammanhållning mellan människor bidrar till resiliens och stärker den civila beredskapen samt att planering av den kommunala kollektivtrafiken bör ligga under kommunens egen organisation.

Kommentar: Kommunen delar bedömningen av att barnperspektivet ska arbetas in i all kommunal planering. Det är i enlighet med barnkonventionen samt förslaget till ny översiktsplan. Den äldre befolkningen och dess behov behandlas på ett övergripande sätt i samrådsförslaget.

Det finns inga planer på att flytta tillbaka ansvaret för stadsbusstrafiken till kommunen, och det är inte en fråga för översiktsplanen.

Temaområdet Samhällsfunktioner föreslås kompletteras med att kommunen ska tillskapa servicecenter som kan stödja invånarna, samt samla myndigheter, för att främja integration, äldreperspektivet bland annat. Föreningen föreslår också att vård ska vara tillgänglig samt vikten av samverkan kring planering inom ämnet.

Kommentar: Synpunkterna föranleder inga ändringar i översiktsplanen. I planeringsinriktningen för temaområdet framgår att samhällsplaneringen ska verka för en god tillgänglighet till bland annat vård i kommunen. Dessutom finns ett ställningstagande om att kommunen ska verka för att fler vårdcentraler lokaliseras i fler delar av kommunen, i stadsdelscentrum eller kommunala kärnor med god tillgång till kollektivtrafik. Det är dock inte kommunen som äger och driver vårdcentraler, det är regionen eller andra vårdgivare och fastighetsägare. Örebro kommun tillhandahåller idag mötesplatser med varierade aktiviteter för olika målgrupper i olika delar av kommunen. Statens servicecenter har ett servicekontor på Näbbtorgsgatan där invånare kan få hjälp med kontakten med olika statliga myndigheter. Ett ställningstagande finns om ökad samverkan där socialtjänsten engageras i samhällsplaneringen. Ett sådant kommunalt samverkansarbete har inletts under 2025.

NF lyfter i temaområdet Vatten att det finns potential att skapa fler våtmarker kring Svartån för att hantera översvämningar samt främja fågellivet. De tar även upp att kommunen bör investera i avancerade reningssystem för att

säkerställa rent dricksvatten och förbättra vattenkvalitén, så som grön infrastruktur.

Kommentar: Synpunkten har noterats och tas med i fortsatt arbete.

Specifikt för området Sörbyskogen beskriver föreningen sig positivt ställd till översiktsplanens innehåll. NF ställer frågan om det går att säkerställa att Atle bergtäkt inte utvidgas norrut/in i nuvarande skogsområde? Föreningen föreslår också att kommunen ska möjliggöra en hänsynsfull och stegvis återvätning i området, samt undrar vad som menas med att kommunen ska ”säkerställa lämplig skötsel”.

Kommentar: I och med avgränsningarna för respektive yta har Sörbyskogens värden beaktats i samrådsförslaget. Vad gäller skydd för skogsområde norr om Atle bergtäkt arbetar Örebro kommun för att skydda området som är mycket värdefullt för friluftsliv och biologisk mångfald.

Frågan om en hänsynsfull och stegvis återvätning i området och undran vad som menas med att kommunen ska ”säkerställa lämplig skötsel” innebär en reservatsbildning då frågan om hydrologisk återställning även ingår.

Ställningstaganden för Örebro flygplats gällande vikten av verksamheter och utveckling av området anser föreningen äventyra kommunens klimatmål samt översiktsplanens syfte att minska klimatpåverkan, skydda miljön samt bevara jordbruksmark. Målkonflikterna mellan ekonomins utveckling och klimatmål föreslås uppmärksammas.

Kommentar: Att hållbarhetsmål inte alltid är samstämmiga beskrivs i Utgångspunkter. När det gäller flygplatsen som område och funktion blir motsättningen mellan olika mål tydliga. Översiktsplanen ska läsas som den övergripande kompromissen när det gäller dessa perspektiv ur ett markanvändningshänseende. Perspektivet på flygplatsen är sålunda beaktat genom att lyfta fram hur det bidrar till en hållbar samhällsutveckling, exempelvis ur ett beredskapsperspektiv men att omkringliggande natur- och jordbruksmarksvärden behöver beaktas vid en utveckling av området.

Föreningen har också gått igenom översiktsplanens MKB och framför följande kommentarer: Kommunen bör fokusera på att översikts- och detaljplanera för järnväg genom Örebro för att skapa ytor för stationslägen och säkra kapacitet. Möjligheterna till järnvägsansluten verksamhet vid Törsjö östra föreslås utredas grundligare, men anslutningen behöver säkras för att området ska få önskad klimatnytta.

Kommentar: Ett nytt ställningstagande föreslås för att förtydliga att järnvägens framtida kapacitetsbehov inte ska försvåras. Järnvägsanslutningen vid Törsjö Östra har studerats i en funktionsutredning som visar olika lösningar och att det går att ansluta området till järnväg, men frågan behöver utredas mer efter detaljplanens antagande.

Till sist nämner NF frågor som inte hanteras i översiktsplanen, dessa avser system för att återvinna avfall, initiativ som minskar konsumtion och engångsmaterial, uppmuntra återanvändning och återvinning av material i bygg- och tillverkningsindustrin samt cirkulär ekonomi och återvinningslösningar minskar behovet av deponier vilka medför höga kostnader.

Kommentar: Även om dessa frågor inte hanteras i utrymmet av en översiktsplan är delar av det ändå i enlighet med översiktsplanens intentioner, exempelvis återanvändning och återvinnings i första hand. Frågor gällande återvinning av avfall och liknande kan i stället läsas om i kommunens avfallsplan, dessutom behandlas en del frågor i klimatstrategin.

Norra bros vägförening

Verksamhetsmark

I dagsläget är tätorten Norra bro omgiven av ett antal verksamheter, som på olika sätt bidrar till störningar för boende. Vägföreningen anser att både naturvärden och jordbruksmarken måste vara utgångspunkter för vilka områden som kan exploateras överhuvudtaget för verksamheter öster om Norra Bro.

I samrådsförslaget för ny översiktsplan stämmer inte den utpekade verksamhetsmarken öster om Norra Bro med de beskrivna hänsynsområdena jordbruksmark och naturvärden. Med det som utgångspunkt behöver översiktsplanen ange en markanvändning som syftar till områden för multifunktioner med samhällsservice och handel samt även möjliggöra för bostadsbebyggelse.

Kommentar: Markanvändningen Verksamhet finns utpekad på en yta som kan utredas för just den markanvändningen, de naturvärden som finns kommer att ta hänsyn till i vidare planering och jordbruksmarken som finns uppdelat inom ytan anses vara av lägre produktionsvärde. Utifrån detta är naturvärden och jordbruksmarken utgångspunkter för vidare utveckling, i översiktsplanens finns även medskick till vidare planering.

Vägföreningen delar annars översiktsplanens inriktning när det gäller att etableringar i området kan omfatta små och medelstora verksamheter som inte alstrar många tunga transporter samt inte kan vara omgivningspåverkande men anser framför allt att verksamhetsområdet öster om Norra Bro i högre utsträckning kan utgöra ett omvandlingsområde som även inkluderar bostäder. En sådan planläggning skulle kunna samverka med de höga naturvärden som kommunen pekat ut, tillgängliggöra entréer till det nyligen bildade naturreservatet norr om verksamhetsområdet samt planlägga för relevanta dagvattenlösningar inom det nuvarande verksamhetsområdet.

I ett alternativt utvecklingsförslag från Norra bros vägförening föreslås industriområdet öster om Gällerstavägen omvandlas till ett bostadsområde med multifunktionella användningar som handel, service, icke störande verksamhet, aktivitetsområden samt entréer till naturreservatet. I ett sådant

omvandlingsarbete planeras även dagvattenlösningar så att de problem som i dag finns inne på industriområdet tas omhand.

Kommentar: Synpunkten noteras men föranleder inte en ändrad inriktning för verksamhetsområdet i översiktsplanen.

Angränsande skogspartier söder om Norra bro fungerar som en buffert där även Atle fornborg kan lyftas fram för allmänheten genom ett bevarande av dessa samtidigt som de kan tillgängliggöras med informationstavlor på plats.

Det gröna skogsområdet mellan nuvarande bergtäkt och verksamhetsområde är särskilt viktigt att värna eftersom den kommer att utgöra en nödvändig buffertyta mellan verksamheter och på sikt rekreations och badplats vid bergtäkten. Det är därför extremt strategiskt viktigt att den ytan ägs av kommunen.

Kommentar: Synpunkterna är i linje med samrådsförslaget.

Lokalisering av störande verksamhet

Då kommunen bedömer det som positivt att samla liknande typ av verksamheter för att undvika större störningspåverkan på andra ställen bortser kommunen ifrån att det redan idag finns betydande störningar gentemot bostadsområdet Norra Bro. Att planförslaget samtidigt skulle bidra till ett bättre och mer hållbart markutnyttjande inom kommunen är helt felaktigt och motiveras inte heller. Att gällande översiktsplanen pekar ut Atterstaskogen som det enda möjliga området där störande industri-verksamheter med stor omgivningspåverkan kan samlokaliseras och etableras är enligt föreningen felaktigt. Om slutsatsen är att det inte finns någon alternativ lokalisering i kommunen så kan alltså inte sådan verksamhet bedrivas inom kommunen sett till de hänsynskrav som finns i miljöbalken.

Vägföreningen bestrider därför den utgångspunkten med planen att det inte finns alternativa lokaliseringar för liknande verksamheter. Översiktsplanen pekar exempelvis ut stora utredningsområden (Slätten) norr om E18 i riktning mot Glanshammar. Stora delar av utbredningsområdet har tidigare varit skjutbana och kan därför vara mer lämplig för verksamheter än mångfunktionell bebyggelse med hänsyn till eventuella saneringskrav från skjutfälten.

I stället bör en översyn av de befintliga störningarna göras av tillståndsmyndigheter så att verksamheter anpassas eller får sina miljötillstånd reviderade eller återkallade så att störningar i och vid Norra Bro området kan undvikas. Ett genomförande av översiktsplanen innebär därför betydande risk för negativ miljöpåverkan gentemot boenden i Norra Bro området.

Kommentar: Utredningsområdena i översiktsplanen syftar till områden där ingen specifik markanvändning kan pekas ut ännu, detta kan exempelvis bero på att området har stor översvämningsrisk eller markföroreningar. En utpekad markanvändning i översiktsplanen ska föregås av utredning. Innan detta har gjorts är det inte möjligt att lokalisera störande och ytkrävande verksamheter på annan plats.

En översyn av befintliga störningar hanteras inte inom ramen för översiktsplanen.

MKBn för översiktsplanen saknar ett kumulativt perspektiv när det gäller störningar samt risker sett från befintliga verksamheter sammantaget med föreslagna nya verksamhetsområden. Utgångspunkterna i MKBn behöver därför revideras så att översiktsplanen kan utformas på ett sätt där miljöhänsyn kan tas tillvara på ett mer trovärdigt sätt än vad det nuvarande samrådsförslaget visar. MKB har även förbisett att Atle bergtäkt har SEVESO tillstånd för sin verksamhet.

Översiktsplanens intention om att ”områdets utveckling syftar till att säkerställa verksamhetsmark för störande och ytkrävande verksamheter som dels har ett distanserat läge till bostäder men tillräcklig närhet till staden” behöver därför ifrågasättas då kumulativa negativa effekter inte utretts i tillräcklig utsträckning.

Kommentar: MKBn har uppdaterats enligt ovanstående, dvs att en kumulativ bedömning skall göras på vägar, risker och störningar och att den lämpligen görs i ett större sammanhang.

Vägdragning genom skogen söder om Norra Bro

Söder om Norra Bro finns ett skogsparti som innehåller ett antal stigar, detta skogsparti är ett oerhört uppskattat och välbesökt rekreativt område. En vägdragning skulle vara oerhört förödande mot befintligt grönområde som har stora rekreativa värden. Vidare skulle det minska för goda livsmiljöer samt bidra med ytterligare bullerstörningar. Detta går helt emot kommunens översiktliga intention om att naturens förutsättningar är en utgångspunkt vid planering. En ytterligare negativ aspekt är att den planerade vägen går rakt över Kung Atle Borg, vilket flera av vägföreningens medlemmar anmärkt på. Kung Atles Borg är en fornborg vars naturliga sammanhang skulle gå helt eller delvis förlorad vid ett genomförande av detaljplanen med en vägdragning.

Kommentar: Den föreslagna vägdragningen i samrådsversionen har utgått till granskning av översiktsplanen.

Utbyggnad av bostäder

Utbyggnadsområden för bostäder ska enligt översiktsplanen ske enligt planprogram Brickebacken. Vägföreningen tycker att en exploatering med 700-800 bostäder är för mycket och att detta bör minskas till 200, en exploateringsgrad på 0,3-0,5%. Vägföreningen vill även framhålla att en klassisk trädgårdsstad med varierat innehåll samt våningstal upp till tre våningar eller lägre krävs för att möta den befintliga lägre bebyggelsen på ett relevant sätt. Vid en eventuell planläggning behöver huvudmannaskapet för allmänna vägar samt grönytor klarläggas. Vägföreningen ser inte att en förlängning av Broängsvägen är förenlig med olika huvudmannaskap. Översiktsplanen bör även på sikt i viss mån möjliggöra för utveckling av bostäder vid Norra Bro mot söder.

Kommentar: Planprogram ska ses som vägledande och som en planeringsförutsättning vidare i samhällsbyggnadsprocessen.

Huvudmannaskap hanteras inte inom ramen av översiktsplanen. De mer specifika gestaltungs- och synpunkterna, såsom våningsantal, hanteras i senare skeden av samhällsbyggnadsprocessen.

Angående en utvidgning av Norra bro i söderriktning, är det inte i linje med översiktsplanens förslag på markanvändning som ska se till hela Örebro kommuns behov i framtiden, men horisont på 2050. Detta kan dock förändras om behov eller andra förutsättningar förändras.

Klimatanpassningsyta

Vägföreningen ser positivt på att skapa en övergång mellan ett nytt bostadsområde och det befintliga Norra Bro genom att placera en hållbarhetspark mellan områdena men vill uppmärksamma att den angivna ytan i översiktsplanen är större än den som pekats ut i planprogrammet. Det innebär att ytan i översiktsplanen går in på ett antal privata fastigheter, detta behöver åtgärdas så att området för hållbarhetsparken inte går in på privata fastigheter. Vidare består delar av den utpekade ytan av samfällad mark.

Kommentar: Avgränsningar i översiktsplanen är schematiskt dragna, och inte heller juridiskt bindande, vilket gör att privatägda fastigheter inte påverkas av detta.

Trafik och infrastruktur

En trafikmatning in och ut till det nya bostadsområdet kan, enligt vägföreningen, inte ske i en förlängning av Broängsvägen. Vägföreningen menar även att den utpekade lokala huvudlänken för biltrafik mellan Brickebacken och Norra Bro inte ska vara avsedd för genomfart för allmän biltrafik. Vidare utgår vägföreningen ifrån att någon koppling mellan Lilla Ässkogsvägen och det nya bostadsområdet inte kommer vara aktuell för fordonstrafik utan möjligtvis för gång och cykel.

Röda markeringar innebär att ingen genomfart är möjlig för allmän fordonstrafik, gula områden anger möjliga angoringsplatser från både Brickebacken och Norra Bro. Skolområdet ska däremot inte kunna utgöra en genomfart mellan Brickebacken och Norra bro.

Kommentar: De föreslagna vägdragningar som vägföreningen lämnar synpunkter på ska främst tillgodose transportbehovet i närområdet.

De röda markeringarna i bifogad bild utgörs av gång- och cykelvägar.



Figur 5: Föreslagna vägdragningar i Brickebacken och Norra bro, utklipp från Norra bro vägförenings synpunkter.

Antal avdelningar och klasser behöver avgränsas till skolområdets förutsättningar så att friytor för barnen kan ske inom skolfastigheten.

Kommentar: Storlek på avdelningar och klasser är inte något som hanteras inom ramen för översiktsplanen.

Brukningens värde jordbruksmark

Översiktsplanens genomförande medför att jordbruksmark skulle tas i permanent anspråk vid Norra Bro och Atle, detta måste motiveras där möjligheterna att först ta annan mark måste vara uttömda innan nya verksamhetsområden föreslås på jordbruksmark.

Vägföreningen menar här att närområdets jordbruksmark behöver värnas. Utifrån gällande lagstiftning enligt 3 kap. 4 § Miljöbalken så får brukningsvärd jordbruksmark endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. Vägföreningen delar inte beskrivningen att ”Jordbruksmarken ingår inte i ett sammanhängande jordbrukslandskap. Det utgörs i stället av ett uppdelat landskap där åkermarken har jämförelsevis lägre produktionsvärden”. De konstaterar att stora delar av det utpekade verksamhetsområden öster om Norra Bro har stora sammanhängande åkrar med stora värden som jordbruksmark.

Kommentar: Kommunen har gjort bedömningen att de utbyggnadsytor som presenteras i översiktsplanen vilar på en god avvägning mellan ett antal intressen. Att prioriteringar behöver göras, och inriktningen för dem, presenteras i Utvecklingsinriktningen. Till varje utbyggnadsyta som ännu inte är planlagd finns en motivering till varför det är att konstatera som ett väsentligt samhällsintresse och varför det inte finns några lämpliga alternativa lokaliseringar.

En strategisk utgångspunkt i översiktsplanen är att vidareutveckla och bygga vidare på de strukturer som redan är på plats. När det gäller ytor för verksamhetsmark har inga nya områden pekats ut, utan det handlar uteslutande om kompletteringar av befintliga verksamhetsområden. Eftersom dessa ofta har en lokalisering intill viktig transportinfrastruktur och är belägna i jordbrukslandskapet blir det oundvikligen så att jordbruksmark behöver tas i anspråk. Ett väsentligt samhällsintresse är att arbetsplatser och bostäder lokaliseras nära varandra och det är välmotiverat utifrån översiktsplanens samhällsbyggnadsinriktning att skapa närhet att befintliga verksamhetsområden förtätas och kompletteras. Konsekvensen blir att jordbruksmark tas i anspråk.

Vidare önskar vägföreningen att kunna föra en dialog mellan politiken och det förslag som nu presenterats i översiktsplanen i syfte till att få fram ett så bra beslutsunderlag där medlemmarnas intressen kan beaktas och tillvaratas på ett sätt som även kan vara framåtsyftande för området i och kring Norra Bro.

Vägföreningen kan konstatera att varken boende i Norra Bro eller vägföreningen tidigare har fått någon inbjudan till riktade dialogträffar inför arbetet med översiktsplanen. Inte heller har den breda majoriteten av boende i Norra Bro eller vägföreningen bjudits in till samråd i samband med

framtagandet av utvecklingsförslag för Atterstaskogen (2021- 09-06). Under arbetet med framtagandet av planprogram för Brickebackenområdet (2021- 09- 03) blev inte vägföreningen inbjuden till dialog även om enskilda fastighetsägare från Norra Bro deltog under samrådet.

Kommentar: Under framtagande av översiktsplanen har allmänheten haft möjlighet att delta på samrådsmöten och skriftligen lämna in synpunkter via mejl, brev och via digitala formulär. Det genomfördes flertalet möten i kommunen och dessa reklamfördes på sociala medier, i lokala tidningar med mera. Alla som var intresserade var välkomna att delta med synpunkter och frågor.

Vidare i samhällsbyggnadsprocessen kommer det finnas tillfällen för dialog.

Samverkan Norra Örebro

I yttrandet från Samverkan Norra Örebro anser de att utvecklingen av de lokala kärnorna skjuts på framtiden, och innebär en riskfylld planering. I yttrandet pekar de på att översiktsplanen och en kommunal centralisering av skolor, omsorg, koncentrerade arbetsplatser och handelsplatser medför daglig transport av invånare. De menar även att kommunens nuvarande trafikplanering inte är tillräcklig och i stället försvårar förflyttning för invånare.

Samverkan Norra Örebro menar att bostäder ska integreras med visst utbud av kommersiell och offentlig service, samt natur och kultur. De pekar på att nybyggnation ska prioriteras i redan befintliga lokala kärnor. Dessutom lämnar de synpunkter på att parkeringslösningar för turism, dagpendling och långtidsparkering bör pekas ut i översiktsplanen men även att betalningslösningar för parkering och bussbiljett bör samordnas. I norra Örebro kommun skriver föreningen att det saknas handelsområde, badhus, äldreomsorg, kultur, nöjesliv, restauranger, biografier, kommunikationer med pendeltåg på befintlig räl och lokaltrafik, cykelvägar.

Kommentar: Utifrån de bilder som bifogats i yttrandet har Samverkan Norra Örebro utgått från den redan gällande översiktsplanen. Men det förslag till översiktsplan som varit på samråd anses vara i linje med flertalet av föreningens synpunkter. Variation i bostadsutbudet ger invånare större möjlighet att bosätta sig där man vill, med fokus på att även variera utbudet av service vilket gör behovet att förflyttning minskar, satsningar gör att det vid behov går att transportera sig på ett hållbart sätt. Översiktsplanen prioriterar ny bebyggelse i kommunala och lokala kärnor, samt Örebro tätort, vilket kan medföra att service etableras. En pendeltågsstation i norra Örebro kommer inte prioriteras i översiktsplanen.

För mobilitetsfrågor hänvisas det till temaområde Mobilitet. Betalningslösningar för bil hanteras inte inom arbetet med översiktsplanen.

SR Energy

SR Energy efterfrågar fler utredningsområden för vindkraft, då färre men större vindkraft ses som mest lämplig i denna region. Dessutom föreslår de att utredningsområden med måttlig känslighet, utifrån vindkraftsutredningen

som Radar arkitekter tagit fram, lyfts in i den nya översiktsplanen. De ser även positivt till att samrådsförslaget ger möjlighet till vindkraftsverk upp till 300 meter.

Kommentar: De utredningsområden för vindkraft som redovisas i översiktsplanen avspeglar en avvägning gentemot andra intressen och markanspråk. Ytterligare områden kan komma att bli aktuella vid framtida revideringar av översiktsplanen.

Stenvalvet

Synpunkter gällande ytor i Mellringelund i Mark- och vattenanvändning.

Viktiga samhällsverksamheter som vård- och omsorgsboende, utbildning och vård behöver kunna fortsätta vara det och utvecklas med ytterligare samhällsviktiga funktioner, vid sidan av utveckling med bostäder och kommersiell service i området. Området är redan idag ett idrottskluster och idrott som funktion bör vara med i den övergripande inriktningen för stadsdelen.

Gällande Mellringe IP föreslår Stenvalvet att yta för besöksanläggning bör bebyggas av även bostäder i detta kollektivtrafikhärläge. Bollplanen bör omlokaliseras. Ytan bör utvecklas till en välkomnande entré till Mellringestaden.

Förslag på omlokalisering av en öst-västlig sträckning för stadsnät cykel.

Den utritade ytan för Mellringeskolan behöver ses över för att stämma överens med nuvarande användning. Stenvalvet lyfter även fram att dispositionen av skolan kan se annorlunda ut.

Stenvalvet ser ej någon möjlighet för kommersiella förutsättningar för ny pendelparkering, denna bör vara en kommunal anläggning.

Norra området för kultur- och fritidsaktiviteter. Ytan bör även kunna användas för exempelvis vård och utbildning. Ytor för kultur- och fritidsaktiviteter bör även kunna komplettera övrigt innehåll om lämpligt.

Kommentar: Mellringestadens föreslagna utveckling är i linje med översiktsplanen. Gällande områdets som idrottskluster har översiktsplanen kompletterats enligt synpunkt.

Gällande Mellringe IP kommer översiktsplanen inte justeras enligt synpunkten eftersom idrottsområdet utgör en sammanhållen och etablerad funktion som är viktig för både allmänhet och föreningsliv. Området behåller sin användning för idrott och rörelse. Samtidigt finns möjligheter att stärka områdets gestaltning för att skapa en mer välkomnande entré till Mellringestaden inom ramen för befintlig användning.

Föreslagen placering av nytt cykelstråk att ersätta och/eller komplettera den befintliga ligger inte på kommunens mark och tas inte i beaktande i detta skede.

Den utritade ytan för Mellringeskolan justeras enligt yttrande. Den framtida markanvändningen är i linje med översiktsplanens utvecklingsförslag.

Pendlarparkeringens exakta placering ska utredas. Tanken är att den ska drivas i kommunal regi.

Översiktsplanen har justerats i linje med synpunkterna. Ytan för Utvecklingsområde för kultur- och fritidsändamål tas bort och istället faller detta inom områdesbeskrivningen för stadsdelen Mellringe. Användningsbeskrivningen breddas därför för att bättre spegla områdets möjliga utvecklingsinriktning.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet ser generellt positivt på samrådsförslaget. De har synpunkter på specifika ställningstaganden om framtida markanvändning i Kvinnersta, att bostäder ska tas bort ur inriktningen av utvecklingen.

Ekeby-Almby bör inkluderas i listan över större orter som ska ha säkra cykelvägar. Cykel- och gångvägar behövs även i Marieberg. I den fortsatta planeringen bör det vägas in att bussar ska kunna vända men även förbereda för att skapa trygga busshållplatser längs med vägen. Det bör förtydligas att Törsjö-terminalen inte är en kombiterminal, men att ambition finns. Partiet framför även ett önskemål att ändra ställningstagande kopplat till flyg, att kommunen ska verka för fortsatt arbete med teknikutveckling och mer hållbara transporter som alternativ till flygplatsen.

Kommentar: Synpunkter gällande markanvändning i Kvinnersta noteras. Kommunen kan bara bygga cykelvägar där vi själva är väghållare, vilket inte är fallet i Ekeby-Almby och Marieberg. Kommunen verkar för alternativ till flyg som transportmedel, inte minst på järnvägsområdet, vilket framgår av samrådsförslaget.

Vattenfall

Vid vindkraftsetablering, solcellsparketablering, batteriparketablering, detaljplanering och bygglov med mera i närheten av Vattenfall Eldistribution ABs anläggningar och fastigheter är det viktigt att kontakta de.

Kommentar: En skrivning har lagts till i det tematiska området Energiförsörjning om behovet av tidig dialog med berörda elnätsägare vid planering av energiintensiv verksamhet.

Vätternvatten AB

Vätternvatten upplyser Örebro kommun kring projektet som i nuläget är i ett förprojekteringsstadium med plan för schakt innehållande dricksvatten, samt råvattenledning. Örebro kommun har tagit del av Vätternvatten ABs planerade korridor för överföringsledningen.

Dessutom belyser Vätternvatten behovet att Svartån fortsätter ingå i försörjningsplan för regional dricksvattentäkt samt att ett vattenskyddsområde med fördel upprättas för Svartån.

Kommentar: Synpunkten är i linje med samrådsförslagets intentioner.

Örebro Airport

Örebro Airport föreslår att utbyggnadsområde utökas för flygplatsanknuten verksamhet, på både västra och östra sidan om flygplatsen.

Kommentar: Ytorna kring flygplatsen har setts över och utökats söderut i Mark- och vattenanvändningsdelen av kartan. Justering görs även på ytan för segelflyget i öster samt ytor för Besöksanläggning för motorsport i öster i syfte att stärka flygplatsen.

Nobelbanan medför stora möjligheter för ett framtida effektivt transportsystem mellan olika transportmedel. Örebro Airport behöver vara delaktiga i lokaliseringen av järnvägsstråk.

Kommentar: Lokaliseringsutredningen för Nobelbanan leds av bolaget Oslo-Stockholm 2.55 AB, inte av Örebro kommun. Örebro Airport hör till de intressenter som konsulterats under arbetets gång.

Verksamheten vid Örebro flygplats är viktig för kommunens och regionens näringsliv och ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra nyttjandet. Ordet påtagligt bör strykas ur meningen: ”Alla förhandsbesked samt bygglovsärenden inom utpekad bullerzon ska remitteras Örebro Airport samt miljökontoret.”

Kommentar: Varje enskild åtgärd föregås av en lagstadgad prövning i enlighet med plan- och bygglagen där huruvida åtgärden påverkar flygplatsens nyttjande bedöms.

Ordet påtagligt har inte tagits bort till granskning med anledning att avvägningen kring åtgärder i anslutning till verksamheten vid Örebro flygplats görs i ett senare skede av samhällsbyggnadsprocessen.

Jordsberga, utredningsområde för vindkraft och hänsyn behöver tas till flygplatsens verksamhet så den ej begränsas.

Kommentar: Flygplatsens verksamhet och hindersfrihet redovisas som en premiss för området.

Även solenergianläggningar eller anläggningar för trådlös kraftöverföring inom flygplatsens färd- och manöverområde (eller i närheten av radioanläggningar för luftfarten) ska remitteras flygplatsen. Avstånd för remiss är 3 km från flygplatsen för solenergianläggningar, samt 400 m gällande anläggningar för trådlös kraftöverföring.

Kommentar: Synpunkten noteras. Örebro kommun kan endast remittera om det finns ett ärende som faller under kommunal lov- eller tillståndsplikt. Solenergianläggningar tillståndsprövas primärt av länsstyrelsen.

Nuvarande teknikutveckling inom luftburna transporter (drönare) kommer att innebära att ett nytt trafikslag introduceras i samhället. Översiktsplanen saknar perspektivet.

Kommentar: Översiktsplanens långsiktighet utesluter inte drönare som trafikslag, det finns dock en öppenhet för att teknik som vi idag inte vet om också har ett utrymme i översiktsplanen.

Ytor runt befintlig flygplats är lämpliga och sannolikt nödvändiga för etablering av verksamheter kopplat till ett robust samhälle.

Kommentar: Synpunkten är i linje med samrådsförslaget.

Lämpliga områden att utreda för våtmark ingår ett område direkt öster om flygplatsen. Våtmark och större områden med vattenspegel kan attrahera fåglar, vilket medför en flygsäkerhetsrisk då fåglar kan krocka med flygplan. Eventuell våtmark begränsar möjlighet för etableringar kopplat till flygplatsen.

Kommentar: Synpunkten är i linje med samrådsförslagets intentioner. Eventuell våtmark eller grönyta öster om flygplatsen ska inte utredas för en vattenspegel, utan för naturbaserad rening av PFAS-ämnen.

Finns ett behov av att skapa förutsättningar för att anslutningsväg från E18 respektive väg Örebro – Karlskoga får en betydligt bättre och bredare tillfartsväg med möjlighet till uppställningsplatser för den tunga trafiken liksom tillgänglighet till effektiva el-laddplatser för den tunga trafiken.

Kommentar: Väghållarskapet ägs av Trafikverket, frågan hanteras inte inom översiktsplanen.

Flygplatsområdet innehar flertalet arbetstillfällen och möjliggör person- och godstransporter in och ut från regionen. Örebro Airport menar även att fraktverksamheten sannolikt kan komma att öka, dels till följd av NATO:s ökade engagemang i Sverige. Vidare pekar de på att Örebro Airport kan utvecklas till en knutpunkt vad gäller inkommande turism via flyg och skapa utveckling och arbetstillfällen. Flygplatsen kan därtill möjliggöra internationell kompetensförsörjning.

Kommentar: Ytorna kring flygplatsen har setts över i mark- och vattenanvändningsdelen av kartan och utökning har skett på mark söderut. Dessa ytor innehåller vissa svårigheter kopplat till värdena på platsen vilka behöver studeras vidare i kommande planläggning, så det kan innebära att endast delar av ytorna slutligt är aktuella för exploatering.

Örebro hembygdsförening

Hembygdsföreningen framför synpunkter på hanteringen av kvarteret Kornboden efter branden. De saknar också ställningstaganden om den demokratiska processen i planeringsfrågor.

Kommentar: I Plan- och bygglagen finns lagkrav kring den demokratiska processen i samhällsplaneringen. Bland annat ska allmänhet och berörda sakägare ges tillfälle att lämna synpunkter på förslag till en ny översiktsplan eller detaljplan. Många av de beslut som fattas i kommunens samhällsplanering tas av politiskt tillsatta nämnder, med folkvalda politiker som företrädare för de olika partierna. Detta är en del av den demokratiska processen.

Översiktsplanen har förtydligats med ställningstaganden kring att tillvarata kulturvärden, bland annat inom riksintresseområdet Centrala Örebro, där kvarteret Kornboden ingår.

Örebro moské

Örebro moské påpekar vikten av att inkludera ett barnrättsperspektiv genom hela stadsbyggnadsprocessen. De olika idrottsplatserna och platser för spontanidrott görs i nuläget om i Vivalla vilket kommer påverka barns redan ojämna förutsättningar och tillgång till mötesplatser, lekmiljöer och platser för spontanidrott.

Kommentar: Det generella barnrättsperspektivet har stärkts i förslaget till ny översiktsplan genom ställningstaganden om att barnperspektivet och barnets egna perspektiv ska beaktas i samhällsbyggnadsprocessen i syfte att främja barnvänliga miljöer.

I Vivalla specifikt pekar översiktsplanen ut områden för kultur- och fritidsändamål. Hur dessa sedan bedrivs faller inom ansvarig förvaltnings område. I stadsdelsbeskrivningen har behovet av integrerande åtgärder i området tydliggjorts.

Örebro travsällskap

Travsällskapet efterfrågar utöka utbyggnadsområde i Marieberg kopplat till travbanan.

Kommentar: Utbyggnadsområden för bostäder anpassas till lämnat planbesked och pågående planarbete. Området för verksamheter kvarstår i samma utbredning då det inte bedöms lämpligt att utöka ytan med hänsyn till så kallade gröna värdekärnor och naturvärden västerut. Ytan innebär dock i viss mån en utökning jämfört med gällande översiktsplan i och med att verksamhetsmark har lagts till mot Västra Sättertörpsvägen i söder.

Travsällskapet vill föra dialog kring en bussgata på vår västra sida för att på sikt kunna flytta över all eller delar av deras verksamhet till den östra sidan av Stallbacken och således kanske till och med att stänga den gatan för trafik.

Kommentar: Översiktsplanen kompletteras med möjlig dragning av gata och kollektivtrafiklinje väster om travet i Mark- och vattenanvändningsdelen av kartan.

De efterfrågar nyttjanderättsavtal i skogen för träningsbanor och rakbana.

Kommentar: Frågan om nyttjanderättsavtal hanteras inte inom ramen för översiktsplanen.

Örebro universitet

Universitetet framför synpunkter på användarvänligheten och beskriver översiktsplanen som svåröverskådlig och fragmenterad. De efterfrågar en tydlig markering för när användaren länkas till info utanför översiktsplanen. Även efterfrågas en loggfunktion som visar tidigare sökvägar.

Kommentar: Översiktsplanens struktur har setts över för att öka läsbarheten och tillgängligheten för läsare.

I yttrandet lyfts synpunkter på yta kopplad till universitetsändamål i mark- och vattenanvändningsdelen i kartan. De efterfrågar tydligare inriktning på studentbostäder i översiktsplanen, även bostäder riktade mot Örebro universitets medarbetare som inte nödvändigtvis är flerbostadshus i vissa anseenden.

Kommentar: Studenter på Örebro universitet är en bred grupp med olika bostadsbehov, dessa frågor hanteras inom arbetet med bostadsförsörjning där Örebro kommun ser positivt på ökat samarbete gällande studenters bostadsbehov.

Angående bostadsbehov för medarbetare på Örebro universitet eftersträvar vi att skapa en variation i bostadstyp och upplåtelseform i Örebro kommun.

Privatpersoner

Geografiska områden

I denna del sammanställs yttranden från privatpersoner utifrån de geografiska områden som yttrandet berör.

Adolfsberg

En synpunkt har lyft konkreta förslag till ändringar i området Adolfsberg, med fokus på att bevara och utveckla grönstruktur och rekreationsmöjligheter.

Kommentar: Förslaget har kompletterats med information om böga naturvärden i utbyggnadsområden i Adolfsberg. Ytorna utreds ytterligare i senare skede av samhällsbyggnadsprocessen.

City

Flertalet yttranden har handlat om oro för verksamheters möjlighet att etablera sig och verka i city. Många yttranden är kopplade till behov av parkeringsplatser, men också skötsel av allmän plats och möjlighet att parkera cykel. Några belyser oro för otrygghet.

Kommentar: Stadskärnan är stadens och kommunens ansikte utåt och är viktig såväl för örebroarnas vardagsliv och trivsel som för besökares upplevelse av staden, kommunen och regionen. Stadskärnan tillhör och är en mötesplats för alla och behöver ge plats för olika typer av verksamheter, rörelser och aktiviteter. Att bibehålla stadskärnan som ett attraktivt varumärke och ett levande vardagsrum är av vitalt intresse för kommunen. Under 2026 planerar kommunen att sätta igång ett strategiskt arbete som fokuserar på stadskärnans utveckling på kort och längre sikt, där bland annat frågor som mobilitet, parkering, offentliga rum och trygghet kommer att hanteras.

Ekeby-Almby

Synpunkter rör den riktlinje om minsta tomtstorlek som tidigare fördjupad översiktsplan redovisat. Några synpunktslämnare uttrycker önskemål om att det ska vara möjligt att stycka av mindre fastigheter. Någon gör gällande att det är odemokratiskt att inte kunna stycka av i Ekeby-Almby. Andra synpunkter rör att det är viktigt att anpassa tomtstorlekar i förhållande till omgivningarna (mötet med omgivande natur och befintlig bebyggelse) och att kommunen behöver följa upp riktlinje om tomtstorlek bättre och att det är en brist att inte så har skett.

Kommentar: Översiktsplanen innehåller numera ingen generell riktlinje kring en minsta tomtstorlek. En sådan riktlinje har inte funnits ändamålsenlig för en hel tätort med olikartad bebyggelsestruktur och olika platsberoende förutsättningar. Områdets gällande detaljplaner har i flera fall fastighetsindelningsbestämmelser som reglerar antalet fastigheter inom ett visst område. Frågan är beroende av vad gällande detaljplan reglerar i nuläget. Plan- och bygglagen gör gällande att enskilda intressen ska tillgodoses men att företräde ska ges för en sådan markanvändning som innebär en god hushållning ur allmän synpunkt. Det innebär bland annat att

en planeringsinsats som ska syfta till att ändra på bestämmelser om fastighetsindelning har att ta hänsyn till bland annat natur- och kulturvärden på platsen, att ny bebyggelse behöver placeras med hänsyn till landskapsbild och intresset av en god helhetsverkan med flera aspekter. Då förutsättningarna inom Ekeby-Almby ser olika ut är det därför troligt att bedömningarna vad som är lämpligt för den enskilda platsen kommer att skilja sig åt. Vad som är möjligt i den enskilda fallet behöver avgöras i förhållande till allmänintresset av bland annat en god helhetsverkan och en god bebyggd miljö för närområdet.

Flera synpunktslämnare framhåller vikten av de naturmarker som omger nuvarande bebyggelse, de öppna fälten så väl som skog samt att ny bebyggelse behöver anpassas i mötet med omgivande natur och terräng. Naturvärden och ett rikt djurliv framhålls i sammanhanget.

Kommentar: En viktig utgångspunkt i översiktsplanen är att höga naturvärden och områden viktiga för rekreation ska bibehållas. I samband med den fördialog som ägde rum i Ekeby-Almby, med anledning av den förestående översiktsplanen, framkom med tydlighet att många synpunktslämnare lade stor vikt vid naturområdena, de öppna fälten med mera just för möjligheten till rekreation och utifrån de kvaliteter och mervärden de innebär för boende i området. De utbyggnadsytor för bostäder som föreslås i översiktsplanen har tagit fasta på det varför utbyggnad främst möjliggörs på mark av mindre betydelse utifrån dessa aspekter. Mindre kompletteringar har i anslutning till områden viktiga ur natur- och rekreationssynpunkt bedömts som möjliga utan att äventyra dessa förhållanden på något avgörande sätt.

Synpunkter från en enskild fastighetsägare gäller förslag om att utöka naturreservatet Ekeby-Ekhage inom dennes fastighet som är detaljplanlagd för bostäder och att detaljplanen skulle behöva upphävas och att befintlig detaljplan därmed skulle behöva omarbetas. Synpunktslämnaren gör gällande att kommunen blir ersättningsskyldig för de byggrätter som i så fall försvinner och att det är anmärkningsvärt att denne inte blivit informerad på förhand.

Kommentar: Planen vann laga kraft 1994. Det kan konstateras att byggnation inte skett enligt planens intentioner och att genomförandetiden har gått ut. Förslaget om att detaljplanen ska ändras till förmån för utökning av naturreservatet framgår av tidigare översiktsplan (Vårt framtida Örebro, antagen 2018) samt av den fördjupade översiktsplan för Ekeby-Almby (antagen 2006). Förslaget om utökning av reservatet kvarstår i översiktsplanen medan kartan har ändrats i syfte att bekräfta de nu gällande byggrätterna. Inriktningen innebär att översiktsplanen inte tar ställning i denna specifika fråga.

Synpunkter från enskild fastighetsägare om möjligheterna till ytterligare bostadsutveckling på fastighet mellan Lakevägen och Kärleksstigen.

Kommentar: Utifrån ställningstaganden för tätorten ska ytor som är viktiga ur allmän synpunkt sett till bland annat naturvärden, friluftsliv och rekreation värnas för dessa ändamål. Utbyggnadsområden för bostäder är av bland annat dessa anledningar lokallierade till andra ytor. Den norra delen av området är förknippat med översvämningsrisker samt omfattas av strandskydd. Befintligt

utbyggnadsområde möjliggör emellertid kompletterande bebyggelse i en omfattning som får prövas närmare i samband med detaljplaneläggning.

Gustavsvik golfbana

Önskemål om att bevara golfbanan.

Kommentar: Det finns inga planer att i närtid ändra befintlig markanvändning. De rekommendationer som anges kopplat till krontäckningsgrad och grönytor, som anges, gäller stadsdelen i stort. De i kartan överlagrande området för Sörbyskogen som natur ses över så det inte överlagrar golfbanan.

Lindbacka bruk

Synpunkt om att det borde satsas på Lindbacka bruk.

Kommentar: Kommunen har reparerat bron vid Lindbacka bruk och återställt miljön i vattendraget. I övrigt är Lindbacka bruk i privat ägo.

Latorp

Yttrande lyfter att föreslaget område för bebyggelse i området Hacklyckan omfattas av bruksningsvärd jordbruksmark.

Kommentar: Förslag på utvecklingsområde för bebyggelse kvarstår på grund av platsens möjlighet att stärka ortens struktur och kan bidra med större underlag för ortens funktioner. I kommande process för plan- och/eller lovärende kommer platsens förutsättningar hanteras vidare.

Långenområdet

En synpunkt berör området kring Lången och Kårstaö där större byggrätter efterfrågas. Även yttranden om behovet av kommunala VA-tjänster i området lyfts, tillsammans med efterfrågan av åtgärder kring förbindelserna till Lången-badet. Områdets omfattning utifrån tomtstorlek och storlek på byggnader lyfts som önskvärda att ses över.

Kommentar: Översiktsplanen anger inte storlek på byggrätter. I Vattentjänstplanen framgår att området har behov av kommunala VA-tjänster samt när kommunen planerar att fatta beslut om detta. Långenområdets förutsättningar beskrivs i områdets landskapskaraktär i karta.

Kvinnersta/Hovsta

Några synpunkter rör Kvinnersta. En synpunktslämnare med lång erfarenhet av platsen lyfter värdet av att se till historien när man ska utveckla området; bygga vidare kring odling, god beredskap i form av matförsörjning, natur- och lantbruk och lärande. Synpunktslämnaren vänder sig mot det föreslagna servicecentrumet mellan Hovsta och Kvinnersta och ser det snarare som splittrande. Det föreslås även att kommunen ska värna de äldre byggnaderna Gammelgården, det gamla boningshuset och tegelvillan för husmorsutbildning, värna den fina skogen och rusta upp stigarna samt skapa bullerskydd mot trafiken på Rv 50 och skapa plats för odling på ytan som nu arrenderas ut.

Ytterligare någon lyfter ett förslag att låta Kvinnersta bli ett odlingscenter för att ge förutsättningar till självförsörjning och omställning till att odla lokalt utöver fortsatt djurhushållning i området.

Yttranden har inkommit om att Örebro kommun behöver satsa mer på norra delen av kommunen.

Kommentar: Ägare av Kvinnersta är Örebroporten och de ansvarar för områdets utveckling. I översiktsplanen beskrivs kommunens förhållningssätt till platsens utveckling, alltså vilka behov som finns och vilken hänsyn som behöver tas i samband med utveckling av området.

Översiktsplanen innehåller idag information om hur hela Örebro kommun kan utvecklas, där med också norra delen av kommunen. Bland annat genom förslag på verksamhetsutveckling och utbyggnad av bostäder. Det är sedan upp till intressenter för dessa områden att etablera sig.

Munkatorp trafikplats

En synpunkt lyfter kritik mot utbyggnad av industriområden och påverkan på biologisk mångfald och Natura 2000-områden, samt lämnar förslag om att bevara ekologiska korridorer.

Kommentar: Dessa områden har justerats något till förmån för de höga naturvärdena. Ytornas förutsättningar utreds vidare i samhällsbyggnadsprocessen.

Myrö

Förslag har lämnats in under samrådet på hur området kring Myrö gård kan utvecklas. Förslaget är att ytor för primärt verksamheter (industri/logistik) pekas ut norr om gården och upp mot motorvägen, och bostäder i delar söder om samma gård ned mot Hjälmarenen.

Kommentar: Området runt Myrö gård berörs av flera intressen som är känsliga för storskalig exploatering, varav två av dem är riksintressen. Bedömningen som har gjorts är att de förslag på ytor för såväl verksamheter som bostäder skulle skada intressena påtagligt och att det därmed inte skulle vara möjligt att utveckla områdena enligt förslaget. Översiktsplanen kommer med andra ord inte att rita ut föreslagna ytor i dess mark- och vattenanvändningskarta.

Norra bro och Gryt

En synpunkt kring en vägdragning genom skogen söder om Norra bro, vilket anses påverka livsmiljöer negativt. Kritik lyfts mot utökning av verksamhetsmark omkring Norra Bro vilket påverkar områden med höga rekreativa och naturvärden. Synpunktslämnare ser negativt på att använda Broängsgatan som matargata till ett nytt bostads och skolområde.

Kommentar: En utbyggnad av verksamhetsområdet öster om Norra Bro kan bidra till fler arbetsplatser i området, i ett läge med god kollektivtrafikförsörjning och cykelmöjligheter. Vid en utbyggnad ska ett effektivt marknyttjande eftersträvas och områden med höga naturvärden bör beaktas. Den, i samrådshandlingen, angivna vägdragning mellan Gryts verksamhetsområdet och Attersta tas bort ur översiktsplanen och kan komma att utredas i ett senare skede. Broängsvägens

förlängning anges i det antagna planprogrammet för Brickebackenområdet som en framtida koppling mellan befintliga och nya stadsdelar. Föreslagen bostads, skol- och förskoleutbyggnad ska enligt förslaget kunna nås såväl från norr som söder. Även goda kopplingar för gång- och cykel ska skapas.

Nya Heden

En synpunkt belyser åkermarker i Nya heden, Björklunda och Mellringe golfbana och att dessa inte anses bevaras, samt kommentar om att det snart inte finns någon central åkermark kvar i kommunen.

Kommentar: Kommunen har gjort bedömningen att de utbyggnadsytor som presenteras i översiktsplanen vilar på en god avvägning mellan ett antal intressen. Att prioriteringar behöver göras, och inriktningen för dem, presenteras i Utvecklingsinriktningen. Till varje utbyggnadsyta som ännu inte är planlagd finns en motivering till varför det är att konstatera som ett väsentligt samhällsintresse och varför det inte finns några lämpliga alternativa lokaliseringar. När det gäller bostadsförsörjning har ytorna som berör jordbruksmark kunnat minimeras kraftigt, men eftersom många av tätorterna i kommunen ligger inbäddade i jordbrukslandskapet och har vuxit fram till följd av de areella näringarna, behöver deras fortsatta utveckling oundvikligen ske på jordbruksmark.

Området mellan Gustavsvik och Sommarro

Förslag om att återställa marken och låta Karlsdals hästar beta där.

Kommentar: Kommunen har inte rådighet att återställa marken.

Ormesta och Södra Ormesta

Brödtext

Några Synpunkter rör en ny vägkoppling för kollektivtrafik, cykel och bil, i utbyggnadsområdet i södra Ormesta. Synpunktslämnare ser negativt på utvecklingen och påpekar att det är åkermark på platsen och ett naturområde i närområdet. Synpunktslämnaren lyfter även en önskan att trafiken genom Ormesta borde dämpas till 40 km/h.

Kommentar: Vägkopplingen tillskapas till följd av att området ska kompletteras med bostäder, med målet att knyta ihop Mark med befintlig bebyggelse. En utveckling av Södra Ormesta berör brukningsvärd jordbruksmark, men skulle jämfört med andra alternativ i närområdet möjliggöra för en tätortsutveckling som skulle kunna medföra att den småbusdominerade stadsdelen Mark skulle kunna knytas samman med övriga staden och i detta skapa förutsättningar för andra boendialternativ i dess närhet. Södra Ormesta ligger därtill nära Tybblelundsskolan, Örebro universitet och större natur- och friluftsområden. Bedömningen är att den tätortsutveckling som Södra Ormesta skulle bidra med utgör ett väsentligt samhällsintresse och att det för dessa syften inte finns någon alternativ lokalisering i närområdet som är lika lämplig. Föreslagen vägdragning mellan Domarringen och Stortorpsvägen, som i översiktsplanen klassas som huvdgata, är tänkt att fungera som huvdgata i en framtida bostadsutbyggnad i södra Ormesta. Förutom att hantera trafiken inom den nya bebyggelsen ska gatustråket länka samman Mark med Ormesta och resten av staden, för bil- och

cykeltrafik och framtida utveckling av kollektivtrafiken. Synpunkten leder därför inte till en ändring.

Utgångspunkten i exploateringen är ändå att värna om områdets karaktär gällande tomtstorlek samt grönstrukturen, samt att placering och lokalisering av kompletteringar ska ske med varsamhet med fokus på trädgårdar och förgårdsmark.

Angående hastighetsbegränsningen i området har Örebro kommun ingen rådighet, men synpunkten vidarebefordras till Trafikverket.

Stora Mellösa

Inkomna yttranden har lyft ortens behov av funktioner så som större idrottshall, upprustning av badplats, behov av bättre cykelleder till orten samt fler områden för bostadsutveckling. Örebro kommun föreslås också bli markägare i området för att utveckla och så föreslås att utbildning kring jordbruk och livsmedelsproduktion ska finnas i kommunen.

Kommentar: Yttranden är i linje med översiktsplanens intentioner för ortens bostadsutveckling och ortens funktioner. Det är en statlig väg som går mellan Örebro och Stora Mellösa, så det är inte inom kommunens rådighet att bygga cykelleder på denna plats. Kommunen arbetar kontinuerligt och strategiskt med markinköp. Utbildningar är inte frågor som omfattas av en översiktsplan.

Södra Ladugårdsängen

Flera synpunkter berör föreslagen utveckling i Södra Ladugårdsskogen. Många lyfter kvaliteterna med Adolfsberg och de närliggande naturmarkerna vilka uppskattas och nyttjas av de boende idag. Karaktären i Adolfsberg lyfts fram och behovet att bevara så mycket träd som möjligt och anpassa höjden på ny bebyggelse inte minst för att undvika insyn. Föreslagen utveckling riskerar att ta bort en stor del skogs- och åkermark vilken värdesätts högt av de boende. Behovet av fler lägenheter och skola i denna stadsdel ifrågasätts. Det finns oro för ökad trafik samt att kollektivtrafik och service inte ska komma att utvecklas i samma takt som befolkningstillväxten. Om Elof Ljunggrens väg blir en genomfartsled skulle det innebära störningar för befintliga hus och boende.

Kommentar: Föreslagen utbyggnad i Södra Ladugårdsskogen baseras på ett beslutat planprogram där en framtida utveckling för området studerats och beskrivs övergripande. Vid fortsatt planering och utbyggnad ska utgångspunkt tas i planprogrammet samt de ställningstaganden som anges översiktsplanen. Området är stort och planläggs i etapper, där delarna närmre centrum, det vill säga i nordost, utgör en inledande etapp.

Naturen ska vara en utgångspunkt vid utvecklingen även om delar tas i anspråk för byggnation. Vid gestaltning av de nya kvarteren och bebyggelsen ska utgångspunkt tas såväl i intilliggande bebyggelse som i naturen på platsen.

Elof Ljunggrens väg föreslås som huvudgata för att möjliggöra angöring till området från norr, och i framtiden även från väster om en planskild korsning över eller under järnvägen byggs. En planskild korsning i väster kan länka samman området med intilliggande stadsdelar och sträket föreslås som ett framtida kollektivtrafikstråk. Utformningen av vägen, var det finns behov av passager och eventuella behov av åtgärder kan studeras i samband med planläggning av området mellan Elof Ljunggrens väg och Lundagårdsvägen.

Ölmbrotorp

En synpunktslämnare ger förslag på utbyggnadsytor i södra delen av Ölmbrotorp.

Kommentar: Föreslagna ytor tas inte med som förslag på utbyggnadsytor då de utgör jordbruksmark respektive mark med naturvärden. Områdena kan dock föreslås för byggnation genom exempelvis prövning av förhandsbesked där möjligheterna för en mindre komplettering kan studeras och avgöras för området.

Temaområden

I denna del sammanställs yttranden från privatpersoner utifrån de temaområden eller delar i översiktsplanen som utvecklingsinriktning och utgångspunkter som yttrandet berör.

Arbets- och näringsliv

Arbetsstillfällen

En invånare betonar vikten av att arbetstillfällen bibehålls och att nya tillskapas.

Kommentar: Översiktsplanen syftar till att göra det möjligt för befintliga arbetsplatser att bevara och utveckla sin verksamhet i kommunen, likaså att nya verksamheter kan etableras i kommunen.

Dagligvaruhandel

Invånare undrar hur kommunen planerar för dagligvaruhandel i Bettorp-Lillån-Hovsta samt i Mosås, då sådana butiker saknas idag. Flera efterfrågar ny handel i Wessels/COOPs gamla lokaler i Lillån, som med smartare trafiklösning anses ha potential att (återigen) bli ett centrum och social mötesplats.

Privatperson önskar att kommunen slutar ge plats åt stora supermarknader som förstör för små lokala mötesplatser och bidrar till ökad bilism och ökad konsumtion. Synpunkter har inkommit gällande oro kring cityhandelns och mindre lokalcentrums överlevnad, bland annat till förmån för externhandeln.

Privatperson efterfrågar möjlighet för nya/mindre företag att öppna butik under kortare period som test.

Önskemål om en liten galleria i Odensbacken (liknande Vivalla centrum) mellan ICA och vårdcentralen eller på torget vid Solid gym och Götmars.

Kommentar: Översiktsplanen ger möjligheter till handelsetableringar i olika delar av staden och kommunen, däribland nordöstra Örebro (Hovsta, norra Lillån). I dagsläget saknas marknadsaktörer som valt att etablera sig i området. Om intresse finns från handelsaktörer att etablera en butik i Mosås tar kommunen ställning till detta i detaljplaneskedet.

Vad gäller stormarknader så ger översiktsplanen möjlighet för både stora och små handelsaktörer att bedriva verksamhet i kommunen. Bland invånarna finns efterfrågan på olika butikstyper-, storlekar och lägen. Planens ställningstaganden om bostadsnära lokalisering av dagligvaruhandel syftar till att skapa närhet och hållbart resande. Örebro kommun har påbörjat ett arbete med att utveckla stadskärnan, där handelsfrågorna är en viktig aspekt.

Hysesavtal för butikslokaler är en fråga som fastighetsägarna ansvarar för och hanteras inte inom ramen för kommunens fysiska planering. Frågan om en galleria i Odensbacken kan prövas i en detaljplaneprocess om kommersiella aktörer och

berörda fastighetsägare är intresserade av detta, det är inte en fråga som Örebro kommun driver.

Besöksnäring

Synpunkter gällande Örebros attraktivitet för turister, lyfter fram ställplatser för husbilar, toaletter och bankomater som viktiga funktioner.

Kommentar: Örebro kommun har en positiv inställning till ställplatser för husbilar men arbetar inte aktivt med frågan utan överlåter detta till marknadens aktörer, exempelvis campingplatser. Örebro kommun ser över utbudet av offentliga toaletter. Bankomater är inte en kommunal planeringsfråga utan hanteras av marknadens aktörer.

Verksamheter

Förråd och uppställningsplatser husbilar

En företagare som hyr ut förråd och uppställningsplatser för husbilar efterfrågar mark nära nya bostadsområden för denna verksamhet och önskar att översiktsplanen avsätter mark för detta.

Kommentar: Översiktsplanen ger möjlighet till verksamheter både i närheten av och med längre avstånd till bostäder. Översiktsplanen pekar inte ut särskilda verksamhetsområden för förråd och husbilsuppställningsplatser. Mer specifik tillåten användning av verksamhetsmark bestäms i detaljplan och bygglöv.

Stadsarkiv

Synpunkt om att arkivet borde tas med i översiktsplanen.

Kommentar: En lokaliseringsutredning för nytt stadsarkiv pågår. Därför kan ett läge för nytt arkiv inte pekas ut i översiktsplanen.

Areella näringar

Privatperson som saknar kommunal jordbruksmark i tätorten Örebro, inom bostadsområden. Jordbruket kan vara temporärt tills dess annan verksamhet behöver ta plats. Uttrycker förhoppning om att Kvinnersta ska förvaltas som ett kommunalt jordbruksområde för utbildnings- och rehabiliteringsändamål.

Kommentar: När kommunen köpt in jordbruksmark för framtida exploatering arrenderas den ut för jordbruksändamål fram till dess att den tas i anspråk för nytt ändamål.

Vad gäller Kvinnersta är tanken att området utvecklas med inriktning mot bostäder, utbildning och en blandning av verksamheter. Området skulle kunna fungera bra för verksamheter inom odling, livsmedel och gröna näringar samt besöksnäring. Mer detaljerad inriktning bestäms i senare planeringsskede.

Verksamhetsområden

En privatperson motsätter sig utbredningen av verksamhetsområden österut längsmed E18/E20 på grund av påverkan på ekologiska värden, entrén till staden och risk för industriell inramning av staden.

Kommentar: Verksamheter är viktiga för att de bidrar till bland annat arbetstillfällen. För att kunna utveckla arbets- och näringslivet i Örebro kommun behöver delvis nya ytor tas i anspråk. Det aktuella stråket ett av kommunens viktigaste verksamhetsstråk i direkt anslutning till E18/E20. Översiktsplanen och efterföljande detaljplanering tar hänsyn till landskapsbild och naturvärden på platsen och balanserar dessa intressen med behovet av verksamhetsmark.

Bostäder

En synpunkt ser negativt på att kommunen arbetar med att hantera boendesegregation och andra sociala aspekter, som har ett samband till den fysiska geografin och utformning.

Kommentar: Kommunen har arbetat och fortsätter arbeta med dessa frågor då det ingår i uppdraget, inte minst för översiktsplanen.

Ensidigt bostadsutbud

En del synpunkter handlar om en efterfrågan av variation i bostadstyper och upplåtelseformer, en synpunkt lyfter att detta möjliggör flyttkedjor. En synpunkt belyser hur bostadsmarknaden påverkas av ensidiga bostadsstrukturer, vilket försvårar möjligheten att hitta en bostad som motsvarar ens behov.

Kommentar: Detta är i linje med översiktsplanen.

En synpunkt ber kommunen att inte glömma bort äldreboenden i områdena Nya heden och Björklunda. Det lyfts även att det i nuläget inte finns några boenden för den äldre befolkning i området Björkhaga Mellringe.

Kommentar: Synpunkten är i linje med samrådsförslagets intentioner.

Efterfrågan och behov

Några synpunkter lyfter att människor ska få välja själva var de bor.

Kommentar: Detta är i linje med inriktningen för bostäder i översiktsplanen.

En synpunkt lyfter en problematik att människor flyttar från Örebro tätort ut till de mindre tätorterna vilket för med sig perioder av byggprojekt i deras närområde. En annan synpunkt lyfter att befolkningsprognoserna bör vara en faktor när kommunen planerar var utvecklingsområden för bostäder ska lokaliseras.

Kommentar: Alla invånare ska kunna välja var de vill bosätta sig. Kommunen möjliggör detta genom att eftersträva variation i bostadsbeståndet.

Befolkningsprognoser är en av flera andra faktorer som utbyggnadsområdena baseras på.

Bostäder för alla

Några synpunkter handlar om att renovering ska ske varsamt. Det lyfts att den befintliga bebyggelsen och infrastrukturen i första hand ska utvecklas för att hushålla med resurserna samt en önskan om inkludering av invånare i planeringen.

Kommentar: Synpunkten är i enlighet med översiktsplanen.

Energiförsörjning

Energiproduktion

Flera synpunktslämnare har uttryckt funderingar kring andra energikällor än sol- och vindkraft i översiktsplanen, exempelvis kärnkraft och vattenkraft som inte lyfts fram i samrådsförslaget. Ett par personer uttrycker också en önskan att kommunen kan stödja småskalig energiproduktion med biogasanläggningar.

Kommentar: Örebro kommun har i översiktsplanen valt att fokusera på att utreda lokaliseringsfrågan för solenergi och vindkraft som båda bedöms kunna stå för en högre del av energiproduktionen än idag och ha relativt goda förutsättningar för utbyggnad i Örebro kommun. Det finns ett angeläget behov av att hantera dessa energikällor ur ett markanvändningsperspektiv i översiktsplanen då flera sådana anläggningar är under planering samt även innebär konflikter i förhållande till andra intressen. Intresset för solenergianläggningar, både små och stora, har framför allt ökat kraftigt de senaste åren. Örebro kommun ska ta fram en energiförsörjningsplan som också har möjlighet att utveckla förhållningssätt till övriga energikällor.

Solenergi

Flera synpunktslämnare med egen mark i kommunen efterfrågar stöd i att kombinera solenergi med brukningsvärd jordbruksmark.

Kommentar: Brukningsvärd jordbruksmark har ett skydd i Miljöbalken vilket begränsar möjligheten att ta den i anspråk om annan mark för en sådan lokalisering finns tillgänglig. I översiktsplanen lyfts fram att brukningsvärd jordbruksmark av större betydelse för livsmedelsförsörjning ska undvikas vid etablering av solenergianläggningar, vilket ligger i linje med översiktsplanens ställningstaganden som syftar till att värna livsmedelsproduktion och jordbruksmark generellt. Dock finns ställningstaganden som ställer sig positiva till att solenergianläggningar kan kombineras med naturrestaureringsåtgärder samt jordbruk som bete eller slätter.

En person ger förslag på åtgärder för att kraftigt öka antalet solcellsinstallationer på kommunens egna byggnader. En annan person föreslår att använda stora parkeringsplatser för solenergianläggningar samt att

i högre grad prioritera solceller på byggnader i de fall det finns målkonflikter med byggnaders kulturhistoriska och arkitektoniska värden.

Översiktsplanen omfattar inga ställningstaganden som specifikt rör solceller på kommunens egna byggnader. Översiktsplanens ställningstaganden bedöms dock kunna ge stöd för ökad installation av solceller på kommunens byggnader, särskilt i kombination med de ställningstaganden om kommunkoncernens elproduktion som anges i Klimatstrategi för Örebro kommun. I översiktsplanen förespråkas samlokalisering av solenergi och annan markanvändning. Som framgår i planen finns idag relativt begränsade styrmedel för att uppnå detta och det är främst upp till initiativ från enskilda fastighetsägare.

Örebro kommun håller med om att det kan uppstå målkonflikter mellan kulturhistoriska och arkitektoniska värden och installation av solceller i enskilda fall. Ur ett energiförsörjningsperspektiv kan dock konstateras att det fortsatt finns en stor potential för solcellsinstallation på takytor som inte är förknippade med sådana kulturhistoriska eller arkitektoniska värden. Region Örebro län har tagit fram en vägledning, i samverkan med Örebro kommun m fl parter, 'Varsamma solcellsinstallationer' (2022) som visar på hur installationer kan genomföras varsamt i förhållande till kulturhistoriska värden.

Vindkraft

En synpunktslämnare ifrågasätter vindkraft som en hållbar energikälla och uttrycker att boende i närheten av vindkraft har stor inverkan på människors välbefinnande. En annan synpunktslämnare uttrycker istället att kommunen snarast behöver fatta beslut om möjliga områden för vindkraft i Örebro kommun och förbereda så att handläggning och tillståndprocesser går snabbt, då det är ett av de snabbaste och billigaste sätten att få ökad fossilfri energi utan avfall och andra risker.

Ett antal personer har lämnat synpunkter på specifika utpekade utredningsområden för vindkraft, enligt nedan.

Ryftingsberget

Vindkraft kan få negativ påverkan på naturreservatet Kulanbeståndet, nyckelbiotoper, fåglar och fladdermöss, stillheten (tyst område), fornborgen Mörby skans, motionsspår runt Sandvads sportstugeförening, landskapsbild samt boendemiljö.

Nyckelhällsberget

Vindkraft kan få negativ påverkan på fåglar, fladdermöss och andra djur samt på värden för friluftslivet.

Skarpåsen

Vindkraft kan få negativ påverkan på fåglar, fladdermöss och andra djur samt på stillheten i området.

Älgslätt

Vindkraft kan få negativ påverkan på fåglar, fladdermöss och andra djur, stillheten (tyst område), rekreation, friluftsliv och turism samt landskapsbilden.

Kommentar: Samrådsversionen av översiktsplanen redovisade ett förhållandevis brett urval av utredningsområden för vindkraft. Områdena har reviderats utifrån de uppgifter som framkommit under samrådet, bland annat med utgångspunkt i intressekonflikter kopplat till riksintressen, naturvärden, kulturmiljö och friluftslivets intressen. En ytterligare utgångspunkt har varit att öka respektavstånden till tätorter och småorter i områdenas närhet. I sammanhanget kan nämnas att översiktsplanen pekar ut områden där konflikterna i förhållande till andra intressen kan, relativt sett, bedömas som mindre och där förutsättningarna för etablering av vindkraft därmed bedöms som goda utifrån ett hushållningsperspektiv avseende mark och vatten. Samtliga områden innebär dock någon form av konflikt eller möjlig konflikt med andra intressen, det gäller bland annat i förhållande till naturvärden och arter. En prövning av en vindkraftsanläggning enligt Miljöbalken behöver föregås av ytterligare utredningar i förhållande till påverkan på människors hälsa och miljö, värdefulla natur- och kulturmiljöer, biologisk mångfald m fl aspekter. Prövningen enligt Miljöbalken föregås även av samråd med berörda parter samt sammanfattning av förslagets konsekvenser i en miljökonsekvensbeskrivning. Där ingår att utreda exempelvis omgivningspåverkan och buller i förhållande till bostadsbebyggelse. En eventuell etablering av vindkraft inom ett utredningsområde är därmed beroende av vad som framkommer vid vidare utredning.

Följande områden kvarstår efter revidering: Jordsberga, Mosjön och Nyckelhällsberget. Följande områden har fått en justerad utbredning: Älgslätt, Sjöboda, Skarpåsen och Skitåsen. Följande områden har utgått Harsjön, Koltorp, Munketorp och Ryttingsberget.

Fjärrvärme

En privatperson önskar att frågan om fjärrvärme baserad på geotermisk energi utreds, då de råvaror som används för fjärrvärmeproduktion idag (flis och andra träbränslen) riskerar att bli dyrare i framtiden.

Kommentar: Örebro kommun har gjort avgränsningen att översiktsplanens temaområde Energiförsörjning i första hand ska behandla frågor om lokalisering och utformning. Synpunkten om råvaror för fjärrvärmeproduktion är dock ett välkommet inspel i kommunens fortsatta arbete med energiplanering.

Kärnkraft

Några kommentarer har inkommit gällande vikten av att utveckla kärnkraft som energikälla. Andra yttranden har handlat om att Örebro kommun bör vara en kärnfri zon.

Kommentar: Frågan om kärnkraft kommer behandlas när nationell rådgivning och riktlinje tillkommit.

Ett robust samhälle

I samråd med lantbrukare förenkla möjligheter för odlarkollektiv.

Kommentar: Det synpunkten efterfrågat hanteras inte inom ramen för översiktsplanen.

Grönstruktur och naturområden

Bevarande och skydd av naturområden

Många vill bevara naturområden nära bebyggelse. Det finns ett starkt stöd för att skydda Garphytteklint och Sörbyskogen som naturreservat. Det finns också önskemål om att kommunen ska skydda ytterligare naturområden, exempelvis Venaskogen. Det finns en oro för att exploatering nära naturreservat har en negativ inverkan på biologisk mångfald och rekreativa värden. Det finns ett konkret förslag om skyddszon runt Öknaskogens naturreservat för att bevara rekreativa värden och biologisk mångfald.

Kommentar: Örebro kommer även fortsatt att arbeta för att Garphytteklint, Sörbyskogen och Venaskogen avsätts som naturreservat. I kommande handlingsplan för naturvård och friluftsliv pekas ytterligare ett antal områden ut för utredning av formellt skydd.

Vad gäller Öknaskogen har det tidigare utpekandet av utbyggnadsområde för bostäder tagits bort.

Utveckling och bevarande av parker och grönområden i tätbebyggda områden

Det finns många önskemål om att skapa fler parker och gröna ytor samt att utveckla befintliga parkers värden. Många vill se fler höggåräsytor och ängsytor i staden, både för att gynna biologisk mångfald och för att det upplevs trevligt med ängsblommor. Det finns också önskemål om att göra parker och grönområden mer tillgängliga för alla, inklusive äldre och personer med funktionsnedsättningar. Tysta områden och skydd mot biltrafik efterfrågas, liksom mer grönska för att ge skydd under varma dagar. Det lyfts som positivt att utveckla multifunktionella grönytor som kombinerar sociala värden med biologisk mångfald och klimatanpassning. Kritik framförs mot förtätning som förstör gröna ytor och naturvärden. Det finns önskemål om att minska andelen hårdgjord yta och att ersätta parkeringsplatser i stadsmiljön med mer grönska. Flera medskick handlar om att återskapa allén vid Hertig Karls Allé och att skapa gångstråk i mitten. Det finns också önskemål om att skapa sammanhängande gröna stråk.

Kommentar: Synpunkterna är i linje med ställningstagandena i temaområdet Grönstruktur och naturområden i översiktsplanen. Dessa är också viktiga ingångsvärden i det pågående arbetet med underhållsplanen för parker. Planering för att återställa träd och grönska längs Hertig Karls Allé pågår. En plan för att utveckla gröna stråk i staden behöver tas fram.

Friluftsliv och rekreation

Det finns önskemål om ökade insatser för att förbättra förutsättningarna för friluftsliv i naturområden som Bergslagsleden, Venaskogen, Vinteråsen och Karlslund. Det finns också önskemål om att göra naturområden mer tillgängliga för alla, inklusive äldre och personer med funktionsnedsättningar. Vidare uttrycks önskemål om att skapa en vandringsled runt Örebro. Flera önskemål handlar om att skapa fler tätortsnära badplatser, inklusive att

utveckla badet vid Katrinelund och skapa fler badplatser vid Hjälmarens och andra sjöar. Det finns även förslag om att bevara och utveckla ridvägar och områden för hästverksamhet nära staden.

Kommentar: Det pågår ett arbete med att ta fram en handlingsplan för naturvård och friluftsliv. Handlingsplanen kommer att behandla många av de aspekter som har lyfts fram, med särskilt fokus på inkludering av prioriterade målgrupper och deras tillgänglighet. En vandringsled runt Örebro är ett långsiktigt projekt som ingår i handlingsplanen. Även behov av att nystarta och inventera ridstigar ingår i handlingsplanen.

Örebro kommun ansvarar för 15 kommunala badplatser runt om i kommunen. Dessa badplatser är utrustade med bryggor, torrtoaletter, soptunnor och grillplatser. På vissa platser finns även tillgänglighetsanpassade badramper. De naturliga förutsättningarna för tätortsnära bad i Örebro är inte optimala, med alternativ som Svartån eller den grundaste delen av Hjälmarens. Dessutom äger kommunen inte mycket mark i anslutning till Hjälmarens. På den mark som kommunen äger finns redan badplatser eller områden för rekreation och friluftsliv. Allemansrätten ger dock stora möjligheter att bada i olika sjöar, även om det inte finns en iordningställd badplats.

Bergslagsleden är en viktig del av friluftslivet i Örebro kommun och sköts av Region Örebro län i samverkan med kommunen.

Barns behov av gröna miljöer

Det finns flera önskemål om mer grönska vid skolor och att förbättra och underhålla lekplatser.

Kommentar: Örebro kommun har under flera år arbetat med att öka lekvärderna och inkludera mer natur i kommunens lekmiljöer, och detta arbete kommer att fortsätta. Kommunen har tagit fram riktlinjer för förskolors och skolors utemiljöer som styr mot grönare skolgårdar. Nya skolor och förskolor ska, i så stor utsträckning som möjligt, planeras i närheten av grön- och naturområden.

Säkerhet och skydd för djur och natur

Det finns önskemål om att öka säkerheten för vilda djur så att de inte springer ut på vägarna. En specifik synpunkt framförs om att kommunen använder skattemedel för att genomföra åtgärder för salamandrar. Det finns också synpunkter på att utpekandet av tysta områden kan inskränka på äganderätten. Mer växtlighet och träd efterfrågas för att öka kolinlagringen.

Kommentar: Det är Trafikverket som ansvarar för att skapa säkra passager för djur vid större vägar för att minska viltolyckor och förbättra djurens rörelsemöjligheter. Salamandrar har ett starkt juridiskt skydd både enligt svensk och europeisk lagstiftning. Vid exploatering som påverkar den större vattensalamandern måste nödvändiga åtgärder vidtas för att säkerställa att arten kan vidmakthålla en gynnsam bevarandestatus. Detta bekostas av exploateringen.

Önskemål om mer växtlighet och träd för ökad kolinlagring går i linje med ställningstagandena i temaområde Grönstruktur och natur i översiktsplanen.

Angående tysta områden har lagret utgått till granskning men ställningstagande kvarstår att Örebro kommun arbetar för att värna dessa från tillkommande störningar.

Skapa och bevara grönska i Örebro tätort

Några synpunkter lyfter kritik mot obebyggda ytor runt om i Örebro tätort och ger förslag att plantera träd på stora grönytor samt skapa fler parkytor för att förbättra estetiken och miljön. En annan synpunkt lyfter en önskan om att bevara stora grönområden längs Gustavsviksvägen och undvika bebyggelse.

Kommentar: Att tillskapa och bevara grönska och parkytor är i linje med samrådsförslaget, hanteringen av sådana ytor är en del i en avvägning senare i samhällsbyggnadsprocessen.

Ett yttrande framför ett förslag om att skapa ett större växthus med pallkragar för boende i närheten av Trängens idrottsplats.

Kommentar: Att skapa miljöer som uppmuntrar till spontana möten är i linje med översiktsplanens intentioner, men de specifika åtgärderna rymmer inte inom ramen för översiktsplanen.

Önskemål om att göra konststråket mer sammanhängande, mer specifikt knyta ihop stråket vid Strandvägen.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats enligt synpunkten.

En synpunkt gäller lämplighet i Bredmossen som naturområde. Kommunens del är fuktig och inte så besöksvänlig. Längre väster ut är det stora kraftledningsgator. Det enda som är lämpligt som naturområde är Bredmossen och skogen öster om den.

Kommentar: I översiktsplanen är Bredmossen och dess närhet utpekade som landsbygd landsbygd, inte natur och friluftsliv i mark- och vattenanvändningsdelen av kartan. Ställningstaganden har tillkommit som beskriver vikten av de gröna värdena i denna landskapstyp: "Bevarande av skogsområde och träd i bebyggelsestrukturen viktigt för att fortsatt visa landskapstypen." och "Höga naturvärden ska skyddas från negativ påverkan. Gröna stråk behöver bibehållas och utvecklas."

En synpunkt framför önskemål om bevarande av skola, dagis, camping och småbåtshamn samt motionsspår och naturområden i Hampetorp.

Kommentar: Översiktsplanen föreslår ingen förändring av någon minskning av nämnda funktioner och platser.

Klimat

En synpunkt tog upp att det saknas ställningstaganden om att kommunen ska arbeta för att minska överkonsumtion inom kommunens verksamheter men även för privata och kommersiella konsumenter. Som ett arbete mot att klara 2°C- målet.

Kommentar: Med samhällsbyggnadsinriktningen Det redan byggda som resurs och fokuset på bevarandet av gröna värden är denna synpunkt i enlighet med samrådsförslaget.

En synpunkt lyfte att det finns en avsaknad av koldioxidbudget i samrådsförslaget. Det finns ingen tydlig koldioxidbudget som styrmedel för att begränsa utsläpp i enlighet med Parisavtalet.

Kommentar: Detta är något Örebro kommun kommer fortsätta arbeta med och det finns planer att integrera verktyget klimatkalkyl som ett led i att nå klimatmålen.

En synpunkt gällde en önskan om att kommunen ska verka för det regenerativa jordbruket.

Kommentar: Denna fråga hanteras inte i översiktsplanen men är inkluderad i kommande natur- och friluftplan. I översiktsplanen kan Örebro kommun peka ut kommunal mark men har inte rådighet över privat fastighetsmark.

Ett yttrande lyfter att Hjälmaren påverkas av klimatförändringar. Yttrande lyfter även att markvattningsföretag ska åter aktiveras samt att områden som Kvismardalen behöver åtgärdas. Även framförs en önskan om att marina skyddsområden kring Hjälmarens öar ska uppföras samt lyfts kommentarer om byggnation kring sjön.

Kommentar: Gällande de stora sjöarna och Hjälmarens påverkan av ett varmare klimat så är Örebro kommuns mål att få med Hjälmaren fullt ut i Havs- och Vattenmyndighetens övervakningsprogram för de stora sjöarna.

Gällande avvattningsföretagen i Örebro kommun så är det Länsstyrelsen som har tillsynsansvaret. Kommunen är positiva till att markavvattningsföretagen åter aktiveras.

Gällande markanvändning och våtmarker i Kvismaredalen så är Örebro kommun positiv till att upprätta vattenfördröjande åtgärder.

Marina skyddsområden i Hjälmaren är inget som Örebro kommun arbetar för. Örebro kommun fokuserar på att förbättra vattenkvaliteten i sjön samt att förutsättningarna för vårt certifierade yrkesfiske kan utvecklas, för att på så sätt säkerställa den biologiska mångfalden.

Gällande försiktig byggnation utmed Hjälmarens stränder så är synpunkten i linje med förslaget till Översiktsplan

Det har inkommit förslag att inrätta våtmarksområden i bland annat Runnaby.

Kommentar: Örebro kommun är positiv till våtmarker längs med Älvtomtabäcken och har planer för fler våtmarker där kommunen äger mark. I tillägg är kommunen gärna rådgivande till våtmarker längs Älvtomtabäcken i Runnaby, på privat mark.

Livsmiljöer

Många synpunkter rör grön- och naturområden samt inslag av grönska i boendemiljöer. Generellt efterfrågas mer grönska och en bättre tillgång till naturområden eller att specifika områden ska bibehållas.

Kommentar: Grönytor och natur är en avgörande del av våra livsmiljöer. Frågorna har dock delats upp tematiskt varför grön- och naturområden behandlas mer ingående under temaområdet Grönstruktur och naturområden.

Den nära och mångfunktionella kommunen

I några synpunkter lyfts specifika geografiska områden i kommunen där synpunktslämnaren ger förslag på utveckling. Flera förslag ges om platser i Adolfsberg som har utvecklingspotential. Några synpunktslämnare lyfter frågan om utveckling intill Öknaskogen och dess påverkan om naturreservatet. En synpunkt lyfter förslag om utveckling intill Gustavsvik och på olika platser i Lillån samt behovet av att ha fina entréer till staden.

Några synpunkter rör boende på landsbygden, landsbygdsutveckling samt relationen mellan stad och land. En synpunktslämnare har lyft Hampetorps höga värden så som boendeort utifrån god tillgång till natur- och friluftsområden.

Kommentar: De förslag på utveckling av Adolfsberg som framförs bedöms i stort ligga i linje med översiktsplanens intentioner där det redan bebyggda ska tas tillvara och gärna kompletteras med något som kan berika området i olika avseenden. Denna typ av detaljerade förslag som lämnats passar dock inte att lyfta in i översiktsplanen, där den mer generella inriktningen snarare anges. Översiktsplanen har justerats kring Öknaskogen/Mellringelund och utvecklingsområdet för bostäder i Mellringelund har utgått och ligger numera inom stadens randzon där mark ska finnas för stadens långsiktiga utveckling.

Föreslagen utveckling vid Lillåns center bedöms som positiv men är avhängig att det finns en fungerande trafiklösning vid Förlunda, vilket anges i översiktsplanens karta, i mark- och vattenanvändningsdelen. Byggnation norr om Lillåskolan kan vara möjligt utifrån föreslagen utveckling och anpassning till platsen. Översiktsplanen anger en generell utvecklingsmöjlighet för platsen som anges som mångfunktionell bebyggelse där exempelvis bostäder, samhällsfunktioner eller grönområden kan vara möjliga att utveckla efter prövning.

Temaområdet Livsmiljöer och översiktsplanens Utvecklingsinriktning lägger fokus på bebyggelseutveckling i kommunala och lokala kärnor som en avgörande fråga för att stärka landsbygdernas tillgång till servicefunktioner samt för att bibehålla

eller på längre sikt stärka möjligheterna till kollektivtrafik. Samlad bebyggelse i dessa tätorter är en förutsättning för att bibehålla eller åstadkomma en sådan utveckling. För boende på landsbygden möjliggör översiktsplanen enstaka bebyggelsekompletteringar i samtliga geografier på landsbygden där så är möjligt utifrån förutsättningarna på platsen. Frågor om kollektivtrafik behandlas i övrigt under temaområdet Mobilitet.

Hållbar bebyggelseutveckling

Synpunkter rör tätare och mångfunktionella miljöer med flera boendetyper så väl som önskemål om större tomter eller ökad gleshet. Det finns olika uppfattningar om i vilken utsträckning som tätorter ska ta obebyggd mark i anspråk eller inte samt om översiktsplanen ska lägga större eller mindre vikt vid exploatering av nya områden. I en synpunkt lyfts förslag att bygga tätare och mer blandad bebyggelse, i stället för villor och radhus, i mindre orter för att främja hållbar och effektiv utveckling samt för att upprätthålla lokal service.

En synpunkt rör användandet av hållbara och naturbaserade byggnadsmaterial.

Kommentar: Temaområdet samt översiktsplanens Utvecklingsinriktning pekar på behovet av att hushålla med mark varför det finns ett större fokus på kompletteringar i redan byggda miljöer. Inriktningen ska ses som en långsiktig strävan och ambition även om planen som föreslår utbyggnadsområden i större omfattning. Syftet med temaområdet Livsmiljöer är bland annat att värna befintliga värden och kvaliteter i befintliga stadsdelar och att kompletterande bebyggelse tillförs med stor eftertanke.

I temaområdet uttrycks en ambition kring hållbara byggnadsmaterial som ska kunna återanvändas och underhållas. Det kan konstateras att frågan har fått ett större fokus på senare tid och det är något som bör uppmuntras, trots betydande utmaningar i förhållande till rådande sätt att bygga.

Synpunkter rör att översiktsplanen har ett alltför stort exploateringsfokus samt alltför lättvindigt föreslår utbyggnad på jordbruksmark.

Kommentar: De överväganden som ligger till grund för föreslagen utbyggnad förtydligas i Utvecklingsinriktningen.

Samspelet med bebyggelse och landskap

Flera synpunkter, främst områdesspecifika, rör byggnadshöjder, utformning, placering och relationen till omgivningarna.

Kommentar: Översiktsplanen lägger stor vikt vid att ny bebyggelse ska ta utgångspunkt i förutsättningarna på platsen vad gäller befintlig bebyggelse och landskap.

God vardagsarkitektur och märkesbyggnader

Flera synpunkter rör önskemål om hur byggnader ska utformas med koppling till arkitekturstil samt hur befintliga bebyggelse ser ut.

Kommentar: Översiktsplanen redovisar vägledande ställningstaganden som utgår från befintlig bebyggelsekaraktär och värden i syftet att ta tillvara och utveckla befintliga stadsdelar. Översiktsplanen kan och bör inte närmare reglera hur ny bebyggelse ska se ut. Frågan om byggnaders gestaltning prövas i samband med detaljplanering och bygglöv.

Mötesplatser och stråk, stads- och kulturliv samt konst, form och design

Några synpunkter rör önskemål om en mer levande och trivsamt stadsmiljö, exempelvis vad gäller mötesplatser, uteserveringar, aktivitetslokaler och konst samt vad specifika platser som Wadköping, Järntorget och Hertig Karls Allé ska innehålla. Det finns även olika uppfattningar om i vilken utsträckning konst ska prioriteras.

Kommentar: Det som efterfrågas är linje med de ambitioner som redovisas i översiktsplanen under temaområdena Livsmiljöer och Samhällsfunktioner. När det gäller offentlig konst är hållningen att den bidrar till levande stadsmiljöer samt till jämlika förutsättningar att ta del av konst.

Miljö- och hälsorisker

Buller

Synpunkter om önskan att kommunen ska jobba för att minska problematiken med buller från vägar och järnväg genom Örebro stad.

Kommentar: Översiktsplanens undertema om buller har utvecklats till granskningen. I kommunens åtgärdsprogram för buller återfinns de specifika åtgärder som planeras för att förbättra ljudmiljön och begränsa bullerexponeringen för invånarna i Örebro kommun. Kommunens samarbetar med Trafikverket som är ansvarig för åtgärder längs järnvägen och motorvägen genom Örebro. Läs mer under kommunens bemötande för Länsstyrelsen i Örebro län.

Mobilitet

De synpunkter som berör mobilitet och trafikinfrastruktur handlar så gott som uteslutande om undertemat Persontransporter. Flera framför synpunkter på bristande framkomlighet med bil och brist på parkeringsplatser i stadskärnan. Det finns även kritik mot satsningen på snabbare kollektivtrafik och flera pekar på brister i kollektivtrafik och cykelvägnät på landsbygden. Det finns också synpunkter på att kommunen borde minska tillgängligheten med bil i stadens centrala delar, att det borde bli lättare att gå, cykla och åka kollektivt samt att möjligheterna att tågpendla borde förbättras, bland annat genom fler järnvägsstationer.

Dålig framkomlighet med bil, brist på parkeringsplatser i stadskärnan och kritik mot satsningen på snabbare kollektivtrafik i Örebro

Synpunkterna kring detta handlar om att handeln påverkas negativt av minskad bilframkomlighet och att boende på landsbygden missgynnas. Kritiken mot snabbare bussar handlar dels om att projektet är dyrt, dels om att framkomligheten för privatbilar försämras.

Kommentar: Dessa förändringar är i linje med översiktsplanens övergripande inriktningar och med den trafikstrategi som nyligen beslutats i kommunfullmäktige. Inriktningen är att bibehålla god tillgänglighet till staden genom att satsa på yteffektiva och kapacitetsstarka transportslag.

Mer biltrafik på grund av att staden blir större

Boende bland annat i Adolfsberg och Ladugårdsskogen invänder mot planerna att exploatera i utkanten av området eftersom detta genererar mer biltrafik och därmed störningar i form av luftföroreningar och buller.

Kommentar: Denna typ av störningar vid befintlig bebyggelse är svår att undvika när vi bygger en sammanhållen stad. Exakta vägsträckningar behöver dock utredas mer noggrant i kommande detaljplan.

Brister i kollektivtrafiken på landsbygden

Yttranden påvisar konsekvenserna av indragna busslinjer som gör det svårare att leva i mindre tätorter och på landsbygden.

Kommentar: Örebro kommunen verkar för kollektivtrafik till fler tätorter i kommunen, men frågan avgörs av Region Örebro län.

Brister i cykelvägnätet på landsbygden

Flera boende på landsbygden lyfter fram behovet av säkra cykelvägar, bland annat sträckorna Örebro-Marieberg-Mosås, Kvinnersta-Ölmbrotorp, Örebro-Stora Mellösa-Odensbacken och Lanna-Vintrosa-Örebro. Det finns även förslag på cykelbanor Odensbacken-Hampetorp, Östra Mark-Norrbyås och Almbro-Hidingsta.

Kommentar: Flera av sträckorna är redan markerade som önskvärda regionala cykelstråk i samrådsförslaget. Eftersom kommunen inte kan bygga infrastruktur utmed statlig väg hanteras frågan av Region Örebro län i en regional cykelplan, där önskemål från olika delar av länet ställs mot varandra i en sammanvägd prioritering. Genomförandetiden beror på finansiering i länsplanen för transportinfrastruktur, som tas fram och beslutas av regionen.

Underlätta för gång, cykel och kollektivtrafik i staden

Flera synpunkter har inkommit kring etablering av nya huvudcykelstråk och andra åtgärder som underlättar framkomlighet, säkerhet och trygghet för gång, cykel och kollektivtrafik i staden. Det finns även önskemål om att minska och/eller helt ta bort biltrafiken från stadens centrala delar samt att förbättra kollektivtrafiken i staden.

Kommentar: Synpunkterna går i linje med den utveckling samrådsförslaget beskriver och som finns preciserad i kommunens trafikstrategi. Kartlagren för cykel och kollektivtrafik kommer att justeras något, delvis utifrån inkomna synpunkter. Trafiken i stadskärnan kommer att detaljstuderas i en separat citystrategi de närmaste åren. Flera synpunkter har inkommit på det förändrade linjenätet för stadsbussarna, i första hand från personer som fått sämre service. Busslinjenätet beslutas dock av Region Örebro län.

Underlätta tågpendling

Flera synpunkter handlar om att kommunen ska göra det lättare att tågpendla i stråket Örebro-Gävle och det finns även önskemål om att etablera pendeltågsstationer i Mosås, Marieberg, Hovsta och Ölmbrotorp.

Kommentar: Möjligheterna att tågpendla i riktning Gävle avgörs av Tåg i Bergslagen, där Region Örebro län är delägare. Att etablera nya stationslägen är mycket kostsamt och måste kopplas till en plan för trafikering av dessa som inte finns i dagsläget. Några nya stationslägen pekas därför inte ut i samrådsförslaget.

Drivmedel och laddinfrastruktur

Synpunkt att laddnoder inte ska placeras i centrala lägen eftersom mängden fordon i stadskärnan behöver minska.

Kommentar: Detta är i linje med samrådsförslaget.

Nobelbanans sträckning

Ett mindre antal synpunkter har inkommit som berör Nobelbanans sträckning genom kommunen och möjliga stationslägen.

Kommentar: I samrådsförslaget beskrivs att Örebro kommun inväntar de förslag till dragning som framkommer i den pågående lokaliseringsutredningen och tar inte närmare ställning i översiktsplanen.

Örebro flygplats

Synpunkter om att flygplatsen bör utvecklas i allmänhet och med hänsyn till kommande elflyg i synnerhet. Synpunkter har också inkommit om att kommunens engagemang i flygplatsen bör avvecklas.

Kommentar: Yttranden är i linje med samrådsförslaget.

Människan i fokus

Trygghet

Ett antal synpunkter handlar om hur människor upplever känslor av otrygghet i utemiljöer. Exempelvis rädsla över att bli överfallen i parkeringshus eller i offentliga miljöer. Som ett verktyg att öka den upplevda tryggheten har även ett antal synpunkter kommit in som lyfter upp vikten av förbättrad belysning i våra utemiljöer.

Kommentar: Efter samrådet har översiktsplanen kompletterats med ytterligare ställningstaganden i syfte att öka fokuset på trygghetsspektivet. Exempelvis har det tillkommit ställningstagande om belysning och dess påverkan på den upplevda tryggheten av en plats.

Hälsa och välmående

Ett antal synpunkter visar på önskan om ett ökat fokus på äldres välmående. Exempelvis önskan om förbättrad tillgänglighet till naturområden och mötesplatser för att uppnå en ökad rörelsefrihet.

Kommentar: Efter samrådet har översiktsplanen utvecklats med nya ställningstaganden i syfte att uppmuntra till en samhällsutveckling som är jämlik och som tilltalar människor med olika förutsättningar.

Jämlika förutsättningar

Ett antal synpunkter handlar om vikten av att alla, oavsett förutsättningar, ska kunna röra sig och ta del av det kommunen har att erbjuda. Att det är viktigt att individer från olika områden, med olika åldrar och behov ges samma möjligheter att leva ett gott liv och få sina rättigheter tillgodosedda.

Kommentar: Synpunkterna är i linje med översiktsplanen som syftar till att säkra jämlikhet i samhällsbyggnadsprocessen. I samrådsförslaget för översiktsplanen finns exempelvis ställningstaganden som ska säkra att det utvecklas och skapas nya mötesplatser.

Samhällsfunktioner

Förskola och grundskola

Ett yttrande handlar om mer resurser till skolan på låg- och mellanstadiet. En synpunkt efterfrågar bättre spridning på högstadieskolor och flera synpunkter efterfrågar en högstadieskola på Norr. Även önskemål om en kommunal utbildning inom jordbruk och livsmedelsproduktion har framförts.

Kommentar: Frågor om resurstilldelning till skolan hanteras inte inom översiktsplanprocessen utan hanteras av andra nämnder och förvaltningar inom Örebro kommun. Översiktsplanen justeras inte enligt synpunkter om högstadieskola på Norr på grund av att sådana skolor med fördel lokaliseras i tillgängliga lägen där elever från olika platser i staden eller kommunen kan träffas, läs mer under temaområdet Samhällsfunktioner, undertemat Förskola och grundskola. Frågan om kommunal jordbruks- och livsmedelsutbildning hanteras inte inom översiktsplanprocessen utan är en fråga för gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden och -förvaltningen.

Kultur och fritid

Flera synpunkter handlar om behovet av fler och nya fritidsanläggningar i Örebro tätort, särskilt skateparker och badhus. Skateparker efterfrågas särskilt i tätortens norra och södra utkanter. Badhus efterfrågas såväl centralt som i tätortens norra och södra delar. Därutöver finns önskemål om enskilda fritids- och idrottsanläggningar såsom en ”riktig” gymnastikhall, fotbollsplan i

Sveaparken, multisportarena i Stora Mellösa, basketplaner med höga korgar och isytor/-hallar, bättre och fler sporthallar för hockey och fotboll, fler plask- och lekområden för barn. Önskemål om att lyfta fram platser för framtida ishallar och sporthallar, gärna kombinerat område med flera idrottshallar samlade.

Flera synpunkter handlar om behovet av fler hundrastgårdar, exempelvis i Västaparken eller Sörbyängen/Ladugårdsängen.

Flera önskemål om fler mötesplatser eller aktivitetslokaler – för alla åldrar, men särskilt för unga som annars driver runt på stan. Synpunkt om att det behövs en mötesplats för personer som behöver sitta, syn- och hörselsvaga med flera. Det finns även önskemål om att koloniområden ska vara öppna för allmänheten så att alla kan vandra kring och njuta av dessa.

Synpunkter om att satsa på bra idrottsförutsättningar och mer billiga fritidsaktiviteter för barn då det är viktigt för deras välmående och framtidstro.

Önskemål om kombinerad rid- och cykelväg mellan Ölmbrotrorp och Kvinnersta samt mellan Ölmbrotrorp och Ervalla gård så det går att rida mellan hem och ridanläggningar.

Kommentar: Synpunkter om fler och nya fritids- och idrottsanläggningar samt mötesplatser är i linje med samrådsförslagets intentioner. Läs mer under temaområdet Samhällsfunktioner, undertemat Kultur och fritid samt Fritid. Översiktsplaneprocessen hanterar generellt inte lokalisering av specifika fritidsanläggningar eller mötesplatser, dessa frågor hanteras vid behov i detaljplaneprocesser eller i utredningsprocesser som inte styrs av plan- och bygglagstiftningen. Synpunkter om öppna koloniområden är i linje med samrådsförslagets intentioner. Läs mer under temaområdet Samhällsfunktioner, undertemat Fritid. Synpunkt om billiga fritidsaktiviteter för barn berör en fråga som inte hanteras inom översiktsplaneprocessen, men samrådsförslaget lyfter fram en bebyggelsestruktur med god tillgänglighet till fritidsanläggningar i olika delar av kommunen. Läs mer under temaområdet Samhällsfunktioner, underteman Kultur och fritid samt Fritid. Kommunen har inga planer gällande ridvägar mellan Ölmbrotrorp och Kvinnersta eller Ölmbrotrorp och Ervalla gård.

En synpunkt om att gemensamhetsytor som odlingslotter ska finnas i närområden.

Kommentar: Synpunkten är generellt i linje med översiktsplanen, även om den specifika frågan inte hanteras i detta skede. I ett ställningstagande i temaområde Samhällsfunktioner, undertema Fritid, framgår Örebro kommuns positiva inställning till att utveckla områden som ger möjlighet till fritidsodling.

Vård och omsorg

Synpunkt om ett ökat förebyggande arbete för välmående och hälsa uppmanar att kommunen ska göra satsningar på vuxna som stöd för barn och unga samt åtgärder mot fattigdom och psykisk ohälsa.

Kommentar: Frågan hanteras inte inom översiktsplaneprocessen utan är frågor som framför allt Region Örebro län och kommunens socialförvaltning arbetar med.

Vatten

Synpunkter från privatpersoner är att man önskar kommunalt vatten till Täby, Kårsta, Kårstaö samt Yxstabacken, samt satsningar på området runt Långensjöarna.

Kommentar: Alla områden utom Täby finns med i Örebro kommuns vattentjänstplan med utbyggnadsplan för 2024-2035. Synpunkten om Långensjöarna är generellt i linje med översiktsplanen.

Yttranden kring Örebro kommuns ansvar för Vätterns vatten då kommunen planerar använda detta som dricksvattenkälla i framtiden lyfts samt att områden runt Svartån behöver skärpta krav. Det lyfts även att rening av vatten som rinner ut i Hjälmaran bör satsas på.

Kommentar: Örebro kommuns mål för Vätternvatten är i linje med synpunkter om samarbete med andra kommuner och säkerhet för vattenledningar.

Ett bättre skydd för Svartån är Örebro kommuns mål genom att upprätta ett vattenskyddsområde.

Reningsverket i Örebro kommun har investeringsplaner för utökad rening och förutsättningar för utökade reningssteg är i linje med översiktsplanen.

Vatten som teknisk försörjning

Möjligheten att förtydliga förutsättningarna för exempelvis kommunala VA-tjänster efterfrågades förtydligas i kartan då yttrande menar att det skulle underlätta för fastighetsägare och utvecklare i kommunen.

Kommentar: I översiktsplanen beskrivs de förutsättningar som finns i kartans olika lager. Kommunen har dock inte möjlighet att i en översiktsplan precisera varje fastighets förutsättningar utan detta behöver hanteras i processer som planbesked eller lovärenden.

Utvecklingsinriktningen

Flera inkomna yttranden har handlat om en önskan om att kollektivtrafiken på landsbygden ska återinföras och vidareutvecklas. Det har också lyfts kommentarer om att landsbygdsutvecklingen borde ha fokus på att fler vill bo utanför stadskärnan och att man ska kunna bo där under lång tid. Det har också uppkommit frågor om lokala kärnor och dess innebörd.

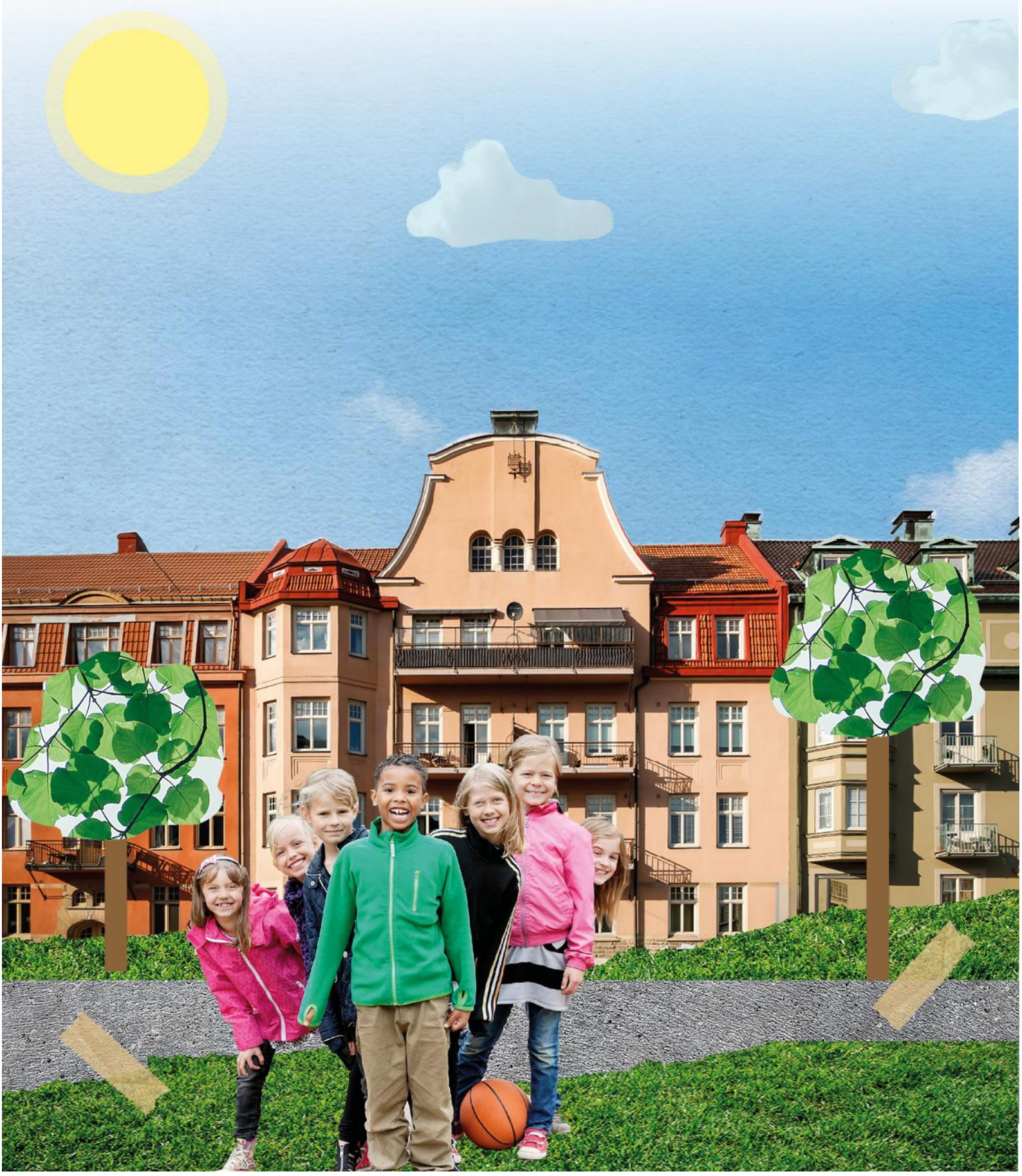
Kommentar: De lokala kärnorna i kartan är menat att läsas schematiskt. Dessa består av befintliga och framtida lokala kärnor där kommunen ser behov av nya samt förbättring av befintliga funktioner. Även om dessa inte innehåller så mycket funktioner under översiktsplanens framtagande finns där potential att fylla en funktion i framtiden.

Utgångspunkter

Flera yttranden har handlat om att översiktsplanen uppfattas sakna skrivelser om cirkulär ekonomi både när det kommer till byggnation av fastigheter eller kring kommuninvånarnas konsumtion.

Kommentar: Yttranden är i linje med översiktsplanens intentioner.

Bilagor



Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsens samrådsyttrande är bifogat som en egen bilaga till översiktsplanen.